

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMET'TIR TIŞTEK NÎNE

Özel Sayı 4 / Eylül 1983 / 2.-DM

DİRENİŞ ŞEHİTLERİNİN ANISINA BAĞLILIK
DEVİRİMDE ZAFERİN YARATILMASIYLA MÜMKÜNDÜR

ÖZEL SAYI

PKK'li Savaş Esirlerinin 2 Eylül'de Başlattıkları Ölüm Orucu

MAZLUM-HAYRİ ve KEMAL'LERİN DEVRETTİKLERİ DİRENİŞ BAYRAĞININ DAHA DA YÜKSELTİLMESİ

DÜŞMANIN HESAPLARININ BOŞA ÇIKARTILMASIDIR

14 Temmuz-8 Eylül 1982 tarihleri arasında gerçekleşen Diyarbakır Ölüm Orucunu ve bu eylemin yüce şehitlerini olayın birinci yıldönümünde anarken, Diyarbakır Zindanları yeni bir ölüm orucu ile tüm dünyayı bir kez daha sarsmaya başladı.

Gazetemiz Serxwebün, Kürdistan tarihinde önemli bir dönüm noktasını oluşturan 1982 ölüm orucunun ve direnişin mimarları olan M. Hayri DURMUŞ, Kemal PİR, ve Akif YILMAZ yoldaşların şehit oluşlarının anlamını birinci yıldönümünde bir kez daha kavramaya ve kavratmaya çalışırken, PKK'li savaş esirlerinin başlattığı yeni ölüm orucu hazırlamakta olduğumuz Özel Sayı'nın değerini daha artırmıştır. Serxwebün Özel Sayı 4. daha çok geçen yıl gerçekleşen 55 gün süreli Ölüm Orucunun yıldönümü vesilesiyle ve onun anlamını bir kez daha derinliğine kavrama amacı ile hazırlanmış olmakla birlikte, konuya ilişkin yazı okunduğunda görülecektir ki, mücadelenin yeni bir dönemi yaşadığı günümüzde mevcut tehlikeler, saldırılar ve çeşitli güçlerin direnişe darbe vermek için sürdürdükleri sinsi faaliyetlere karşılık, özel olarak cezaevlerindeki yoldaşlarımız ve genelde ise tüm direniş hareketinin önündeki hayati görevler en açık biçimde konulmakta ve 2 Eylül 1982 gününden bu yana sürmekte olan Ölüm Orucunun anlamı da bu izahlar içinde tam karşılığını bulmaktadır.

İçinde bulunduğumuz dönem her yönüyle çok iyi kavranılması, her söz ve eylemin hangi güç tarafından yönetilirse yöneltilsin altında yatanların en iyi şekilde görülmesi gerektiği bir dönemdir. Düşman açısından da, halkımız açısından da kesin bir dönüm noktasının yaşandığı bu günlerde en büyük tehlike, bağıra bağıra gelen alçakça saldırıları görmemek ve onları karşılamaya önceden hazır olmamaktır.

Bu tehlikelerin yalnızca Parti tarafından görülmesi de yeterli değildir. Bu tehlikeler halkımız tarafından da görülmediği ve gerekli hazırlık yapılmadığı takdirde, saldırıların güçlü bir şekilde karşılanarak bertaraf edilebilmesi olası değildir. Kürdistan'ın bütün yurtseverleri, bu saldırılara karşı her an tetikte olmak, kendi yaşamlarının ve geleceklerinin tek garantisi olan PKK'yi bütün yükleriyle korumaya almak zorundadırlar.

PKK'nin tarihi incelendiğinde, tehlikeler göğüs germenin yolu en açık biçimde görülmektedir. PKK tarihinde en güçlü direnmelerin ortaya çıktığı ve bu Partinin inançlı neferlerinin bile bile ölüme gittikleri onlar bir kez daha incelenirse, izlenmesi gereken yolun pürüzsüz bir şekilde açılmış olduğu görülür.

PKK tarihi, halkımızın yeni tarihidir. İhanetin ve teslimiyetin damgasını taşıyan karanlık geçmişin kapanışı, varolmak ve bağımsız yaşamak için direnmenin temel alındığı bir tarihtir. Düşmanın her türlü saldırısına, sinsi ve açık hesaplarına karşı PKK'nin şahsında direnişin damgasının taşındığı bir tarihtir.

Yüzyılların kirli ihanet duvarının parçalanışı, nasıl ki, çok büyük bir mücadelenin ürünü olmuştusa; direnişin bundan sonraki yükselişi de böyle bir mücadelenin ve hatta çok daha büyük bir fedakârlık, cesaret ve savaşın ürünü olacaktır.

Bütün müttefikleriyle birlikte düşman, mücadeleyi boğmaya çalışmaktadır. Halkımızın etrafına ördüğü sömürgeciliğin kanlı engelinin gün gün aşıldığını, Kürdistan halkının dünya halklarıyla da güçlü bağlar kurarak, kendisine son ölümcül darbeyi vurmaya hazırlandığını görmekte ve bunun telaşıyla, hiç bir kuralı tanımaksızın her yönden saldırmaktadır.

Gözler önünde olan bir gerçektir ki, bu saldırıların başta ABD olmak üzere tüm dünya gericiliğiyle ortaklaşa yapmaktadır.

Adına "Çevik Kuvvet" dedikleri emperyalist saldırı gücünün Kürdistan'a neden yerleştirildiğini ve niçin bir on yıl önce değil de şimdi buna gerek duyulduğunu düşünmek zorundayız.

Adına "Stratejik Köyler" denilen toplama kamplarının neden oluşturulduğunu ve neden böyle bir dönemde yapıldığını anlamak zorundayız.

Adına "Mahdut Amaçlı Operasyon" denilen ve tüm dünyanın gözleri önünde cereyan eden açık saldırılara neden başvurulduğunu, neden halkımızın bir kez daha katliamlardan geçirilmeye çalışıldığını kavramak zorundayız.

Dünyayı şaşkına boğan ve gidip girenlerin adını "insan mezbahanesi" koydukları işkence ve zulüm merkezleri cezaevlerinde, devrimci savaşçıların yanısıra, on binlerce insanımızın hiç bir suç deliline dahi gerek duyulmadan niçin tutulduğunu anlamak zorundayız.

Neden; düşmanın, özellikle cezaevlerinde direnen yoldaşlarımız üzerine en korkunç işkencelerle saldırdığını, onları yargılamaya cesaretini dahi gösteremediğini, kendi yasalarını da çiğneyecek kadar çılgınlaştığını görmemek zorundayız.

Düşmanın, direnişe kara çalmak, onu lekelemek için her çareye başvurmaya rağmen, çabalarının boşa çıkması ardından, bazı ihanetçi başları öne çıkarmaya çalışmasının nedenini çok iyi bilmek zorundayız.

Düşman: neden, ülkemizi her taşına-her köyüne kadar bir savaş alanına çevirdi; neden, verdiği idam kararlarından bile korkarak devrimcileri gizlice katletmeye çalışıyor; neden, PKK'nin direnişi geliştirme çabalarını sürdürdüğü her alana saldırılar düzenliyor; neden, 600 bin kişilik ordusuna rağmen hâlâ da emperyalist güçlere yardım feryatlarında bulunuyor...

Ölüm orucunun yıldönümü münasebetiyle hazırlanmış olan yazıda, tüm bu soruların izahlarını en açık biçimde bulacaksınız. Düşmanın ve düşmana karşı direnme gücünde olmayan sefil varlıkların iğrenç hesaplarını, çok çeşitli güçlerin mücadeleye yönelik oyunlarını ve nedenlerini kavramak zorunluluğumuz kesindir.

Tüm bu saldırılar ve yapılan hesapların nedeni ortaya konulduğunda, 2 Eylül 1983 gününden bu yana devam etmekte olan ölüm orucunun anlamı da çok daha iyi anlaşılacaktır.

Düşman saldırılarına ve oynamak istenen oyunlara karşı PKK'li savaş esirlerinin yükselttiği bu direniş, belirtmeye gerek yok ki, düşmanın tüm hesaplarını suya düşürmüştür. Her türlü karşı-devrimci saldırı, direnişin çelikten siperine çarparak dar-madağın olmuştur. Düşmanın hesapları yine boşa çıkmış, silahı ters tepmiştir. Ölüm orucu ile birlikte meydana gelen gelişmelere bakıldığında bu gerçek çok açık biçimde görülmektedir.

Parti II. Kongresi ile birlikte mücadele hazırlıklarını ülke zemininde sürdürmeye ve direnişin esas alanında mevzilerini güçlendirmeye başlayan PKK, bu tarihten itibaren yeni bir dönemin başladığını tüm dünyaya duyurmuştur. Cunta sonrası sürdürülen toparlanma ve hazırlık çalışmalarının artık sona erdiği, bu hazırlıkların pratik ifadesini bulmaya yöneldiği anlamına gelen bu yeni dönem; hâlâ da devam etmektedir. PKK, Kuzey-Batı Kürdistan'da ve bu parçaya yakın alanlarda hergün yeni direniş mevzileri yaratmakta, mücadele kitleleri içinde güçlü kökler salmaktadır.

Artan düşman saldırıları da göster-

mektedir ki, çalışmalar sonuçlarını vermektedir, Düşmanı çılgına çeviren en büyük olay da zaten budur. Ve saldırıları, PKK'nin devrimci faaliyetlerinin kitleler tarafından kucaklandığının en büyük kanıtını oluşturmaktadır.

Açık ki, ezilmesi-yokedilmesi gereken şeyler varsa, düşman saldırı yöneltir. Direnmeyen bir güce, mücadele belirtilerinin olmadığı bir yapıya saldırmasının ne gereği, ne de anlamı vardır. Bu anlamda, düşman saldırısının ölçüsü, mücadelenin hazırlık ve gücünün de ölçüsünü vermektedir.

Yukarıda nedenlerini sorduğumuz girişim ve çabalarının izahı da buradadır. Saldırıların boyutunun bu ölçülere varışı, ortaya koymaktadır ki, baştan beri ezmeye çalıştığı PKK, bugün artık Kürdistan halkının varlığıyla özdeşleşmiştir. PKK'nin yok edilmesi, Kürdistan halkının toptan imhasıyla mümkündür. Direniş ruhu ve mücadelesi köklerini öylesine derinlere salmıştır ki, bu kökleri sökmek artık hiç bir karşı-devrimci gücün harcı değildir. Bu, düşman tarafından da çok iyi bilinmektedir. Zaten ortaya koyduğu eylemleri de bunun bir itirafı değil midir?

Düşman, cezaevlerindeki direnişi kırmayı ve dışarıda PKK'yi imha etmeyi en başta gelen hedef olarak belirlemiştir. Bunun için, cezaevlerinde uygulamadığı işkence ve baskı metodunu bırakmadı. Ve hatta öyle bir noktaya gelindi ki, tarihteki tüm zorbalara parmak ısırtacak işkence metodları icat etti. Ama direniş, her defasında daha da büyüdü. Mazlum'ların Ferhat'ların katledilişi ardından, Kemal'lerin-Hayri'lerin elinde yükseldi. Kitleler, daha önce bir kez bile birisini görmemiş olan analar-babalar, bacılar cezaevi önünde aynı acının ve umudun birleştirici gücü ile kenetlenmeye, düşmana karşı cezaevleri çevresinde örgütlenmeye başladılar. Diyarbakır direnişi, Kürdistan'da halkın örgütlenmesinin ve düşmana karşı direnişinin temeli oldu. Parti, bu direnişin emredici gücünün de etkisi ile çalışmalarını daha çok hızlandırdı. En katlanılmaz sanılan acılar ve zorluklar, bu direnişle öylesine küçüldüler ki, mücadele, tarihin tanık olabileceği en büyük güce ulaştı.

Şimdi yine, düşman, eğemediği başları koparmaya çalışıyor. Cezaevinde ve kitlelere yönelik yeni katliam provaları yapıyor. İhanetçi bir kez daha canlandırmaya çalışıyor. Ama sonuç, düşman açısından büyük bir fiyaskodan başka ne olabilir ki?

İhanetçi ele alalım. Herkes, ömründe bir defa da olsa mutlaka, bir solucanın başını gövdesinden ayırmıştır. Ve görmüştür ki, artık yaşamı mümkün olmayan bu sürüngen yaratığı birbirinden ayrılmış parçaları, bir müddet daha kıvranmış ve hatta sürünerek yol almıştır. Ama bu, sadece son bir çırpınıştır. Kürdistan'da ihanet ve teslimiyet olayı da, tıpkı bu iğrenç sürüngen gibi, bir daha dirilmemek üzere parçalanmıştır. Halkımız, yaşamla-ölüm arasındaki farkı, direnişle-ihanetin pratiğinde tanımış, Kürdistan'a çok pahalıya mal olan ihanetin bir kez daha başını kaldırmasına fırsat vermeyecek kadar gerekli deneyim ve bilince ulaşmıştır. Bu nedenle, hangi biçimde ve nerede olursa olsun, canlandırılmak istenen bu kirli tarihin bir kez daha yaşama şansı kalmamıştır.

Düşmanın cezaevlerinde ve halka yönelik katliam girişimleri ise, baştan beri bilinen ve düşmanın karakteri gereği ortaya çıkan gelişmelerdir. Halkımız bu gerçeği yine kendi tarihinden

bilmektedir. En küçük direnme emarelerinin dahi kanla karşılık bulduğu Kürdistan'da, topyekûn bir direniş olayı karşısında düşmanın çılgına dönmesi ve her türlü saldırıya başvurması zaten beklenen bir gelişmedir. Düşmanın bu yönelimini boşa çıkarmanın yolunun da yine direnişi yükseltmek olduğu gerçeğinden hareket eden PKK, tüm bu saldırıları göğüslemek için yoğun bir mücadele içindedir. Dağlarda ve Kürdistan'ın hemen her köşesinde sürdürülen örgütlenme faaliyetleri, bu saldırılara karşı en güçlü siperi yaratmakta gecikmeyecektir. PKK, dışarda halktan örgütlmüş böyle bir mevziyi yaratmaya çalışırken, cezaevlerindeki PKK'li savaş esirleri de, bizzat kendi varlıklarını siper etmekten çekinmemişlerdir. 2 Eylül günü başlayan ölüm orucu, düşmanın açık imha planlarına karşı da geliştirilen eylem olması itibarıyla böyle değerlendirilmelidir.

Açık ki, düşmanın ne cezaevlerinde ve ne de kitlelere yönelik katliam ve cinayetleri, ona dur demekle önlenemez. Düşman kendi rolünü oynayacak ve önüne koyduğu kanlı hedefine ulaşmak için katliamlara da dahil her türlü yöntemi deneyecektir. Ama durum böyledir diye, yapılacak hiç bir şey yok mudur? Aksine yapılacak en büyük ve tek şey, direnişi yükseltmek ve düşmanın hesaplarını PKK etrafında kenetlenerek boşa çıkarmaktır. Düşmanın ortadan kaldırılma çalıştığı bu gücü, hergün biraz daha büyütmek, onu güçlendirmektir. Yaşamımız ve geleceğimiz tümüyle buna bağlıdır. Diyarbakır zindanlarında PKK'li savaş esirlerinin başlattığı Ölüm Orucu, ardından yürüyeceğimiz en büyük örneği vermiştir.

Düşmanın "eğemediği için koparmağa çalıştığı baş" ise, bugün çok daha büyük bir güce ulaşmıştır. Düşman, artık hangi yöntemi denerse denesin teslimiyeti hakim kılamayacağını bilmektedir. Bu hem cezaevleri ve hem de kitleler açısından böyledir. Ölüm orucu ile birlikte ortaya çıkan gelişmeler de göstermektedir ki, kitleler kin ve öfkelerini artık eyleme dökmeye başlamışlardır. Kitlelerin sindirilmesi, mücadeleden koparılması bir yana, birlik olayı daha da güçlenmiştir. Cezaevleri direnişi etrafında örgütlenen ve düşmana duydukları kinle hergün biraz daha Partiyile bağlarını güçlendiren kitleler, bugün de yine cezaevleri direnişinin etrafında bu kin ve öfkelerini açıkça ifade eder noktaya gelmişlerdir. Yüzlerce ananın-babanın ve halktan insanın açık katliam tehditlerine rağmen gösteri yapması, komutanlıkların kapılarına yürümesi başka nasıl izah edilebilir ki. Halk kitlelerini örgütleyen en güçlü merkez olan cezaevleri direnişi, görüldüğü gibi bir halkın eyleme dökülen direnişinin de örgütleyicisi olmuştur. Düşmanın "başlarını koparmaya çalıştığı" direnişçiler, direnen yeni başlar yaratmıştır. Bir halkın topyekûn direnişe hazır hale getirilişi, halkın direniş örgütlerinin bizzat halk içinde yaratılması olayı ortaya çıkmıştır. Elbette bu, hem halkımız ve hem de düşman açısından son derecede ciddi bir gelişmedir. Sömürgeciliğe karşı ulusal kurtuluş örgütlerinin direnme temelinde doğduğunun ve yine direnme temelinde gelişeceğinin bir kez daha kanıtlanması olan bu durum, yaşanan baskı ortamına bakarak ülkeye yansımaktan dahi korkan reformist küçük-burjuva çevrelere de en büyük cevaptır. Mücadele örgütünün bizzat direnişin içinde şekilleneceği gerçeği, kendisini böylesine açık bir biçimde ortaya koymuştur. Bu gelişmeler, önümüzdeki yılların nasıl geçeceğini de en net biçimde göstermektedir.

Direnişe kan vermektan çekinilmediği ve düşmanın her türlü sinsi ve alçakça saldırısına militan bir kararlılıkla cevap verildiği sürece, zafer halkımızın olacaktır.

★

İKİ NOLU ÖZEL ASKERİ CEZA VE TEVKİF EVİ

Cezaevinin bahçesine
Kar yağıyor usul usul
Çıt yok Diyarbakır'ın dilinde
Kuşlar dikenli telin birinden
uçtular diğereine
Gözyaşları topak topak
donan bir çocuk
Kar yağıyor Diyarbakır'da
ağır ağır

Bakışları donan ziyaretçiler
Jandarmaların postalı altında
kar gıcırıyor kar

Buz tutmuş saçakta işkence çıgılları
Serçe kuru dallara uçtu
Ve rüzgar
Atılan sloganları yüklenip
Dağlara doğru koşturdu
Koşturdu bir selam gibi
Kar yağıyor ince ince
Komadaki savaş esiri
Sağlam raporu almış
Kar eriyor utanç duvarları üstünde
Rüzgar
Kızıl yeleli bir at gibi
Şaha kalkıp dört nala
koşturdu dağlara

Anons:
"Ziyaret saati sona erdi"
Sözleri bir kurum karası oldu
Bulutlandı döküldü ak ak karların
üstüne

Ziyaret bekliyordu yeni gelinin biri
Kurum boğazını tıkadı
Yeniden ağıladı
Yeniden kaynadı ağlaması, taşı
Yürürken sıcak gözyaşlarını
Tek tek bıraktı kara
Ardından
"Xwedê mala we xira bike
Xwedê mala we xira bike
Miradê we di çavên wê da bi hêle"
Kar yağıyordu ipek ipek
Jandarma postalı altında
kar gıcırıyor

Ve akşam
siyah meşin ceket gibi
Yapışır Diyarbakır'ın omuzuna
Ve rüzgar
Parmaklıklardan dalga dalga
Mavi mavi gelen sesleri yükledi
Ve bir kırbaç hızıyla
dağlara yöneldi

"Aç sevdanın bağrını aç
Esmerleşsin böylesi havalarda
Böylesi havalarda hınc büyütlülür
Türkü tüttürülür acının üstüne
Çoğu sıra yaramız buzlanmıştır
Kanımız soluğumuz
Donmuştur o an
Kan karda ne belirgindir
Aç sevdanın bağrını aç
Esmerleşsin böylesi havalarda"
Rüzgar yükledi uçu
Uçtu kanat kanat
Soğuk Diyarbakır'ın suratına
Kara bir şamarcasına indi
Diyarbakır üşüyor
Elleri açılıp kapanmaz
Dudakları çatlak çatlak
Hasreti bir damla su
Diyarbakır hücrededir
Akşam ayakta olur
Ayakta söker şafak
Dizi dizi savaş esirleri
yan yanadırlar

Bölüşürler bir damla suyu
Bir lokma ekmeği yetmiş bölerler
Yetmiş bölerler acıları
Kar gıcırıyor postalların altında
Diyarbakır işkencede
Diyarbakır titriyor
Diyarbakır elleri kelepçeli
Yürüyor birkaç jandarmanın önünde
Kar gıcırıyor postalların altında kar
Mazlum'un mumları yanıyor
Hücrenin penceresinde
Alevleri birer gül
Alevleri su, ekme
Bağımsızlık oluyor
İşte şu duyulan
Mazlum'un sesi
"Biji Neuroza gelli"

Bu da Kemal, Hayri
"Ey Kürdistan
Çiçek olmaya
Kızıl karanfiller olmaya
geliyoruz sana

Minnacık Kürdistanlı bir kızın
Elinde gül olup
Güleceğiz sana"

Deyip yattılar ölüm orucuna
Sesleri rüzgar yükleniyor
Çekiyor dizginleri dağlara
Diyarbakır

El değmemiş kılıç kaşları
Koca ceren gözleri
Pala bıyıkları
Güm güm atan yürekleriyle
Direniyor

Bir çocuk karıştırdı kitabı
Çevirdi sayfaları
Kürdistan tarihinde
"Kızıl Direnişi" okudu

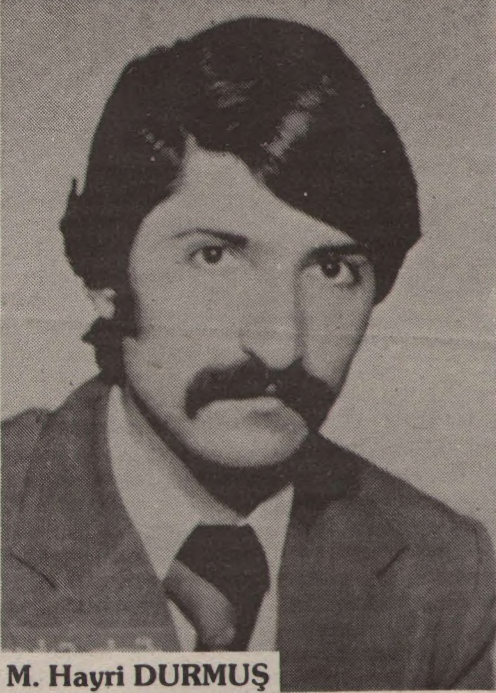
Sonra ayağa kalktı
Direnişe saygı durdu
Ardından düşündü
Kürdistan

Tarihte
Zifir karanlıkların
Çatlaklıklarından akan
Güneş sızıntısı
Güder ateşidir

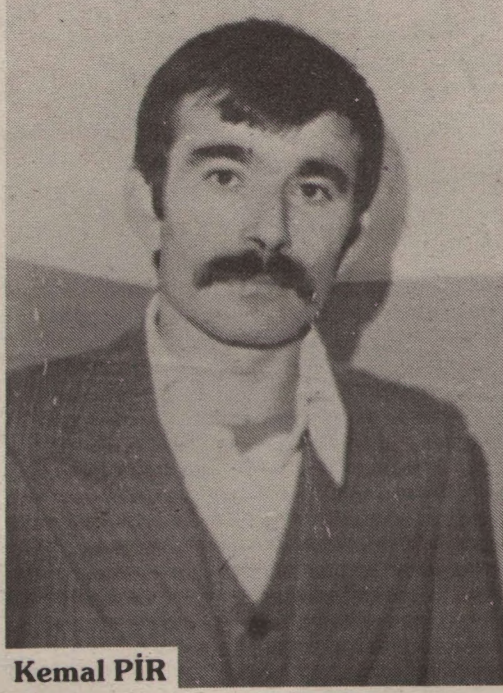
Sacılr konar tüm dünyaya

DİRENİŞ ŞEHİTLERİNİN ANISINA BAĞLILIK DEVİRİMDE ZAFERİN YARATILMASIYLA MÜMKÜNDÜR

M. Hayri DURMUŞ

Kemal PİR

Akif YILMAZ

A- PKK Direnişçiliği, Halkımızı Karanlıklar Dünyasından Aydınlığa Kavuşturan Bir Köprüdür

Bu günler, Kürdistan tarihine her zamankinden çok farklı bir biçimde; yerleri doldurulmaz boşluk yaratmalarıyla olduğu kadar, soylu ve görkemli eylemleriyle de tarihe mal olmuş direniş şehitlerimizin aramızdan ayrılmalarının 1. ölüm yıldönümü günleridir. Şehitlerimizin anılarının büyüklüğüne bağlı kalmanın bir gereği olarak, görevlerimizi daha kesin ve daha güçlü yerine getirmek için bu günleri, tarihimizi ve günümüzü yeniden gözden geçirmenin ve bu temelde direniş şehitlerimizin anılarını arzu edilir gerçekliğe dönüştürmenin emredici kuralı olarak görmekte ve bundan tarihi sonuçlar çıkarma zorunluluğunu duymaktayız. Özellikle de Türk sömürgeciliğini ölüme mahkum ederek, tarihimize en çok muhtaç olduğumuz o altın sayfayı açan zindanlardaki direnişlerden ve mahkemelerdeki savunmalardan çıkarılması gereken sonuçları en açık biçimde ortaya koymayı ve bu sonuçları şehitlerimizin de bizden beklediği geleceğin arzu edilen gerçekliğine dönüştürmeyi yalnız bizlerin değil, kadın-erkek, genç-yaşlı, tüm dürüst Kürdistanlıların vazgeçilmez ve en şerefli görevi saymaktayız. Bu günler, tüm Kürdistanlıların ve bütün ilerici insanlığın sahip çıkması gereken günlerdir.

Onlar, başta Mazlum, Hayri ve Kemal olmak üzere diğer tüm direniş şehitlerimiz, Kürdistan halkının yeniden bir ulus olarak varolmasında ve bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinde sahip çıkılacak, yüceltilecek değerlerin en başında yer almaktadırlar. Nereden bakılırsa bakılsın, ne tarihimize ve ne de günümüzde onların sahip oldukları büyüklüğün benzerine rastlamak mümkündür. Bugün ise, onların anılarında erişilmek istenen herşeyi görmek ve gerçekleştirmek mümkün hale gelmiştir. Onların anılarını yaşatmak zorunluluğu bundan dolayıdır, ve bizi her zamankinden daha fazla ısrarla mücadeleye zorlamaktadır.

Kürdistan halkı, herhangi bir ülke ve halkın mücadele tarihinden çok farklı bir konumda bulunmaktadır. Başka halkların tarihinde, zafer veya yenilgiyle sonuçlansa bitmez tükenmez direnişler, sayısız direniş kahramanları vardır. Kürtlerin tarihi ise böyle büyük ve uzun süreli direnişleri fazla yaşamadığı gibi, sahip olduğu tarihsel miras unutturulmaya çalışılmış zayıf bir mirastır. Bu nedenle de dünya halklarının olağan olarak yaşadığı olayları Kürt halkı olağan üstü olaylar olarak yaşamaktadır. Bu anlamda Kür-

distan direniş şehitleri de kendine özgü, aklın bile zor kabuledeceği özelliklere sahiptirler. Bu özellikleri tanıdığı ve kavradığı oranda da yol gösterici güçtedirler.

Direniş şehitlerimizin karşı karşıya kaldığı sonuçlar, onların şahsında yapılanlar bir halkın geleceğini tayin eden sonuçlardır. Bunların şahsında yok edilmek istenen binlerce yıldan beri kölelik koşulları içinde tutulup, ulus olarak yaşamı sona erdirilmek istenen ve bu yolda da epey mesafe alınmış olan bir halkın yeniden dirilişinin umutlarıdır. Onlar, sadece çağdan duyduğu büyük utançtan sıyrılmak ve kendini çağa bağımsızca kabul ettirmek isteyen Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesinde, uğranılması gereken zorunlu bir durak oldular. Aynı zamanda teslimiyetin, ihanetin, uyuşukluğun, kendisini kaybetmişliğin direnişe egemen olduğu bir tarihi parçalayarak, her türlü reformist teslimiyetçi çabaları yerle bir edip direnişi teslimiyete egemen kılarak, geleceğin amansız savaşını zafere götürecek güçlerin ortaya çıkabileceğinin de kanıtı oldular.

Kürdistan'da ulusal kurtuluşçuluk, devrimcilik, yurtseverlik adına en basit kişisel aile ve kabile çıkarları uğruna her türlü entrikanın, sahtekarlığın, alçaklığın geliştirildiği, yine bağımsızlık adına en bayağı işbirlikçi reformist çizgilerin direniş çizgisine karşı büyük şahlanışa geçtiği günümüzde sahip çıkılması gereken değerleri doğru görmek ve korumak zorunludur.

Hergün ortaya yeni güçler çıkmakta, gelişmeler yeni değerlendirmelere tabi tutulmakta, ak kara, kara ise ak gösterilmek istenmektedir. Direniş mücadelesine ve şehitlere en adi saldırıları yapanlar şehitlerin şahsında bağımsızlık ve özgürlük mücadelemize en olmadık iftiraları yöneltenler, bugün direnişe ve şehitlere sahip çıkma, ulusal kurtuluşçu olduklarını söyleme sevdasına tutulmuş bulunmakta sağlıklarında en çok sövdükleri, saldırdıkları kahramanlarımızı adeta güç aldıkları kaynaklar olarak göstermeye çalışmaktadırlar.

Biz şehitlerimizin direnişinin tarihteki yerini ortaya koyarken, teslimiyet cephesindeki bu gelişmelerde dikkate almak zorundayız. Çünkü öyle görünüyor ki, bu güçler, eğer mücadeleyi ülke zemininde biraz daha yükseltmezsek direnişe ve mirasımıza sahip çıkma utanmazlığını göstereceklerdir. Bu gelişmeler özellikle direniş şehitlerimizin mücadelesini iyi anlamayı ve onların yerlerini doğru kavramayı zorunlu kılmaktadır.

Eğer mücadelemiz bugünkü seviyeye ulaşmışsa bunun temel harcının şehitler olduğunu, varlığımızı onlara borçlu olduğumuzu bilmek zorundayız. Yaşayanlarımızın gelecekte bağımsızlık adına ne ka-

dar uğraş verecekleri, ne kadar direnip direnmeyecekleri mutlak anlamda kesinleşmiş değildir. ama direniş şehitlerimiz için söylenen şeyler kesinleşmiştir. Dolayısıyla onları ne kadar yüceltirsek yüceltelim, hiçbir zaman abartma olmayacaktır. Onlar bizim için herkesten daha fazla yaşayan gerçeklerdir. Bu anlamda, onların direnişlerinin anlamını tüm yanlarıyla ortaya koymanın dayatıcılığıyla karşı karşıyayız.

Direnişin büyük insanları olan şehitlerimiz, halkımızın bu kutsal evlatları, binlerce yıllık kölelik zincirlerinin insanlarımızı boğulmaya kadar götürdüğü, kimsenin kendi öz kimliğine sahip çıkmaya cesaret edemediği, ulusal teslimiyetin, ihanetin insanların yaşamı haline getirildiği, yüreklerin ulusal kurtuluş için pek çarpmadığı, beyinlerin soylu çıkarlar için çalışmadığı, PKK önderliğindeki ulusal kurtuluş mücadelesinin imha edilmek istendiği bir dönemde; yani başlarında her türlü soysuzluğun, ihanetin, teslimiyetin geliştirildiği bir zeminde; içerde veya dışarda herkesin kaçarak, ihanet ederek, düşmanla işbirliğine giderek bireysel kurtuluşunu aradığı bir ortamda, halkın, tüm bu olumsuzlukları adeta bir yaşam kuralı haline getirip herkese kabul ettirmek isteyen azgın bir düşmanın hiçbir zaman görülmemiş işkencesine maruz kaldığı bir sırada, tarihin yeni temeller üzerinde yaratılmasında sağlam bir başlangıç oldular.

Binlerce yıllık inkarcı, teslimiyetçi tarihi biraz daha uzatarak yaşamak isteyen düşman, canalcı bir yargılama sahnesinde yargılanacak mı, yoksa yargılayacak mı sorununun tarihin gündemine güçlü bir biçimde girdiği bir evrede, yoldaşlarımız, düşünülmesi bile olanaksız bir direnişle bunu gerçekleştirmeyi başardılar.

Düşmanın halk üzerinde uyguladığı açık katliamlar, üç yılı aşkın süren işkenceler yetmiyormuş gibi, daha da alçakça uygulamalar içine girerek; partiyi tümüyle yoketmek için tasfiyeciliğe başvurduğu, böylelikle de çabalarını sonuca ulaştırmak isteği açıktır. İşte böyle bir anda ortaya konulması gereken fedakarlık, cesaret, bilinç, inanç ve kararlılık ortaya konulmuş, ve düşman yargılanarak ölüme mahkum edilmiştir.

Türk sömürgecilerinin tarihte çokça görüldüğü gibi imha ile birlikte teslimiyeti dayatarak, partiyi tasfiye edip davayı boğmak istediği bir anda yoldaşlarımız, Kürdistan tarihinde ender görülen bir biçimde parti davasına sahip çıkma, onu tarihe mal olacak şekilde savunma büyüklüğünü gösterdiler. Yaşam yolunun tıkalı olduğu, korkunç baskı ve karanlığın tüm dehşetini duyurduğu bir anda en son kendi yaşamalarını ortaya koyarak direnişi çıkabilecek en üst noktaya yükselttiler. Bundan sonra

ulusal Kurtuluş ve PKK'den bahsedildiğinde, herşeyden önce bu direniş kahramanlarının adından bahsedilecektir.

Yoldaşlarımızın yaşamlarını katkı ettikleri direniş olgusunun, Kürdistan için ihtiva ettiği anlam herhangi bir ülke için olduğundan çok daha farklıdır. Günümüze doğru gelindiğinde Kürdistan yalnız insanlık aleminin değil, üzerinde yaşayan insanların da çoktan vazgeçtikleri, değer vermedikleri bir ülke durumundadır. Öyle ki, başta kendi halkı olmak üzere kimsenin ülke kimliğine sahip çıkmadığı, insanların hak ve hukuklarına değer verilmediği, adeta çağın kamburu haline gelmiş bir ülkedir. Bağımsız ve özgür yaşaması gerekirken gerekmediği, buna laik olup olmadığı gibi temel sorunlarının tartışılması şurada kalsın, akla bile getirilmek istenmeyen, getirildiğinde bile insanî ölçülere yaklaşılmayan, ilerici insanlık tarafından da çağdaş tartışma ortamına alınmayan bir konumu yaşamaktadır. Tabii ki, bunun bir dizi tarihi, sosyal, siyasal nedenleri vardır.

Denebilir ki, Kürdistan tarihi dünyadaki en ilginç tarihlerden biridir. Kürdistan halkının tarihinde direnme olmakla birlikte, bu direnme mücadeleleri daima direnişçilerin aleyhinde sonuçlanmış ve her seferinde de durum mevcut durumdan daha kötü hale gelmiştir. Ulusal ve sınıfsal gelişmesi köreltilerek dumura uğratılmış Kürdistan halkının aşiret ve kabile yapısı bir türlü aşılamamış, ama yine de günümüze değin varolabilmiştir. Bütün yüzyıllardaki gelişmesi özce böyle olmuştur. Bazı dönemlerde her ne kadar biraz daha gelişme olanağı bulmuşsa da, son tahlilde boyunduruk altına girmiş ve küçülmüştür. Bütün yüzyıllar boyunca da teslimiyetin direnişe egemen olduğu ve bunun ancak günümüzde yıkılmaya çalışıldığı bir durumu yaşamıştır. Kürdistan tarihinin hangi dönemine bakarsak bakalım, direnişler sıkça olmuşsa da sonuçta teslimiyet ve ihanet her zaman hakim hale gelmiştir. Yüzyıllardır süren sömürgeci egemenlik, bir yönüyle de bunu kanıtlamaktadır. Halkımızın günümüze kadar varlığını yaşatmasının temelinde ise, egemen olmasa da sık sık başvurduğu direniş mücadeleleri yatmaktadır. Bu nedenle, bugün zengin ve olumlu bir tarihsel mirasa dayandığımızı söyleyemediğimiz gibi, söz konusu mirasın olumsuzluğu ve bunun olumluluğu zayıf olan günümüze dek uzanan etkilerinden bahsetmekteyiz.

Böyle bir ulusal, toplumsal ve siyasal zeminde insanlarımız öyle durumlara düşürülmüştür ki, her yönüyle ulusal toplumsal ve siyasal çıkarlar unutturulmuş, sömürgecilerin çıkarları egemen kılınmıştır. Siyaset, ulusçuluk ve hatta sınıflaşma bunlara dayalı olarak ortaya çıkmıştır. Bu ortam içinde Kürtler kendilerin-

den habersiz yaşayan ölümler durumuna gelmişlerdir. Çünkü egemen olan sömürgecilik, dünyanın başka ülkelerinde uygulanmayan bir sömürgecilik türüdür. Tümleyle Kürtlerin dilini kültürünü ve fiziki varlığını imha etme ve onu kendi ulusunun bir parçası haline getirmeyi amaçlamaktadır.

Avrupa emperyalistleri, Afrika'yı, Asya'yı, Ortadoğu'yu sömürgeleştirirken onları sömürdüler, ezdiler, başkalaşıma uğratabildiler, ama hiçbir zaman onları ulus olarak yok etme, kendi uluslarının ayrılmaz bir parçası haline getirme gibi bir amaç gütmədiler. Kendileriyle anlaşabilen bir işbirlikçi tabaka oluşturdular, ama o halkı veya ulusu tümleyle yutma biçiminde aşırı bir sömürgeciliği uygulamadılar. Oysa Türk burjuvazisinin sömürgecilik anlayışı, Avrupa sömürgeciliğini aşan, hatta kapitalizmin sömürgecilik anlayışıyla çelişen bir anlayıştır. Yalnız baskı altına alıp kolayca sömürme değil, tümleyle yutma kendi ulus ve ülke bütünlüğünün ayrılmaz bir parçası haline getirme kuralından hareket eden, bunun için de ne gerekiyorsa onu yapmaktan çekinmeyen bir sömürgeciliktir.

Böyle bir sömürgecilik altında zamanla Kürt halkının varlığı ve yokluğu tartışılır duruma gelmiş ve en kötüsü bu durum halkın kendisine bile önemli oranda maletilmiştir. 1970'li yıllara gelindiğinde, artık bu halk için verilen hüküm bir daha dirilmez biçimindeydi. Objektif durum da bunu doğrular niteliktedir. Artık gelişmelerin vardığı noktada belirlenen bu hükmün kabul edilip, edilmemesi sorunu, büyük önem taşımaktaydı. Bu soruya çeşitli güçlerce cevap verildi; ama bazıları açıktan onayladı bazıları hükmün bozulması için yalvarır tavırlar içine girdi ve bazıları da bu sorunu tartışmayı reddedip hayatlarını ortaya koyarak, hükmü kökünden bozdular. Bu tutum, türlü zorluklar ve acılar pahasına da olsa Kürt halkını adım adım yeniden diriltirken, hala sömürgeciliğin etkisinden ve güdümünden kurtulamayanlar sessiz kalıp beklemeyi yeğlediler.

Bugün bu gerçeklerin hatırlanmasından rahatsız olan reformist küçük-burjuva milliyetçileri, hırçınlıkla bunun tersini iddia edebilirler. Ama Kürdistan'daki yaşama gözü kapalı bakmak istemiyorsak, bunun hiç de mübalağalı bir değerlendirmede olmadığı, hatta gerçeğin daha da olumsuz olduğu görülecektir. Bu kendisini küçümseme değildir, ama eğer biraz gerçekçi olunacaksa halkımızın içinde bulunduğu durumun utanılası gerçeği kabul edilmek zorundadır. Aksi bir yaklaşım en az sömürgecilik kadar tehlikeli ve tahribat yaratacak bir yaklaşımdır.

Reformist küçük-burjuva milliyetçileri, sömürgeci düzenle uzlaşma temelinde kendilerine belli bir yer edinmek istemektedirler. Bu işbirlikçi reformist yaklaşımlarıyla, yok edilmek istenen bir halkı kurtarmak bir yana, daha çabuk yok olmasına hizmet etmektedirler. Bu konuda büyük suçluluk içindedirler. Olmayacak duaya amin dedirtmek için, yok oluşun yolunu kurtuluşun yolu olarak göstermektedirler. Halkımızı yok etmek isteyen düşmanın tüm mekanizmasıyla uzlaşarak yaşam yolunu bulacağını iddia etmekte ve bu tavırlarına da "ulusçuluk, devrimcilik" sıfatlarını yakıştırmaktadırlar. Basit bir gözlemci bile, Kürt halkının ulusal ve toplumsal haklarına kasteden sömürgeciliğin yokedici nitelikte olduğunu araştırma ve incelemeye gerek duymaksızın rahatlıkla teslim eder. Bunu teslim etmeyenler kendini aldatan soysuz isimlerdir.

Düşmanın imhacı karakterini inkar edip, halk ve ulus adına bir takım uzlaşmalar arayan, imha mekanizmalarını yumuşatarak kendilerini sömürgeciliğin kiskacından kurtaracaklarını sanan sefil küçük-burjuva reformistlerine, bütün bunları "ulusal direniş" adına yaptıklarını da söyleseler, inanacak bir tek Kürdistanlı dahi çıkmayacak, bunların önderliğini reddedecektir. Bu sefil yaratıklar, var olan gerçeği bulandırarak, anlaşılmaz, bilinmez kılmak istemektedirler. Bu tavır, beyni ve ruhuyla düşmanın kuklası olan Kürdistan işbirlikçi sınıflarının tarihsel tavrı-

dır. Tarihten verebileceğimiz İdris'i Bitlis'i ve Diyar Ağa gibi örnekleri günümüze de yansıtabiliriz. Dün İdris'i Bitlis'i ve Diyar Ağa vb. iseler, bugünde reformist küçük-burjuva milliyetçileridirler. Tarihte olduğu gibi, günümüzde de bu eğilim en az düşman kadar tahripkar rol oynamaktadır. Eğer, bunların kendilerini ulustan sayma sahtekârlıklarını yutmaya caksak şu gerçeği teslim etmek zorundayız ki, Kürdistan tarihinin günümüze bıraktığı miras tartışma götürmez bir biçimde susturulmuş, kendisi olmaktan çıkarılmış karanlık bir mirastır. Bu miras, kendi öz değerleriyle konuşmanın, tartışmanın çok uzağında olan, üzerinde bol bol çıkar hesapları yapılan, her türlü ayak işlerinde çalıştırılan, oradan oraya sürülen, adeta insanlığın en alt basamaklarında tutulan bir halkın gerçekliğidir.

Böyle olumsuz bir miras, ayrıca sömürgeciliğin en vahşi temsilcisi olan Türk burjuvazisinin sömürgeci yöntemleriyle de birleşmişse, bu demektir ki, gerçekliğini değiştirmeye çalıştığımız Kürdistan'da mücadele hiç de kolay gelişmeyecektir. Bu anlamda, sömürgeciliğe karşı yükseltlen her direnişin ve kahramanlarının büyük-lüklerinin, zaferin kazanılmasındaki belirleyicilikleri kesindir.

Sömürgeciliğe karşı hiçbir direnmenin olmadığı bir dönemde, Kürdistan'da varolan sömürgeciliğin değerlendirmesini yapmak bile büyük cesaret işidir. Çünkü yüreklerle ve beyne şırına edilen hep korku olmuştur. "Adını ağzına alırsan yok olursun, gerçekliğini dilinin ucuna bile alırsan ölürsün, geçmişine bak ders al" tehditleri altında tutulan halkımız, korkak bir halk derekesine düşürülmüştür, adeta kendi kendisinin tutsağı edilmiştir. Çağın en gerici ve barbar güçleriyle ve ülkenin en gerici kesimleriyle ittifak kurmuş, imha etme emellerini sistemleştirmiş, en barbar askeri rejimlerden birini oluşturmuş ve bunu en ücra yere kadar yaygınlaştırmış bir düşman gücün egemen olduğu bir ortamda, bu güce ve onun uygulamalarına ister düşünceyle ister politikayla karışık vermek olağan basit bir olgu olarak görülmemez.

Kürdistan devrimcileri ilk ortaya çıktıklarında, dayanacakları hemen hiçbir şey yoktu. Oysa örneğin Rus devrimcileri, Vietnam devrimcileri ve daha bazı halklar ilk mücadeleye başladıklarında tarihlerinin en güçlü mirası olan kültür miraslarına, gelişmiş ulusal yapılarına dayanmışlardır. Kürdistan adına yola çıkanlar ise, böyle kazanımlarla yüklü bir zemine dayanmak şöyle dursun, bu zeminin olumsuzluklarıyla başuşmak zorunda kalmışlardır. İlk düşünce tohumları ülkeye saçıldığında, ilk karşı çıkanlar en yakın çevreler oldu. Böyle olunca da, ulusal kurtuluşa sahip çıkabilecek hiçbir güçten bahsetmek mümkün değildir. Dayanılacak aşiret reisleri feodaller, şeyhler, burjuvalar veya benzeri sosyal güçler var mıydı, ya da bunlara dayanılabilir miydi? Bunların yüzyıllık uşaklığı savunma ve uygulama mekanizmaları oldukları açıktır. Onlar, satılacak ne varsa satmış, düşmana uşaklık etmede alınacak ne kadar yol varsa almıştır; ve ulusculuk adına yapacakları hiç birşey yoktur.

Küçük-burjuvazi türeme bir sınıf olarak doğduğu için, iliklerine kadar bir bir ilimikle sömürgeciliğe ve yerel gericiliğe bağlıdır ve öz suyunu bu güçlerden almaktadır. Tamamen haramzade bir sınıftır. Yapabileceği tek şey, kendi sınıf gerçekliklerini tüm ulusun gerçekliğiniymiş gibi göstererek, bugün de yaptıkları gibi, en soysuzundan bir çizgiyi "ilericilik, devrimcilik" adına yuturmaya çalışmaktır. Durum böyle olunca elbetteki Kürdistan'da direniş, ulusal kurtuluş, bağımsızlık ve özgürlük adına içine girilecek bütün davranışlar, yapılacak tüm eylemler bu sınıf tarafından gözden düşürülmeye çalışılacaktır. O "seçkin" temsilcilerin yapabilecekleri bundan fazla birşey de yoktur.

İşçi ve köylülere dayanılabilir miydi? Elbetteki hareket objektif olarak bu güçlere dayanmak ve kaynağını oradan almak zorundaydı. Ama subjektif planda o kadar güçten düşürülmüşlerdi ki, günlük yaşam-

larını üretmekten bile acizlerdi. Bilinç, siyaset ve kültür yönünden geri ve güçsüz durumda olan bu sınıflardan, ulusal ve sınıfsal mücadele gibi gelişmiş ve çağdaş bir eylemi beklemek, elbette ki mümkün değildir. Kürdistan'da erkenden mücadeleye katılacak güçler olsalar da, içinde bulundukları geriliklerden ötürü, kendiliklerinden böyle bir mücadeleyi başlatmaları mümkün değildi. Bu nedenle, başlangıçta bu güçlerden de fazla bir şey beklenemez ve fazla destek alınamazdı.

Peki aydınlar böyle bir dayanak olabilir miydi? Birçok sınıfsal zaafı taşıyan bu tabaka, o dönemde henüz kendi ulusal ve sınıf gerçekliğine ulaşmış değildir. Onlar, henüz kişisel planda kendilerini kurtarmanın "büyük" mücadelesi içindeydiler ve pek umut verici bir yanları kalmamış gibiydi. Sömürgeciliğin ağır tahribatları, bu tabakayı da yurtseverlikten uzaklaştırmış, olumsuz bir yapıya büründürmüştü. Halk ve ulus adına sözde devrimcilik yapanlar belki vardı, ama bunlar da şu veya bu tonda işbirlikçiliğe bulanmış veya bu temelde ortaya çıkmış güçlerdi. Fakat herşeye rağmen varolan durum böyledir diye, direnilmeyecek miydi? Elbette ki, bütün bunların nedeni olan sömürgeci düzene karşı çıkmak zorunluydu ve bu çağın bir dayatmasıydı. İşte devrimciler çağın bir dayatması olarak tarihin gündemine girdiklerinde; ülke ve halk böylesine tanınmaz durumdaydı. Bu nedenlerle de onlar, ulusal bağları lime lime olmuş, kimsenin kimseye sahip çıkmadığı, kimsenin ulusal ve sınıfsal çıkarları aklına bile getirmediği ve feodal çelişkiler nedeniyle kendi içinde birbirini yiyip bitirdiği çağdaş bir topluma dayanmak zorunda kaldılar. Bu bakımından Kürdistan'da devrimcilik denilen olay, hiçbir ülke tarihinde görülmemiş ağırlıkta bir olay olduğu kadar, insan olmanın da zorunlu bir gereği idi.

Bu kadar olumsuzluklara rağmen eğer insanlıkla irtibatı kesilmemişse, insanlığın çağdaş gelişmesine kulakları tıkanmamışsa, çağımız halklarının bağımsızlık haklarını hergün her saat kulaklarımızı dolduruyorsa ve her şeyden önce yaşamaz olan ülkemizde, insanca yaşamının yolunu aramak gibi son derece insani bir düşünce içine girmişsek, açık ki, susulmayacak, bu olumsuzluğa artık dur denilecek; gerçek tüm olumsuzluk ve olumsuzluklarıyla kabul edilip, buna göre ilk adım atılacaktı. Tabii eğer insanlıkla alakası kalmamış olanların yaptığı gibi "böyle gelmiş böyle gitsin, bana ne" denilseydi, insanlık namına hiçbir ilerici şeye sahip olunamayacaktı. Bir de ulusal kurutuluş ve proletarya devrimleri çağında olduğunu bilip de kendi karanlık zeminimize gitmekten korkmak insanlıkla da bağdaşmayacaktı. En basit yurtseverlik iddiasında olanlar bile, tüm zorluklarına rağmen Kürdistan'da yeni bir yaşamı bu temelde kurmak zorundaydılar.

B- Direniş Şehitlerinin Acısı ve Kanı, Binlerce Yıllık Kölece Yaşamımızın Ödenmesi Gereken Zorunlu Bir Kefarettir.

1970'li yıllar, dünyada ezilen sömürge halkların kurtuluşları için sömürgecilik zincirlerini param parça etikleri, emperyalizme karşı şahlandıkları yıllardı. Vietnam, Laos, Kamboçya, Mozambik ve daha pek çok halk, attıkları bağımsızlık sloganlarıyla dünyanın çeşitli bölgelerindeki ortaçağ karanlığının derinliklerinde uyanan halklara uyanış mesajları yolluyorlardı. Kış uykusundan uyanan canlılar gibi topraktan fıskırncasına ayağa kalkan halklar, Marksizim-Leninizm silahıyla emperyalizme büyük darbeler indirdiler. Kısacası dünya, bu yıllarda büyük gürültülere, halkların yeniden yaşama gürültüsüne boğulmuştu. Oysa aynı yıllarda Kürdistan'ın tablosu oldukça ürperticiydi. Dünya halklarının mesajı oraya çok zayıf bir biçimde yansımıştı. Ne oluyordu?... Nasıl

oluyordu da, halkların peşpeşe zaferler kazandıkları bir dönemde Kürdistan hâlâ yokoluş sürecini yaşıyordu? Yokoluşu durdurmak olanaksız mıydı? Durdurulabilecekse kiminle... nasıl? İşte halkların gönderdiği bu mesajı alan Kürdistan'da, çok dar bir aydın kesim, bu sorulara cevap aramaya başladı. Çağın güçlü etkisi artık Kürdistan'da da duyuluyordu. Dünyadaki gelişmelerin de etkisiyle bu sorulara verdikleri cevaplar, Bağımsız Demokratik Birleşmiş bir Kürdistan yaratacak nitelikteydi. Fakat bu düşünceler ancak çok zorlu bir mücadeleyle hayata geçirilebilirdi. İşte Kürdistan'da yokoluş sürecinden, yeniden doğuş sürecine geçişi sağlayan direnmenin zorunluluğu bundan dolaydı.

Kürdistan'ın kaderini değiştirmeye yönelen bir grup insanı ortaya çıkaran, tarihi zorunluluklar ve çağın dayatıcılığıdır. Tarih önümüze ne kadar çok olumsuzluk çıkarmışsa, çağımızda bir o kadar bağımsızlık, özgürlük, eşitlik değerlerini koymuştur. Adeta bunlar beyinleri delercesine, kulakları sağır edencesine ve hiçbir kaçış yolunun olmadığı derin bir dayatmaydı. Belki biraz tereddütler vardı, ama eğer tümleyle yok olunmak istenmiyorsa, böyle bir arenaya girmek gerekirdi. Bu yalnız yurtseverlik ve devrimciliğin bir gereği değil, herşeyden önce Kürdistan'da insan olmanın bir gereği idi. İşte direnmenin ilk adımları bu temelde ve bu zorunluluklardan dolayı atıldı. Bu adıma hiçbir kendini bilmez küçük-burjuva milliyetçisi ukala şöyle bir suçlama yöneltemez; "Zemin çok olumsuzdur, olanaklar yoktur, destekleyiciler yoktur, düşman güçlüdür, biraz daha bekleyelim vb..."! Bu açık ki teslimiyeti kabullenmenin zavallı bir itirafıdır. Ama o zamanlar böyle bir adıma en yakın çevrelerimiz bile yaklaşmadı. Tabii ki, o günkü Kürdistan ve Türkiye koşullarında bu adım, ne kadar cesur olunursa olunsun, olağan kabul edilecek bir adım değildi. Birçok nedenden dolayı, bu adıma yavaşmayanlar kendilerine haklı gerekçeler bulabilirdi, ama ne zamana kadar? Fazla sürmedi. Kısa zamanda kendini savunmanın "haklılığı" da ortadan kalktı.

Başlangıçta zorluklar çok büyüktü, fakat ortaya neyin çıkarılacağı pek belli değildi. Ama, bu işin bilimi olan Marksizmin-Leninizmin aydınlatıcı yolu zorlukları yenmenin anahtarı oldu.

İnsanoğlu yeryüzünde ilk belirdiğinde kendisine daha iyi bir yaşam yaratmak için nasıllık olanaksız olanı olanaklı hale getirmişse, en büyük zorlukları kolaylaştırarak ilerlemiş ve bununla da dünyayı feth edip, giderek maddeyi aşarak doğanın efendisi olmuşsa; bizimde koşullar ne kadar zor olursa olsun, bu ilk adımı atmamız, giderek Kürdistan'ın kaderini elimize almamız zorunluydu. Kaldı ki bu zorluklar ilkel insanın karşısına dikilen zorluklar kadar büyük de değildi. Zorluklar var diye insanlık ne direnişten vazgeçmiştir, ne de gelişme isteğinden. O halde basit savunmaları bir tarafa bırakarak, bizim de insan soyuna özgü olan böyle bir gelişme doğrultusuna, Kürdistan zemininde girmemiz kaçınılmazdı. Böylelikle birçok olumsuzluğa ve zorluğa karşı haklı savunmalar yaparak, ve bu tarihsel eylemimizin insanlığa yararı tek doğru eylem olduğuna daha o zaman kanıtlamış olduk.

Sayımızın azlığına, donanımımızın ilkeliliğine bakmadan "bizi kim destekleyebilir, çağ bizi kabul eder mi" tartışmasına girmeden -ki bütün soylu davalar böyle başlamıştır- işe başlamamız, atılması gereken en gerekli adımlardan biriydi ve bu adım büyük bir cesaret ve kararlılıkla tereddütsüz atıldı.

Daha dar bir grup iken PKK hareketinin attığı bu ilk adım, tarihi engel ve zorlukların bilincinde olarak atılmış ve zorluklardan kaçınılmamıştı. Daha sonraki gelişmelerin büyüklüğü, atılan ilk adımdan ileri gelmiştir. Eğer atılan adımın devrimciliği geliştiriciliği güçlü olmasaydı bu kadar direnmesiz, örgütsüz bir ortamda kısa sürede bu kadar büyük direnişler, gelişmeler ortaya çıkmayacaktı.

Teslimiyet ve ihanetin tarihsel olarak

egemen olduğu, ulus olarak yok olmakla karşı karşıya kalındığı bir zeminde, ilk devrimci mücadele böyle yapılmak zorundaydı. Yoksa ruhsuz küçük-burjuva milliyetçilerinin “*zamanı gelmemiştir, şartlar olgunlaşmamıştır*” gibi görevden kaçma gerekçeleri hiçbir surette haklı gösterilemez.

Bu tarihlerde başka güçlerde ortalıkta görünmeye çalıştılar. Ama hepsi de, ister hakim ulus adına, ister ezilen ulus adına, ister sosyalist sistem, ister emperyalist sistem adına hareket etsinler, hiçbir zaman Kürdistan tarihinin özgünlüğünü temel almadılar. Onlara güç veren değerler başka yerdeydi, bu nedenle de Kürdistan’ın özgün gerçekliğini kavrayamadılar. Dolayısıyla ne bir Kürdistan yurtseveri olabildiler, ne de Kürdistan yurtseverliğini geliştirebildiler. Yaptıkları sadece sömürgecilerden “aferin” almak oldu. Açık ki, bu güçler Kürdistan’ın ulusal, toplumsal ve tarihi gerçekliğinden uzak bir tarzda onu devrimle değiştiremezler, ve hatta onun gerçek dostları bile olamazlardı. Kürdistan o dönemde içte ve dışta hiçbir dosta sahip olmayan bir durumu yaşıyordu. Dünyada unutulmuş, tecrit edilmiş bir ülke varsa, o da Kürdistan’dı. Çünkü çağın Kürt halkı için yargısı “bir daha dirilemez” biçimindeydi ve ona “ölmüş” bir halk gözüyle bakılıyordu. İçteki durum da bundan fazla farklı değildi. Herkesin kendi gerçekliğinden korktuğu biçimsiz, çürümüş hastalıklı bir toplum yapısı vardı. Denilebilir ki dünyada çok az hareket, işe bu kadar dayanaksız, tecrit edilmiş durumda, çok az bir bilgi donanımıyla ve sadece Marksizm-Leninizm bili-

aynıydı, adımı atıp arkasını getirmemek de aynı sonuçla bitecekti. O halde adımı atmak kadar bunu sürdürmekte bir büyüklüktü. Atılan ilk adımın büyüklüğü, daha sonra bu adımı kalıcılaştırmak için gösterilen direnişin önemini de açıklar. Çünkü ilk adım düşmanın büyük hışmına yolaçtı; inanmak istemediği bu gelişmeyi gerçekliğe dönüşmeden önlemek için tarihsel geleneğine uygun imha uygulamalarıyla saldırıya geçti. İşte o zaman yükseltile direniş, gösterilen fedakârlık, atılan ilk adım kadar önemlidir. Kürdistan ulusal kurtuluş tarihinde direnişsiz hiçbir şeyin kurtarılamayacağı bu evrede, PKK’nin başlattığı ve sürdürdüğü, tümüyle kendi dar ilkel olanaklarına ve özverisine dayanarak geliştirdiği direniş, karanlıklar dünyasından aydınlıklar dünyasına sıçrayışın adıdır.

Bu dönem Kürdistan’daki güçlerin gerçek yüzlerinin açığa çıkmaya başladığı, kimin neyin adına hareket ettiği, kimin çıkarlarını ne kadar savunduğunun belli olduğu bir dönemdi. Hareketimizin Kürdistan topraklarına serptiği ilk direniş tohumları tomurcuklandıkça, sömürgeciler de dahil bütün güçler, çeşitli biçimlerde öfkelerini, kızgınlıklarını dile getirerek saldırıya geçtiler. Atılan direniş adımlarıyla sanki açığa çıkarılan Türk sömürgeciliğinin korkunçluğu değil de, bu güçlerin gerçek yüzleriydi gibi, bir yandan sosyal-şovenizm, diğer yanda basit çıkarların temsilcisi reformist Kürt milliyetçileri birinci adımın ardından saldırmakla kalmadılar, açıktan düşmanla işbirliğine kadar gittiler. İkinci adımın atıldığı 1978-79 yılları Türk sömürgecileriyle bu güçle-

ğildi, onların şahsında saldırıya uğrayan Kürt halkının çağdaş onuruydu. Yine açık ki sorun PKK sorunu değil, bir halkın kendisini çağa kabul etirme sorunudur. Ancak bu kendisini PKK’de somutlaştırmıştır. Bu nedenle PKK, büyük bir şiddet histerisine tutulan düşmanın saldırılarına maruz kalmaktadır. Halkın uyanan özgürlük umutları daha tomurcuk halindeyken, PKK şahsında yokedilmek istenmektedir. İşte tamda bu anda halk, ulus ve insanlık adına bütün insanî yeteneklerimizi ayaklandıracak, yüreğimizi ve beynimizi sonuna kadar açacak ve bu barbarlığa karşı duracağız. İnsanlık soyu genellikle bu tip tehlikeler-saldırıları karşısında kahramanlaşarak, kendisinde olağanüstü özellikler yaratarak karşılık verir ve kendi tarihinde ileri bir hamleyi, yeni bir dönemi böyle yaratır. Biz de böyle yaparak, çağa özgü girilmesi gereken tek tavrı ortaya koyduk.

Ortaya koyulan bu tavrın büyüklüğü ve düşman saldırıları karşısında, bazı küçük insanlar en büyük değerleri düşmana peşkeş çekerek kaçtılar. Ama onların bundan neyi umduğu ve bununla neyi kurtabilecekleri belli değildi. Zorluklar büyüktü ama, buna rağmen silahlı olmasa bile düşmanı düşüncede ve yürekte affetmemek, lanetlemek ve onunla birleşmemek ülkemizde insan olmanın azamî bir gereği idi. Ama ne yazık ki, en alçakça bir yaşam için onurlarını kirletmekten kaçınmayanlar, bu olumsuzluklarını harekete bulaştırmak için çok çaba harcadılar. Bir yandan düşmanın imha uygulamaları “teslim ol”, diğer yandan da “gel bize sığın” çağrılarıyla hareketimiz, yüzyıllardan beridir insanlarımızın kanlarının oluk oluk akıtıldığı, her türlü gericiliğin at koşturulduğu kanallara çekilmeye çalışıldı. Ama açık ki, o kanallar yaşama değil, cehenneme giden kanallardı.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, yaratılan direniş salt bir kahramanlık ögesi olarak değil, onsuz hiçbir yere gidilemeyeceği, hiçbir yaşam damarı, hiçbir yaşam özsu-yu elde edilemeyeceği, kısacası halkımızın dirilemeyecek ölü bir halk statüsünde kalacağı tehlikesini ortadan kaldıran bir direniş olarak görülmelidir. Belki o koşullarda değil ama, uzun vadede çağdaş tarihimizi belirleyecek olan konumu ancak böyle bir direnişle kazanabilirdik. Direnişten anlaşılması gereken tek şey de budur.

C- Diyarbakır Sömürgeci Zindanlarındaki Direniş ve Savunmalar Halkımızın Beraatı, Sömürgeciliğin Mahkûmiyetidir!

Teslimiyet ve ihanetin egemen kılındığı Kürdistan zemininde 1970’li yıllarda bu kadar önemli sonuçlar yaratacak devrimci bir mücadelenin yapılmasıyla, büyük ürküntüye kapılıp saldırıya geçen faşist Türk sömürgeciliği, kokuşmuş varlığını biraz daha yaşatmak için, çeşitli yöntemlerle Partimizi imha etmeyi daha başlangıçta gündemine koydu. 12 Eylül darbesinden sonra ise, uluslararası emperyalist ve gerici bağlantılarından aldığı güçle, PKK üzerinde açıktan katliam ve işkence dönemini açarak, saldırganlığını bu sefer de zindanlarda tutsak ettiği, halkımızın ulusal bağımsızlık ve özgürlük mücadelesini şahsında somutlaştırmış ve bunu çağına-dünyaya kabul ettirmek için bütün yetenek, cesaret ve fedakârlıklarını ortaya koymuş bir avuç insan üzerinde yoğunlaştırdı veya imha siyasetiyle partiyi tasfiye etme siyasetini içiçe kullanarak, eğer bazı kişilerin şahsında partiyi tasfiye etmeyi gerçekleştiremezse, tek tek imha edip yoketmeyi amaçladı. Bununla, yüzyıllık tarihe egemen kıldığı teslimiyet ve ihaneti, bu defa ulusal kurtuluş mücadelesine ve PKK’ye egemen kılmak amacındaydı. Bu planlarının başarıyla uygulanabileceği alan ise, hiç şüphesiz, kendi tükenmişliğinin ve korkaklığının somut ifadesi olan cezaevleriydi. Ama herşeye rağmen, gerek cezaevlerindeki yoldaşlarımızın yaşımlarını ortaya koyarak gösterdikleri

eşsiz direnmeler ve mahkemelerdeki komünist savunmalar, gerekse dışarda partimizin gerçekleştirdiği ideolojik-politik-askeri-kadrosal hazırlıkların ülke saatinde maddi güce dönüşmeye başlaması, düşmanın planlarını boşa çıkararak Türk sömürgeciliğini ölüme mahkûm etti.

Bugün ise, şimdi aramızda bulunmayan direniş şehitlerimizin tüm partililere ve halka emanet ettiği ulusal kurtuluşun Parti bayrağını devralan cezaevindeki esir yoldaşlarımız, Türk sömürgecilerinin bu azgınca katliamını protesto etmek ve parti bayrağını asla yere düşürmeyeceklerini ve her zaman onların anılarına bağlı kalarak bilinçli ve kararlı olarak onların izinde yürüyeceklerini bir daha kanıtlamak için Eylül ayına girerken açlık grevine başlamış durumdadırlar. Faşist Evren çetesi, Türk devletinin en son gücünü de ortaya dökse, her türden küçük-burjuva bozuntusunu da kullansa ve ölüm cezalarını uygulamaya da başlasa direnişin alevleri artık hiç sönmeyecek ve karargahlarını tutuşturmaya devam edecektir.

İşte tarihimize altın harflerle yazılan direniş şehitlerimizin birinci ölüm yıldönümünü anarken, Diyarbakır zindanlarındaki direniş ve mahkemelerdeki savunmaları değerlendirirken bu kesinleşmiş gerçekleri temel almak gerekir. Düşman, dünyada eşi görülmemiş bir yöntemle yoldaşlarımızı en korkunç maddi ve manevi işkencelerden geçirerek, şu soylu gerçeği bir kez daha ortaya koymuştur. Kendisine böyle bir mirası temel alan bir parti, kısa sürede de olsa çağdaş bir ulusal kurtuluş hareketinin Kürdistan cephesindeki yaratıcısı, hazırlayıcısı, örgütleyicisi ve zafere götürebilecek tek gücüdür. Bu en başta Mazlum, Hayri, Kemal olmak üzere tüm şehitlerimizin ulusal devrimci direnişi bayraklaştırmalarıyla kesinleşmiştir. Eksiklik ve yetersizlikler ne olursa olsun, Kürdistan’ın tek önder gücü PKK’dır. Bunu böyle teslim etmek gerekir.

PKK tarihinde en büyük direnişlerin sergilendiği alanlar, Türk sömürgeciliğinin en güçlü görüldüğü, baskı sisteminin en çok yoğunlaştığı, insanlar üzerinde imha yöntemlerinin en barbar tarzda gerçekleştirildiği, en tahripkar kuvvetlerle insanlar üzerine gelindiği, düşmanın tutsaklık alanları olan cezaevleri oldu. Bilindiği gibi, cezaevlerinin Kürdistan’daki işlevi tarihseldir. En vahşi yoketme politikasıyla halkımızın başına çöreklenen Türk sömürgeci burjuvazisinin Kürdistan üzerindeki hakimiyetinin en önemli araçlarından biri de cezaevleridir. Geçmişte her Kürt ayaklanmasından sonra mutlaka ayaklanmanın önderleri yakalanarak zindanlara atılmış ve yine bu mahkemelerde yargılanmış ve yok edilmişlerdir. Dolayısıyla cezaevleri ve mahkemeler her zaman yok olmanın, kendini inkar etmenin, teslim olmanın kahredici araçları olmuştur. Ama 1970’lerden sonra PKK direnişiyle cezaevleri ve mahkemeler bu rollerinin yanısıra, yeni işlevler de kazanmaya başladı. Geçmişte sadece pişmanlık duyulan ve “asilerin” yargılandıkları yerler iken, bugün aynı zamanda bağımsızlık ve özgürlüğün kutsal özlemi uğruna ulusal ve toplumsal mücadeleye atılmada bir okul, mahkemeler ise PKK direnişçilerinin ortaya koyduğu gibi, sömürgeciliğin yargılandığı, bu işleviyle de Türk sömürgecilerine yönelen bir silah haline gelen, çağa ulaşmak isteyen bir halkın gür sesini dünyaya duyurduğu bir alan durumundadır. Sömürgeciler için cezaevleri artık, Kürdistan halkından duydukları tarihi korkularını açığa vurdukları bu nedenle kudurganlaştıkları, mahkemeler ise, siyasi yenilgilerini itiraf etmek zorunda kaldıkları bir alan durumundadır. 1982 yılında Kenan Evren Diyarbakır’da yaptığı konuşmada yenilgilerini şöyle açıkladı. “Öyleleri vardır ki kafalarını da kesseniz ideolojilerinden vazgeçiremezsiniz” Gerçekten düşmanın bile itiraf etmek zorunda kaldığı bu gerçek en açık ifadesini Hayri yoldaşın şu sözlerinde bulmaktadır.

“Uygulanen yasaklara ve işkenceye karşılık direniyoruz, parça parça da olsak faşist uygulamalara karşı çıkıyor, söylediklerini yapmıyoruz. Kitle olarak dire-

mine inanarak başlamıştır. Ya dışarda dayanacakları uluslararası güçler vardır, ya da içte destekleyicileri. Kürdistan yurtseverliği mantığı böyle olmak zorundaydı. Başka mantık olduğunu iddia edenler, ya sömürgecilerin ard niyetli uşağı, ya da küçük-burjuva şarlatanlarıdır.

Üzerinde uygulanan imha siyasetiyle çürütülmüş bir halkın bağrında bağımsızlık ve özgürlük mücadelesini, başlatıp geliştiren bu ilk adımın direnişini ister düşüncede, ister eylemde olsun, tarih içindeki yerini ve adımın atılması zorunluluğunu böyle izah etmek mümkündür.

İlk direnişte diyebileceğimiz atılan bu ilk adım, belki çok güçlü olmayabilir. Bunu kendi mantığı içinde izah etmek kolaydır, ama teslimiyeti meşru kabul etmiş bir zeminde en zorlu biçimde ortaya çıkan bir dönemdir. Yüzlerce yıllık teslimiyet ve ihanet tarihi o zamanlar fazla görülme de, böyle bir direnmeyle kapatılarak yeniden dirilişin tarihi başlatılmıştır. Bundan sonra Kürdistan’da yazılmaya başlanan tarih, artık bir direnme tarihidir. Eğer mücadele daha sonra görülmemiş bir hızla gelişip bugünkü seviyeye ulaşırsa, bu, atılan böyle bir adımın sonucu sayesinde olmuştur. Başka hiçbir şey bu kadar geliştirici özelliğe sahip olamazdı. Atılan ilk adımın eğer arkası getirilmeseydi, kendi koşulları içinde boğulsaydı, açık ki, bir ulus olarak yok olmak çok kolaydı. Hangi güç olursa olsun durumu değişmeyecekti. Bu adım atılmasaydı da sonuç

rin hareketimize birlikte saldırdıkları ve onu tasfiye etmek istedikleri bir dönemdi. Devrimcilerin verdikleri cevap ise, halkımızın tarihi ve çağdaş hak ve çıkarlarından vazgeçilmez biçimindeydi. Artık hiçbir vahşi zor, hiçbir entrika ve hiçbir olanaksızlık bu gelişmeyi durduramazdı. Tabii bunun için de, ne pahasına olursa olsun devrimci bir parti adımı atmak, ulusal kurtuluşu tüm ülke sathında yoğunlaştırıp örgütlemek gerekirdi. Gerçek ulusal kurtuluşun bundan başka yolu olamazdı. Saldırıları karşısında durulmasaydı, açıkki yürürlükte olacak olan, düşmanın dayattığı en soysuzundan bir reformist çizgi olacaktı. Bu kabul edilebilir bir durum olamazdı. O halde neye mal olursa olsun, bu ikinci adımı düşüncede, politika ve örgütlenmede gerçekleştirmek zorunluydu! Herşeyden vazgeçilirdi, ama bundan vazgeçilemezdi.

Hareketimiz, bu yıllarda özellikle PKK’nin ilanıyla birlikte tüm donanımsızlığına rağmen, yaman bir direniş sergiledi. Kaçanlar, teslim olanlar, düşenler oldu, ama ardi kesilmeyen direnişlerden vazgeçilmedi. Bununla birlikte saldırılar da bir o kadar arttı. Bir yandan harekete sempati duyan kişiler dahil birçok kişi yakalanarak cezaevine doldurulurken, diğer yandan dışardaki örgüt gücünün imhası için ordu güçleri harekete geçti. Kılıç kuşanıp tüm Kürdistan’ı köy köy ablukaya aldılar. Çok kan döktüler. Açık ki saldırıya uğruyan sadece bir avuç PKK militanı de-

nişimizi sürdüreceğiz...” (mektup)

Zorlukları kolay aşılar hale getirmek, olanaksız olanı olanaklı hale getirmek, PKK'nin ilk ortaya çıktığında kendine temel aldığı Kürdistan'ın kendi gerçekliği idi. Kendisinden ölü bir halk olarak bahsedilen halkımızın, PKK'nin dirilticiliği temelinde dirilerek sömürgeciliğe karşı bütün tarihi kinini kusarcasına amansız bir mücadele içine girmesi karşısında, ilk andaki şaşkınlığı üzerinden atan sömürgeciler, çeşitli güçlerin de yardımıyla aralıksız sürdürdükleri saldırılarını en son cezaevlerinde doruğa çıkararak, savaş esirlerinin halkımızı yeni bir yaşama kavuşturmak için yarattıkları umutları boğmaya çalıştılar. Ölüm ve yaşamın karşı karşıya olduğu bu alanda yoldaşlarımız, sömürgecilerin yarattıkları kanlı ortam içinde ulusal kurtuluşun boğulmaması için yaşamak gerektiği yolundaki tavrı benimsediler. Ama ihanet ederek, teslim olarak veya fiziki varlığını ölümden koruyarak “yaşamak” değil, ulusal kurtuluşun vazgeçilmezliğine inanarak, gerektiğinde ölümden yaşamı yaratmayı bilerek, düşmanı kendi zindanlarında yenebileceklerini göstererek yaşayacaklardır. Bunun için de sloganları aynı zamanda dışarıya ilettikleri bir mesajdaki gibi **“TESLİMİYET İHANETE - DİRENİŞ ZAFERE GÖTÜRÜR”** oldu.

Elbette ki, düşman kendi çürümüşlüğü içinde yok olmaya doğru giderken, kendi varlığına yönelen devrimcilere karşı acımasız olacaktır. Üstelik bir de düşmanın yaşamayı ulusal kurtuluşçuların tahribinden geçiyorsa ve Kürdistan'da Türk sömürgeciliği ancak bu temelde yaşayabilecekse, açık ki düşman bütün tarihi korkunçluğuyla üzerlerine saldıracaktı. Yalnızca fiziksel imha yöntemi sömürgeci cellatların tercih ettiği bir yöntem olamazdı. Çünkü kurşuna dizse bu savaşçı için kolay bir durum olacak, idam etse savaş esirleri sonucuna rahatlıkla katlanacak, ömür boyu hapis verse fazla tasa edilmeyecekti. Ayrıca düşman bunları ceza olarak da görmemektedir. Daha vahşi yöntemlere başvurarak ne pahasına olursa olsun onları boyun eğmeye ve teslimiyete zorlamaktadır. Bunun için de hergün her saat savaş esirlerinin canını alacak bir sistem geliştirdi ve bu sistemi daha çok da PKK'nin değerli önder, kadro, sempatizan ve taraftarları üzerinde uyguladı. Bu uygulama doğaldır ki, en büyük direnişi olduğu gibi, en alçak ihanet ve teslimiyeti de bu alanda ortaya çıkardı. Bu, Kürdistan tarihinde ilk defa devrimle karşı-devrim güçlerinin konumlarının ve güçlerinin ortaya çıkmasında belki de karşı karşıya gelmesi gereken en zorlu bir sınav anıdır. PKK savaşçıları, böyle bir sınavdan yüzlerinin aklı ile çıktılar. Üzerlerine düşen görevi acılar pahasına gerçekleştiren PKK savaşçıları, Kürdistan'ın o karanlık tarihinde yeni bir sayfa açtılar. Direnişin en soylusunu ortaya koyarak, zaferin garantisini bir de bu zeminde sağladılar.

Açılan sayfa direnişçilerin tertemiz kanlarıyla açıldı ve bu sayfa ulusal kurtuluşun sürekli kendisinden güç aldığı bir kaynak olacaktır. Eğer böyle bir sayfa açılmasaydı, en çok muhtaç olunan bir dönemde zindanlarda parti ve ulusal kurtuluş davası savunulmıyaydı, PKK gemisinin batırılması belki de fazla zor olmayacaktı. Aynı zamanda ulusa ve halka yapılabilecek en büyük kötülüklerden biri, devrimci sınıf proletarya adına yapılmış olacaktı. İşte bu olumsuz gelişmeyi önlemek için, yoldaşlarımız zaferin gerçekleşmesinde belirleyici olan o eşsiz direnişleri sergileyerek, geleceğin güçlü teminatını sağlamış, zafere giden yolda geriye dönüşü olanaksız kılmış ve dolayısıyla bir halka verilebilecek en büyük değer verilmiştir.

Başta Mazlum, Hayri, Kemal olmak üzere yoldaşlarımızın gösterdikleri büyük direniş, böylesine yüce bir anlam taşımaktadır. Onlar kendi savunmalarında belirttikleri gibi, herşeyden önce partiyi, partinin direnişçiliğini ve geleceğine olan güvenlerini haykırarak oynanan bütün oyunları yerle bir ettiler.

Her türden utanmazlığın, her soydan

uzlaşmanın ihanetin kol gezdiği basit bir çıkar uğruna en yüce değerlerin satıldığı bir ortamda, yoldaşlarımız yalnız sömürgecilere karşı direnmediler, onlar aynı zamanda halkı ve ulusal kurtuluşu temsil etmeyen, en utanmaz durumlara düşen ve kişisel kurtuluşunu soylu değerler karşısında düşmanın sunduğu sahte yaşam yollarında arayan direnmesiz küçük-burjuva örgüt temsilcilerine karşı da direnerek uzlaşma ve teslimiyeti reddettiler. Onlar bu kutsal kavgada hayatlarını partiye ve halka armağan ederek, en anlamlı direnişi yarattılar.

Bu kadar büyük anlamı olan bu direnişlerle yoldaşlarımız neyi savundular, ulusal kurtuluşa hangi noktada katkıda bulundular? Partimizin ve ulusal kurtuluş mücadelemizin hangi temel özelliklerini açıkladılar? Ve daha pek çok soruyu aydınlatmak, hem onların büyüklüklerini anlamada, hem de mücadelenin niteliğini kavramada yardımcı olacaktır.

Özelde Diyarbakır Cezaevi, genelde ise partimizin direnişini kanlarıyla yaratan yoldaşlarımızın, siyasi savunma yapmalarını engellemek özellikle temsil ettikleri davadan uzaklaştırmak ve kendi yasalarını bile ayaklar altına alarak onları mahkemelere çıkarmamak ve konuşturmamak için ellerinden gelen her şeyi yapan faşist sömürgeciler, adım adım gerçekleştirdikleri imha planlarını dışarda tüm halk üzerinde baskı ve katliamlarıyla beraber hayata geçirdiler. Buna rağmen, bitmek bilmeyen savunmalar, ardı arkası kesilmeyen direnmeler, ceset haline gelmiş varlıklarıyla ölüme inat çalışmaları, çabaları boğulamadı. Artık direnen fiziki yapı değil, onurdu... iradeydi. İşte direnişlere anlamını veren şey de o yenilmez iradeler oldu. Düşman herşeye egemen oldu ama iradelere asla, ki onur savaşında yaşamının mihenk taşı da o idi.

Onlar iradeleriyle partimizin temel özelliklerini ortaya çıkararak PKK'nin nasıl bir parti olduğunu, direniş çizgisinin muhtevasının ne olduğunu, PKK'den ve ulusal direnişten ne anlaşılmaması gerektiğini ortaya koydular. Hatta biraz insanca koşullar olsaydı ve kendilerine siyasi tutuklu muamelesi yapılsaydı, daha iyi bir savunma yapabileceklerdi. Mazlum yoldaş şöyle açıklıyordu.

«Eğer elimize söz konusu istihbarat dökümanları -ki, istenmiştir- geçebilseydi ifadelerimizi yazılı olarak verme imkanı olsaydı, yasa kitapları olabilseydi geniş açıklamalarda bulunabilecektik. Ama ben burada sırf elime iddianameyi alarak hemen -elektronik beyin değilim; süper zeki bir insan değilim normal bir insanım- bütün bildiğimi anlatabilecek durumda değilim.» Bu açıklama bile davaya duyulan büyük bağlılığı ve düşmanın barbarlığını anlatmaya yeterlidir.

1980'lerde faşist generaller çetesinin yönetime gelmesiyle artan ve cezaevlerinde yoğunlaşan işkence ve katliamlara karşı, sömürgecileri ve emperyalistleri telaşa boğan işkencehanelerdeki ve mahkemelerdeki direnişler sürdükçe daha çok teşhir ve tecrit olan, maddi ve manevi olarak yıpranan düşman, imhalarına hız kazandırdı. İğrenç çıkarlar uğruna satın aldığı birkaç hainleşmiş unsuru da kullanarak ve bütün hak, hukuk, isanî kuralları bir tarafa iterek -ki, faşizm bu kuralları tanımaz- direnişçileri fiziki olarak tek tek yok etmeye başladı. Ama belirtildiği üzere idam ederek, kurşuna dizerek vb. biçimde bir yok etme değil, en hayvanî ve aşağılık biçimde sosyal yaşamdan tecrit edilmiş ölüm hücrelerine kapatarak, aç, susuz, havasız bırakarak ve her dakika fiziki işkence yaparak, boğma, yakma, parçalama biçiminde gerçekleştirdi. 13 Nisan 1981 günü başlayan mahkemeler, artık tutukluların kendini savunma yerleri değil, işkencenin açıktan devam ettirildiği merkezler haline getirildi. Buna rağmen, yoldaşlarımız sömürgeci mahkemelerde şöyle haykırıyorlardı:

«Pişman değiliz, davamız haklıdır bu davanın neferi olmaktan şeref duyuyoruz. Tarih karşısında görevimizi ifade ediyoruz. Tarihin bizim için hükmü beraattır.» Bu haykırıları, daha pek çok direniş-

çinin ölüme meydan okuyan haykırılarıyla karşılık bulan, düşmanı kahreden boyutlara yükseldi. Özellikle direnişin beyni, yüreği durumundaki Mazlum, Hayri, Kemal gibi önderlerin PKK önderliğine yakışır şekilde savunma yapmaları ve düşmanın her türlü teslim olma, ihanet ettirme, katletme yönelimlerine karşı direnişleri yükseltmeleri, direnişçilerin her zaman kendilerinden cesaret ve güç aldıkları bir kaynak olmaları, düşmanı öncelikle ve özellikle onları yoketme fikrine götürdü. Önce direnişin ve savunmaların beyni olarak gördükleri Mazlum ve onunla birlikte Ferhat KURTAY, Eşref ANYAK, yoldaşlarımızı 1982 Mart ayında boğarak, yakarak yokettiler. Türk sömürgecileri tarihlerindeki en büyük tahammülsüzlüğü belki de PKK davaları karşısında duyular. Ama sonuç ne oldu? Sadece avının üzerine saldıran kudurmuş bir hayvanın rahatlığını duymaktan başka bir şey elde etmediler. Yok edilen acılarına katlanılması ve yerlerinin doldurulması çok güçte olsa, bir kaç candı, ama direniş yokedilemedi; tersine onların anılarına binlerce savaş esiri, onbinlerce halk yığını sahip çıkarak, onlara ve davaya bağlılıklarını hergün göstermektedirler. Sömürgeciler direnişin alevlerinin kendilerini kahredencesine her yanı sarması nedeniyle bekledikleri suskunluğu yaratamadılar. Tam tersine Kürdistan'ın en ücra yerine dek, o ana kadar susan yürekler de, sömürgeciliğin azgın vahşeti karşısında, ulusal kurtuluş için çarpmaya başladı. Darbe sonrası yurtdışına zorunlu çıkış yapan PKK ise, güçlü ve örgütlü bir mücadeleyi başlatmak için bu olayın da dayatmasıyla dış mevzilerini daha da geliştirip güçlendirerek ve bir yandan direnişin sesini dünyaya duyururken, diğer yandan ülkeye yönelik hazırlıklarını da hızlandırmaya başladı.

İçte ve dışta yaratılan gelişmelerle Türk sömürgecilerinin PKK üzerindeki umutlarına büyük darbe indirilince, düşman da karşılık vermeye hazırlanarak, başta Hayri ve Kemal yoldaşlar olmak üzere, tüm tutuklular üzerinde o ana kadar görülmemiş baskı ve işkenceleri uygulayarak, onları tek tek ölüm hücrelerinde ölüme terk etti. Buna karşı koyulan direniş ise, Kürdistan Ulusal Kurtuluş tarihinde bir dönemi kapatarak yeni bir dönemi açacak kadar kesindir. Hayri ve Kemal yoldaş son olarak 14 Temmuz 1982 yılında çıkarıldıkları mahkemelerde kararlılıklarını, direnişçiliklerini tutuklu yoldaşlarına, partiye tüm halka ve ilerici insanlığa şöyle açıklıyorlardı:

«Bizim siyasal savunma yapma hakkımız kısıtlanmaktadır. Cezaevinde ceza amiri tarafından baskılar yapılmaktadır. Mevcut durum emirlerle yönetilmektedir. Bazı arkadaşlarımız açıklamalarının hür irade ile olmadığını, baskı ile olduğunu belirttiler. Beni bir odaya kapattılar, bazı arkadaşlarıma 'gözetleme deliğinden bakın M. Hayri Durmuş açıklama yapıyor' diyerek açıklama yaptırmaya zorladılar, Bazı arkadaşlarımız Mazlum DOĞAN, Ferhat KURTAY, Eşref ANYAK yakılarak ve asılarak öldürüldüler. Siyasi bir dava

görülmektedir. Bizler ideolojimize bağlı olduğumuzu söyledik, bunun savunmasını yapacağız. Bu bizim yasal hakkımızdır. Mevcut koşullar altında duruşmaya gelmenin gereksizliğine inanıp, ölüm orucuna başlıyorum, bunu burada açıklıyorum...»

Sömürgecilerin Kürt halkı ve PKK Hareketi üzerindeki kanlı amaçlarını dünya kamuoyuna göstermek için yoldaşlarımızın yattıkları ölüm orucu, 55 gün gibi inanılmaz bir süreyi kapsayarak Hayri DURMUŞ, Kemal PİR, Akif YILMAZ yoldaşların ölümü ve onlarca direnişçinin komaya girmesiyle sonuçlandı. Geriye kalanlar ise, direnişe başka koşullarda da olsa devam edeceklerini, temeli kanla kazanılan bu direniş kalesini koruyacaklarını daha sonraki pratiklerinde gösterdiler. Bugün aynı zindanlarda 2000 PKK'li savaş esirinin başlattığı açlık grevi bunun en kesin kanıtıdır.

Evet PKK'de böylesine yücelen önder ve militanlarının anılarına bağlılık, kendisini her fırsatta göstermekte gecikmedi. Hayri, Kemal ve diğer yoldaşların ölüm orucuna yatmalarını; artık hazırlıkların bitirilerek ülkeye dönülmesi gerektiği, köle bir halkın karşısında daha fazla hazırlık içinde kalamayacağı, bıraktıkları mirası devralmak gerektiği biçiminde ülkeye dönüşün emredici çağrısı olarak kabul eden PKK, bu çağrıya yoldaşlarımızın ölüm olayından sonra gücünü ülkeye taşıyıp orada kökleşmeye çalışmakla cevap verdi. Bu aynı zamanda Mazlum yoldaşın «Örgütlenme, propaganda ve askeri hazırlık bir iki yıl sürmelidir» sözlerinin de gerçeklik kazanmasıdır. Şimdi onların bıraktıkları miras, olması gereken emin ellerde sürekli yükseltilmektedir. Artık tarihe PKK direnmesi olarak geçen bu direnme mücadelemizi, bu mirasın tarihsel ve siyasal büyüklüğünü ve zaferdeki belirleyiciliğini hiçbir eksiklik, yetersizlik, zayıflık, geçici yol arkadaşlığı; yine hiçbir teslimiyet ve ihanet; parti saflarına kaçınılmasız olarak sızan küçük-burjuva unsurlar ile parti dışındaki reformist küçük-burjuva örgütlerin ve başka güçlerin sürdürdüğü hiçbir çaba gölgeleyemeyecektir.

Buraya kadar anlatılanların bir toparlanmasını yaparsak, ilk ortaya çıktığı andan itibaren mücadeleden bir adım dahi geri atmayan ve direnişi doruk noktasına çıkaran PKK'nin direnmesi; direnişi teslimiyete eğemen kılarak, karanlık, çürümüş tarihi yerle bir edip, Kürdistan'da ilk defa yeni bir sınıfın ideolojik-politik, örgütsel önderliğinde sömürgeciliğe karşı direnişi aralıksız on yıl sürdürerek uzun süreli kılan, Kürtlerin tamamen yok sayıldığı bir ortamda, en kısıt olanaklarla ve tümüyle kendi özverisine dayanarak yükselttiği mücadelesiyle varlığını kanıtlayan, yine ne ulusal, ne de uluslararası koşulların kendisine varolma hakkı bile tanımadığı ve dost bilinen en yakın çevrelerin dahi en az desteğine karşın düşmanın en büyük saldırılarına maruz kalan, herşeye rağmen yokedilemeyen bir direnmedir. Ve aynı zamanda bu direniş, Türkiye sosyalist ve demokratik hareketi tarihinde sahip çıkılması gereken M. Suphi-

lerin, sömürgecilerin ve işgalcilerin zulmüne karşı gelişen tarihteki Kürt ayaklanmalarının ve yakın tarihte Mahir'lerin, Deniz'lerin, Kaypakkaya'ların direnişlerinin de farklı mekan ve zaman koşullarında, farklı önderlikte devam ettirilmesidir. Oysa Türkiye sosyalist hareketi, M. Suphi'lerin, Mahir'lerin, Deniz'lerin, Kaypakkaya'ların direnişlerini uzun süreli kılma gücünü bir türlü gösterememiş, bu direnişlerin gerçek anlamını kavrayamamıştır. Böyle bir görev PKK'nın şahsında somutluk kazanmıştır.

Burada önemli bir konuya yine değinme gereği duyuyoruz. Ülkeden fersah fersah uzakta durup, halkımızın ulusal bağımsızlık ve demokrasi mücadelesine saldırmayı, kulakları yırtan direnişin üzerine küllendirmeyi kendi yaşamlarının vazgeçilmez temeli haline getirmiş, kendini bilmez teslimiyetçi küçük-burjuva hareketlerinin, direniş karşısında içine girdikleri ve bugün daha da geliştirdikleri utanmazlıkları, bazı noktalarıyla açıklamayı yoldaşlarımızın anılarına bağlılığın bir gereği saymaktayız. Çünkü onlar yalnız sömürgeciliğe karşı direnmediler, aynı zamanda reformist küçük-burjuva milliyetçilerinin teslimiyetçi anlayışlarına karşı da direndiler.

Kurtuluşun yolunu, direnmenin dışında başka bir yol olarak göstermek, Kürdistan doğasına aykırıdır. Ve halkı köleliğe giden yollar içinde boğmaktır. Halkımızı teslimiyet yoluna çekmeye çalışan bu örgütlere, şehit yoldaşlarımız şöyle diyorlar:

«Düşman vahşi ve acımasızdır. Reformist teslimiyetçilerin ya da diğer türden uşaklarının söylediği gibi, onun insafına sığınarak kurtuluş mümkün olmadığından, devrimciler düşen görev artan bir kararlılıkla öne atılmak ve direniş bayrağını daha da yükseltmektir».

Mücadele alanından uzak, Avrupa sosyal-demokrasisinin "şefkatli" kucağında direnişe küfreden bu örgütlerin temsilcilerinin, cezaevlerinde, sömürgecilerin "örnek" diye gösterdikleri direnmesiz, onursuz ve lanetli yaşamları konusunda Mazlum, Hayri, Kemal yoldaşlarımızın yazdıkları okunursa ve cezaevinden çıkanlardan dinlenilirse insan bireyi olarak bile ne kadar sahip çıkılamaz aşağılık durumda oldukları görülür. Dışardaki yaşamları da bundan farklı değildir. Nerden alıyorlar bu yaşama "ilhamını". Açık ki teslimiyeti tek geçerli yol gösteren "ideolojilerinden" almaktadırlar. Onlara göre direnmek "maceracılıktır, oyuna gelmektir" Oysa şunu teslim etmek zorundadırlar ki, bizi ulus yapan, halkımızı yeniden mücadeleciler bir halk olarak dünyaya tanıtan tek şey direnmedir. Yeni bir Kürdistan, yeni bir toplum, yeni bir yaşam ancak direnmeyle yaratılabilir. Karşılarındaki düşmanı tanıyamayacak kadar bilgi sefilliği içinde olan bu örgütlerin cezaevindeki konumları üzerine «Teslimiyet öyle bir yol ki, giren bir daha çıkmıyor» diyen Mazlum yoldaşımız şöyle yazıyordu:

«Özellikle DDKD idarenin tam gözde koşuşu, Özgürlük Yolu 'idarenin her dediğini aynen yaparak işi laşkalaştırıyor. Böylece yürüyüş yapmak, ant okumak, marş söylemek önemsizleşiyor, eski önemini yitiriyor' diyor».

Yoruma gerek olmayacak kadar açık olan bu güçlerin tavırları, sürekli alınlarında taşıyacakları kara bir leke olarak kalacaktır. Bu tavırlarıyla sömürgecilerin en büyük oyunlarına gelen kendileri olmuştur.

"Direnişçilerin, oyuna geldiklerini, henüz çocuk olduklarını, kandırıldıklarını, mücadelede zorla sokulduklarını vb. vb." iddia eden kurtuluşun sahte temsilcileri, en büyük cevabı "çocuk" dedikleri direniş kahramanlarının kararlı mücadeleleriyle aldılar. Onlar, belki 40-50 yaşlarında değildiler, ama böyle soylu bir davayı savunmanın ve bu uğurda kan dökmek gerektiğinin ne denli zorunlu bir görev olduğunun bilincinde olarak sömürgecileri en güçlü oldukları merkezlerinde yenilgiye uğrattılar. Böyle bir davranış mı çocukluktur, oyuna gelmedir; yoksa bunlara

küfreden, düşmana teslim olan davranış mı?

Bütün amaçları, direnişi, ve direnişçileri halkımızın ve halkların gözünde küçük düşürmek olan bu güçler, kendi kahrolası yüzlerini gizlemek için "henüz direnmenin zamanı ve koşulu doğmamıştır" diyerek, halkı köle kalmaya çağırmaktadırlar, hem de utanmazlıklarını gizledikleri sosyalistlik adına. Yurtseverliğin, devrimciliğin, sosyalistliğin Kürdistan gibi bir yerde bekleyecek, ertelenecek zamanı yoktur. Ulus olarak yok olmanın en son noktasına gelmiş bir halkın karşısında, değil yıllarca bir dakika dahi beklemek affedilmez bir insanlık suçudur. Ama bu güçler, bu suçun hesaplarını nasıl vereceklerini değil, direnişi nasıl bitireceklerini düşünmektedirler. Oysa, direnişin en büyük sahipleri şehit yoldaşlarımız, böyle soylu bir direnmeyi başlatmakta geç kaldıklarını belirtmektedirler.

Direnmeyi ertelemek, devrimi ertelemek anlamına gelirken bu, onların marksizmden ne kadar habersiz olduklarını ortaya koyuyor. Oyun oynayan birileri varsa, o da kendileridir. Tekrar vurgulamak gerekir ki, hiçbir donanımsızlık, olanaksızlık ve zorluk devrimcileri böyle bir mücadeleye atılmaktan alıkoyamaz, caydırıcı olamaz. Olsa olsa davadan biraz daha uzaklaşmak, soysuzlaşmak sözkonusu olabilir, ateş hattında yaşamak mücadeleciler alanlarda sol lafazanlık etmeye benzemez. Buna yürek gerekir, beyin gerekir, onur gerekir. Bunlara sahip olmayanlar, direnişin anlamını kavrayamazlar.

Militanların direnişten başka düşünecek şeylerinin olamayacağı gerçeğini eleştiren anlayış da büyük bir gaflet içindedir. Hergün her saat sömürgecilerin kanlı yönetimi altında ezilmemek için direnmekten başka ne düşünülebilir? Kim ki bu koşullarda direnmenin dışında başka şeyler düşünüyorsa, o en büyük ulusal haindir, devrim kaçkındır. Şehitlerimizin anılarına bağlılığın bir gereği ve görevlerimiz bir dayatması olarak tekrar belirtiyoruz. Kürt halkını sömürgeci karanlığın girdabından gerçekten kurtarmak isteyenler, direniş çizgisi etrafında birleşmeli, ve her türlü yöntemlerle direnişe ve direnişçilere saldırmaktan vazgeçmelidirler.

D- Direniş Şehitlerinin Yaşamı Bize Neyi Öğretiyor!

I- Marksizm-Leninizmin Kararlı Bir Savunucusu ve Yaratıcı Uygulayıcılardı.

Yoldaşlarımız, savunmalarını Marksizm-Leninizmi temel alarak yaptılar. Sömürgeci vahşete, uzlaşma ve teslimiyete herhangi bir bilimle değil, Marksizmin-Leninizmin bilimini savunarak cevap verdiler. Kürdistan halkının gerçek kurtuluşu için tek geçerli yolun Marksist-Leninist yol olduğunu, Marksizmin-Leninizmin bir ideoloji olarak halkımızın mücadelesinde vazgeçilmez bir öge olduğunu, onun şu veya bu şekilde saptırılmış biçiminin değil, en ihtilalci biçiminin kurtuluş için esas olduğunu savundular. Marksizm-Leninizme ekmek ve su kadar ihtiyaç duyduklarını, bu uğurda her türlü zorluğa katlandıklarını, gerekirse yaşamlarını feda edebileceklerini, eğer hâlâ ayakta durabiliyorlarsa bunu, Marksizm-Leninizmden aldıkları güce borçlu olduklarını uzun uzun açıkladılar.

Mazlum yoldaş çıkarıldığı mahkemelerde şöyle diyordu:

«Partimizin ideolojik görüşleri, rehber edildiği teori Marksizm-Leninizmdir. Yani marksist-leninist ilkeler ışığında ideolojisi şekillenmiştir...»

... Ben kendimi enternasyonalist çizgide, marksist-leninist olarak görüyorum ve öyle olmaya çalışıyorum...

... Ben sadece Marksizm-Leninizmin propagandasını yaptım...

Onlar, sadece cezaevlerinde Marksizm-Leninizme bağlılıklarıyla yetinmediler. Tutuklanmadan önce Marksizm-Leninizmin ülke koşullarına uygulanmasının büyük mücadelesini verdiler. Ve Marksizmi bir dogma değil, bir eylem klavuzu olarak benimsemiş, Kürdistan'da bir eylem klavuzu haline gelmesi için de, ülke tarihine, toplumsal koşullarına doğru bir biçimde uygulamış, böylelikle PKK ideolojisinin yaratılmasına katkıda bulunmuşlardı. Sıradan yurtseverlik bilincinin, yurtseverlik mücadelesinin yetmediğini, bunu güçlü bir ideolojik temele kavuşturmak, yurtseverliği milliyetçi anlamından çıkarıp proleter yurtseverliğine dönüştürmek gerektiğini göstermiş, kurtuluşun ancak, proleter yurtseverliği temelinde gerçekleşebileceğini kanıtlamışlardı. Şimdi ise Marksizmin-Leninizmin ilkelerini cezaevi koşullarına uygulayarak Kürdistan tarihindeki en büyük direnişi zafere götürdüler.

Sömürgeci mahkemeler bu konuda bazı şeylerden yararlanmak istediler. Onlara göre Kürdistan, üzerine atılan ölü toprağından dili, kültürü, tarihi konusunda bir muğlaklık içindedir; dolayısıyla bu muğlaklık kişilere de hakimdir. Bu konudaki araştırma ve incelemelerdeki yetersizliklerden ve bulanıklıktan yararlanmak istediler. Ama yoldaşlarımız çıkarıldıkları mahkemelerde yaptıkları savunmalarda, Marksizm-Leninizmin ulu anlayışını ortaya koyup tarihimize nasıl uyguladıklarını açıklayarak Türk yargı kanunlarını gülünç duruma düşürdüler. Burjuva milliyetçilerinin ve sosyal-şovenlerin çokça tartışmaya sundukları "ulus varmı yok mu?" biçimindeki tarihi inkar eden yaklaşımlara kesin cevaplar vererek, Marksizm-Leninizmin tarihe nasıl uygulanması gerektiğini açıklayarak, devrimciliğin ancak böyle yaratılabileceğini ortaya koydular.

Sorularıyla, yoldaşlarımızın bilinçsiz ve araştırmasız olduğunu iddia eden yargı kurumlarını, Kemal PİR şöyle cevap vererek gülünç duruma düşürdü.

«Ben araştırır, inceler ve tahlil etmeye çalışırken, gerçeği çıplak olarak kavramaya çalıştım ve Marksizme yöneldim. Marksizmin tek doğru düşünce sistemi olduğunu, sosyalist sistemin ezilen sınıfları kurtaracağını, eşitsizliği ortadan kaldıracığını, dünyadaki eşitsizliğin kapitalist sistemden kaynaklandığına inandım. Marksist oldum, yani sosyalist oldum.»

Marksizm-Leninizm'de sadece araştırmak, incelemek yetmez, aynı zamanda değiştirmek de gerekir. Sorun yalnız bilmek, derin derin araştırmak sorunu değil. -bu bilim adamlarına düşer- Kürdistan tarihi konusunda tüm gerçekleri ortaya koymak tarihçilerin işidir, bense devrimciyim, devrim teorisiyle uğraşıyorum, tarih bilgisiyse değil.» Bununla yoldaşlarımız, devrimcilerin görevinin bilmek kadar, değiştirmek olduğunu, bilimi sadece bir eylem klavuzu olarak, varolanı algılamak, bunun için de Marksizmi değiştirmenin bir aracı olarak görmek gerektiğini savundular. Bu konuda yurtseverlikle enternasyonalizmin nasıl içiçe geçtiğini birbirini tamamladığını güçlü bir şekilde ortaya koydular.

Ayrıca, savunmalarında, Marksizm-Leninizmi bilimini çarpıtan sosyal-şovenizm ve reformist Kürt küçük-burjuva milliyetçilerini yererek, bunların kurtuluş mücadelemize verdikleri zararları birkez daha ortaya koydular. Bu eylemlerin yalnız mücadelemize değil, başta Türkiye halkı olmak üzere diğer komşu halkların mücadelesine de zarar verdiğini, halkların bağımsızlık ve özgürlük temelinde birliğini yaratamayacağını belirterek, yurtseverlikle enternasyonalizmin sağlam bir birlikteliğini açıkladılar. Kürdistan'da yurtseverliğin PKK şahsında enternasyonalizmle birleştiğini, kendisinin PKK Hareketine katılmasına temel teşkil ettiğini açıklayan Kemal PİR, kendisi hakkında yayılan asılsız bilgilerin sahiplerini kahredencesine şöyle diyordu:

«Devlete düşmandı bu hareket. Ben de düşmandım. Devleti yıkmak istiyorduk. Biz burjuva sınıflarının devleti olduğu için

yıkmak istiyorduk. Onun için bu hareketi (PKK) araştırdım. Baktım bu Hareket ne diyor, ne demiyor, Komünist mi değil mi? Sosyalist mi? Basit Kürt milliyetçi bir Hareket ise katılmazdım. Milliyetçiliğe karşıyım. Çünkü ben milliyetçi değilim, milliyetçi düşüncenin hangi ulustan olursa olsun karşısındayım. İster bunlardan olsun, Kürtlerden olsun katılmazdım ben böyle bir Harekete.» Onlar, savunmalarında Marksizmi-Leninizmi sadece lafla savunmadıklarını, onu ülke topraklarına adım adım serpiştirdiklerini, bu uğurda parasız kalma, sokaklarda kalarak çoğu kez aç kalma vb. her türlü özveriye seve seve gösterdiklerini Marksizm-Leninizmin Kürdistan koşullarına hiç de öyle kolay uygulanamayacağını açıkladılar.

Bütün bunlardan çıkan sonuç: İster Parti içinde, ister Parti dışında işçi sınıfı ve ulusal direniş mücadelesinde marksist-leninist ideolojiyi her zaman daha güçlü bir yoruma kavuşturarak ülke ve mücadele tarihine uygulamak ve geleceği net bir biçimde kesinleştirmek; sol lafazanlık biçiminde değil, devrimci değişikliğin, ulusal direnişçiliğin hizmetinde bir eylem klavuzu olarak değerlendirmek olacaktır.

Onlar, Kürdistan somutu içinde ulusal direniş mücadelesinde reformizme karşı sürekli bir uyanıklık, partinin yeniden inşası sürecinde oportünizmin her biçimine karşı uyanıklılık göstermenin gerekliliğini savunarak, her iki sapmaya karşı dışardayken de kararlı mücadele ettiklerini savunmalarında dile getirdiler. Açık ki, partimiz, her yönden gelebilecek ve kendi varlığını bulandıracak bu sapsmalarla karşı mücadelesini derinleştirerek sürdürecekti. Sosyal-şovenizm hangi incelmış biçimlere bürünürse bürünsün, parti saflarında barınma olanağı bulamayacaktır. Yine ilkel küçük-burjuva reformistleri kendilerine hangi sıfat yakıştırırlarsa yakıştırınsınlar, proletarya hareketi içinde teşhir olmaktan kurtulamayacaklardır. Tüm bunlar, engin bir enternasyonalizm ruhu içinde yerine getirilecektir. PKK Kürdistan yurtseverliğinin ve en başta komşu halklar olmak üzere halklar arasındaki ilişkilerinde enternasyonalizmin en seçkin örneği olmak için, adeta II. Enternasyonal Sosyal-Şovenizmine karşı bir zamanlar Bolşeviklerin yürüttüğü enternasyonalist mücadele gibi, günümüzde her türlü sosyal-şovenizm ve reformizme karşı Bolşevizmin enternasyonalist bayrağını dikecek ve taviz vermeden bu yolda zafere kadar ilerleyecektir.

2- Her Türlü Tasfiyeciler ve Yıkıcı Çabalara Karşı Partinin Kararlı Savunucularıydılar

Savunmalarda ortaya çıkan ikinci bir durum, yoldaşlarımızın savundukları Marksizm-Leninizm biliminden aldıkları güçle Partiyi savunmuş olmalarıdır. Henüz Partinin yeni kurulduğu, gelişmesinin ilk yıllarında olduğu bir dönemde Partinin savunulması, o zamanlar içine girilecek en fedakâr, en dürüst, en devrimci tutumdur. Marksizmi lafta benimsemek o kadar tehlikeli değildir, fakat Marksizm-Leninizmin partileşmesi, PKK'nın bir Parti olarak kendisini ilan etmesi ne kadar ciddi bir olaysa; onu cezaevinde savunmak da bir o kadar ciddi ve soylu bir davranıştır.

Baskıların yoğunlaştığı dönemlerde çokça görüldüğü gibi, düşman, dışardaki mücadeleyi etkilemek için, Parti tasfiyeciliğini geliştirir. Örneğin Rusya'da, Çar gericiğinin baskılarının arttığı 1908-1910 yılları arasında, Bolşevikler üzerinde bir tek şey geliştirildi; tasfiyecilik. Çar, Bolşevik örgütü işbirlikçi-teslimiyetçi bir örgüte dönüştürmek için her türlü yonteme başvurdu, ama Bolşeviklerin kararlılığı, Çarın başarılı olmasını önledi. Bu yöntem daha sonra tüm proleter partiler üzerinde de uygulanmıştır.

Bir Parti yalnızca katliamlarla, işkencelerle yok edilemez, tersine devrimci

partiler bundan güç alırlar. O halde ne yapılmalı? Açık ki, böylesi baskı dönemlerinde partiler yok edilmek isteniyorsa, tasfiye edilmelidir. Bunun için de, davadan çabuk vazgeçen geçici yol arkadaşları satın alınarak, onlara ucuz yaşam yolu gösterilerek, bunlar aracılığıyla Parti ihtilâlcî özünden boşaltılarak tasfiye edilir. Bu olaya en yakın bir örnek olarak TKP'yi gösterebiliriz. Önderleri katledilen TKP'nin geride kalan kadroları -Vedat Nedim Tör, Şevket Süreyya Aydemir vb.- Türk burjuvazisi tarafından satın alınarak partiyi tasfiye ettiler. TKP bu tarihten sonra Kemalist burjuvazinin soldan bir uzantısı oldu.

Türk sömürgecileri, karşı-devrimin dünya ve Türkiye tarihinden aldıkları örneklerle dayanarak, PKK'yi de aynı akibete uğratmak istediler. Bunun için de uygulamaya geçirdikleri ilk planları; tutuklu arkadaşlarımıza maddi ve manevi işkenceler yaparak "PKK'den vazgeçirtmek" biçimindeydi. Biliyoruz ki bu planın uygulanması sonucu, bir takım kişiler -bazıları görünüşte, bazıları yürekten- PKK'den vazgeçmişlerdir. Tutukluları yörelere göre bölerek, birbirinden tecrit ederek mücadeleden ve Partiden vazgeçirtmeye çalıştılar. Cezaevleri bu faaliyetlerin merkezi oldu. Cezaevleri, "PKK'yi rededenlerin koğuşları -ki bunların her türlü ihtiyaçları görülüyor- ve "PKK'yi savunanların koğuşları" olarak ikiye ayrıldı. PKK'yi savunanların koğuşlarında her türlü baskı, işkence meşruydu; özellikle 35. koğuş baskıların en yoğun olduğu koğuştu. Türk sömürgecileri bu uygulamalarla PKK'yi tasfiye etmeye çalıştılar. Bir çok yetersiz, geri; halktan insanları, sempatatizantları ve birkaç kaypak kadroyu belli ölçüde etkileri altına alabildiler, ama bir-iki hainin dışında hiçbir Parti önderini teslim alamadılar.

Düşman şunun farkındaydı: eğer içerideki PKK'yi önderlerin şahsında teslim alırsa, dışardaki PKK'nin imhası yarıya gerçekleşmiş olacaktı. Başta Mazlum, Hayri ve Kemal olmak üzere tüm yoldaşlarımız, bu taktiğe, büyük açlık greviyle karşılık verdiler. Bu arada sömürgeciler açlık grevini kırmak için mahkemeleri başlatınca, yoldaşlarımız güçlü savunma yapabilmeleri için, fiziksel olarak kendilerini toparlamak amacıyla grevden vazgeçerek, başlatılan mahkemelerde Partiyi savunmaya başladılar. Bu onların direnişindeki daha ileri bir hamle oldu.

Partiyi tasfiye etmek için, düşman planına içeride Partinin beyni olarak görülen Mazlum yoldaş almıştı. MİT ajanları, Şahin Dönmez ve çevresindeki birkaç hainle ortaklaşa, Mazlum yoldaşımız üzerinde büyük baskılar geliştirdiler. Mazlum'un hücrelerine yerleştirilen bu hainlerden bir-ikisi, Mazlum yoldaşımızın pişmanlık duyması için üç ay aralıksız uğraştılar. Mazlum, her defasında Partinin ideolojisini, çizgisini savundu. Partiye leke sürdürmedi. Öyle bir aşamaya gelindi ki, düşman, direnişi güçlendiren bu önder yok edilmedikçe PKK'nin cezaevindeki direnişinin geriletilemeyeceği kararına vardı ve bu nedenle de O'nu boğarak katletti.

Düşmana akıl hocalığı yapan Şahin ve etrafındaki hainler, aylarca Mazlum'a yalvararak ve O'nu etkilemeye çalışarak Partiyi lanetlemesini istediler. "PKK'den vazgeç, eğer vazgeçersen bize yaşam yolu açılacak; hiç değilse, 'ben PKK'li değilim de' gel seninle yeni bir PKK yaratalım" diyerek Partiyi tasfiye etmek istediler. Mazlum öldürüldüğünde ise, "intihai etti, sol sapmanın kurbanı oldu" diyerek ihanetlerini zirveye çıkardılar. Ama, Mazlum kutsallaşarak halkın yüreğine, beynine gömülürken, onların bu ihaneti herkesin gözünde daha bir açıklık kazandı ve her zamandan daha çok tiksinti ve öfke yarattı. Cezaevindeki direnişin birinci halkası böyle sonuçlandı.

Mazlum'un öldürülmesinden sonra imha planları adım adım devam etti. Direnişi Mazlum ile birlikte sürdüren, daha sonra O'ndan devralarak kendi kişiliklerinde temsil eden Hayri ve Kemal yoldaşlar üzerinde uygulanmaya başlandı. Yöntem yine aynıydı. Yine o hainler görev almıştı:

"direnışçi tutumunuzdan vazgeçin, PKK'yi savunmayın, sonu ölümdür", "hataları vardı deyin, ideolojisine karşı çıkın, başka bir PKK'yi savunun vb., vb." diyerek, bu defa direnişin kalan önderlerini tasfiyeciliğe zorladılar. Hayri yoldaş gönderdiği bir mektubunda, bunlar hakkında şöyle yazıyordu: "cezaevinde büyük oyunlar oynanıyor, bizden ideolojimizden vazgeçmemiz isteniyor..." Devrimciler, düşmanın ve piyonlarının uyguladıkları baskılara rağmen, değil ideolojisinden vazgeçmek, direnişi daha da üst boyutlara çıkararak; siyasi bir savunmayı savunduklarını, ideolojilerine bağlı olduklarını açıkladılar. Sömürgecilerin Partiyi tas-

fiye etme çabalarına sert bir cevap veren Hayri yoldaş, Partiyi savunmasında şöyle diyordu:

"Bizi yargılayıp, idam edebilirsiniz, ama bu iğrenç yöntemlerinizden vazgeçin, bu alçakça bir yöntemdir, siz Partimizi böyle teslim alamazsınız..." Bu açıklamalar, onların Partiye ne denli bir bağlılık içinde olduklarını göstermektedir.

Giderek yoğunlaşan baskılar karşısında ölüm hücrelerinde hiçbir şey yapamaz duruma gelen yoldaşlarımız, "Partiyi yaşatmak için önümüzde tek yol vardır; o da ölüm orucu ile yaşamımızı ortaya koymaktır" diyerek ölüm orucuna yattılar. 40'a yakın kişinin katıldığı ölüm orucu, 60 güne yakın sürdü. Düşman ise içine düştüğü aczle bu eylemi engellemeye çalıştı. Ama, durumu ağırlaşan Kemal Pir'i iyileştirmek için gösterilen çabalar karşısında O'nun son sözleri "sizin gücünüz beni diriltmeye yetemez artık" olmuştur. Eylem, Hayri, Kemal ve Akif yoldaşların ölümlüyle, onlarca militanın komaya girmesiyle sonuçlandı. Bu direniş ulusal ve uluslararası yankısıyla zafere dek sürecek güçte bir etki yarattı. İnanılmaz koşullar altında, Partiye bağlılıklarını son noktada böyle gösteren yoldaşlarımızın direnişleri böyle sonuçlandı.

Artık PKK'de direnişçilik ölümsüzleşmiş, Türk sömürgeciliği ölüme mahkûm edilmiştir.

Bir parti eğer -TKP'de olduğu gibi- direnişten vazgeçseydi, tasfiye edilmesi çok daha kolay olacaktı. Bolşevikler üzerinde de tasfiye etme planları uygulanmıştır. Ama örgütlü temel çekirdeği sağlam kaldığı için, Çarlık başarılı olamamıştır. Lenin'in tasfiyeciler hakkında söyledikleri okunduğunda, tasfiyeciliğin ne kadar büyük bir tehlike olduğu anlaşılır. Partimiz üzerinde en tehlikeli bir dönemde satın alınan birkaç hain vasıtasıyla gerçekleştirilmek istenen buydu. Eğer bir tas çorbaya satın alınanlar gibi, yoldaşlarımız da teslim olsa, partiye hakaret etselerdi, açık ki şimdi bu durumda olamazdık. İçerden çıkanların verdikleri bilgiye göre, Şahin ve ona katılan birkaç hain şunu açıkça ifade etmişlerdir: "eğer PKK'yi yarıyariya çökertirsek bize yaşam yolu açılmış demektir; onun için sadece cezaevlerinde değil, dışarda da bu faaliyeti sürdürmek gerekir..." Bunun için de tahliye edilen arkadaşlara ajanlık teklif etmişler, idam cezasına çarptırılanlara ise "dışarı çıkıp

bizim adımıza örgüt çalışması yaparsanız, sizi idamdan kurtarıyoruz" diyerek uşaklık hakkını "layikiyle" yerine getirmeye çalışmışlardır.

Parti tasfiyeciliği eğer gerçekleştirilmiş olsaydı, Kürdistan halkı ve proletaryası en ölümcül darbeyi önder gücü PKK'den yemiş ve Kürdistan'ın çehresi tümünden değişmiş olacaktı. Elbetteki direniş dışarda devam edecekti, ama o zaman bu direniş zafer kazanmış bir düşmana karşı sürdürülmek zorundaydı. Eğer böyle eşsiz direnmeler ortaya çıkarılmamış olsaydı, idam ülmiğini boynunda hisseden pek çok kişi, ajan faaliyetlere kurban gidebilir, bir yığın sempatatizant kolayca aldatı-

labiliniirdi. Bu anlamda konulan direniş, PKK'yi bu karanlık baskı yıllarında yok olmaktan kurtaran, ülke içindeki mücadelede merkezi rol oynayan bir direniştir. Yalnız ülke içinde değil, ülke dışında da PKK'nin, Kürdistan'ın saygınlık kazanmasında belirleyici rol oynamıştır. Düşman artık ne kadar çılgınlığa kapılırsa kapılsın, ne kadar hain kullanırsa kullanınsın, Kürdistan halkının zaferini yakınlaştırmaktan başka bir şey yapamayacaktır.

Açıktır ki, düşmanın tasfiyecilik oyunu ile karşı karşıya kalan yalnız PKK değildi. Diğer örgütler de buna kurban edilmek istendiler. Ama ne acıdır ki bu örgütlerin temsilcileri "rahat" bir yaşama, bir televizyona her şeylerini sattılar. Diyarbakır cezaevinde, sömürgecilerin "örnek tutuklular" diye gösterdikleri koğuşlarda bulunanlar bu örgütlerin temsilcileridir. Hayri yoldaş gönderdiği bir mektubunda bunlar için şöyle yazıyordu:

"Sömürgecilere yaranmak için her şeylerinden vazgeçtiler, yalnız işbirlikçilikte değil, aynı zamanda iyi bir Kemalist olduklarını kanıtlamak için ne lazımsa onu yapıyorlar."

Denebilir ki bu örgüt temsilcileri, teslimiyetçi tutumlarıyla yalnız kendilerine zarar vermekle kalmadılar, düşmanın tasfiyeci planlarının bir aracı durumuna da düştüler. O nedenle de Hayri ve Kemal ve diğer yoldaşlarımızın direnişleri aynı zamanda bunlara bir cevaptır.

Bu konuda sonuç olarak şunları diyebiliriz: Hangi maske ardına gizlenerek yapılsa yapılsın, Parti örgütlenmesini, siyasetini ve eylemini gözden düşürmeye çalışan çaba ve davranışları boşa çıkararak; en sadık PKK yanlısı görünün, en dostane yaklaşımların, -PKK'yi tasfiye eden, onun devrimci özünü boşaltan yaklaşımların- gerçek niyetlerini boğmada acımasız olmak, Partiyi içten ve dıştan gelebilecek her türlü saldırıya karşı korumak, en temel görevimizdir. Şehitlerimizin de bize yaptıkları emredici çağrılarının unutulmaması gerekir ki, düşmanın en çok sonuç almak istediği amaçlarının başında PKK yıkıcılığı gelmektedir. Her türden Marksizm sapması ve küçük-burjuva akım da yaşamlarını PKK'nin tasfiyesinde görmektedirler. Tüm bu güçler PKK'yi kendilerine benzeştirip işbirliğine zorlayarak, onu gericiliklerinin bir aleti durumuna getirmekte çaba harcamakta, bunu başaramadıklarında ise, onu, her türlü

kültür ve demogojiye boğarak tasfiye yolu ile yok etmeye çalışmaktadırlar. Bu çabalarını daha da hızlandırdıkları günümüzde, yapılması gereken en zorunlu görev, açık ki, Partiyi savunmak olacaktır. Bu aynı zamanda Kürdistan'ı ve halkı savunmanın da zorunlu bir gereğidir.

3- Partinin Ulusal Direniş Çizgisine Sonuna Kadar Bağlı Kaldılar

Bir yandan sosyal-şovenizmin ulusal inkarcılık biçiminde geliştirdiği çizgiye, diğer yandan ilkel milliyetçilerin egemen kılmak istedikleri en bayatından reformist-teslimiyetçi çizgiye karşı yoldaşlarımız, Marksizm-Leninizmin Kürdistan'a doğru bir biçimde uygulanması sonucu yaratılan gerçek kurtuluşun devrimci ulusal direniş çizgisini savundular. Marksizm-Leninizmin arılığını korumak için gösterdikleri kararlılığı, Parti çizgisinin savunulmasında da gösterdiler. Sahte kurtuluş reçetelerine itibar etmeyerek ve çizgiyi tartışma konusu yapmayarak, verilecek hiçbir cezadan korkmadıklarını, böyle bir çizgiyi savunmaktan gurur duyduklarını açıkladılar. Yanlış anlamalardan kaçınmak için de çizgiyi bütün açıklığı ile savundular. Savunmalarında adeta bizlere hitap eden bir dil kullanarak, mesaj gönderdiler. Bu mesajlarında onlar bir parti için en büyük tehlikenin, partinin kendi doğru çizgisinden sapması olduğunu belirttiler.

Mahkemelerde böyle bir çizgiyi savunduğu için verilecek her türlü cezayı kabul edeceğini söyleyen Kemal Pir şöyle diyor:

"Kaldı ki ben bana verilecek cezanın da benim için pek önemli olmadığı kanaatindeyim. Verilecek cezanın siyasi olduğunu bildiğim için, benim için şeref olacaktır."

Türk sömürgecileri, derin araştırma, incelemeyle, yüzlerce kadronun militan emeğiyle, binlerce taraftarın fevkalatıyla ve değerli yüzlerce militanın, önderinin, taraftarının dökülen kanları pahasına yaratılan Partimizin marksist-leninist ihtilâlcî çizgisini gerçek yolundan saptırmak için çeşitli düzmece iftiralar yönelttiler. Partiyi bir çete olarak göstermek ve kabul ettirmek için ne lazımsa yaptılar. Fakat yoldaşlarımızı, doğru çizgimizi savunmaktan vazgeçirtilmediler. Onlar, çizginin bütün özelliklerini açıklayarak, bunun örgütlü bir siyasal çizgi olduğunu, tümüyle Kürdistan koşullarının bir ürünü olduğunu, Kürdistan'ı kurtuluşa götürecektik çizginin bu çizgi olduğuna inandıklarını, bunun dışında hiçbir reformist, uzlaşıcı, teslimiyetçi çizginin devrim yapamayacağını, bu eğilimlerin bu çizgiye saldırmalarının boşuna olduğunu açıkladılar.

Partimizin direniş çizgisinin Kürdistan için ne kadar vazgeçilmez bir çizgi olduğunu, Partimizin bundan dolayı hiçbir zaman bir çete olmadığını söyleyen yoldaşlarımız, tek tek savunmalarında bu konuda şöyle diyorlardı. Mazlum yoldaş:

"Parti iddianamede bir çete olarak lanse edilmek isteniyor, ya da bir ordu olarak gösterilmek isteniyor. Aslında bir siyasal organizasyondur. Siyasal organizasyonlar iktidar kavgası veren araçlardır, iktidar araçlarıdır. PKK'nin de iktidara yönelik hedefi var, çalışması var. ...Partimiz önüne yüce amaçlar koymuştur. Bunlar, azami olarak sınıfsız toplum yaratmak, yani sınıfları ortadan kaldırmak, her türlü sömürü ve zulme son vermek göreviyle, asgari olarak ülkeyi bağımsızlık ve demokrasiye ulaştırma görevidir. Elbette kullanacağı araçlar, bu hedefe uygun araçlardır.

Kemal Pir ise şöyle diyordu.

"Kastedilen örgüt çete ise, çete ile alakamız yok. Çetenin hücre çalışması olmaz. Üç kişi beş kişi bir araya gelir bir çete oluşturur. Kendi başına bir şeydir bu. Dolayısıyla bizim hareketimizin çetecilikle alakası yok. İdeolojik-politik hedefler ve

ideolojimiz açısından böyle bir şeyle alakamız olamaz...”

...Biz ideolojik olarak –aynı zamanda PKK’nin hedefleri oluyor bu– Kürdistan’da gericiliğin, yoksulluğun, sefaletin temel nedeninin sömürgeci ekonomik yapı olduğunu, sömürgeci ekonomik yapı üzerinde siyasal sömürgeciliğin oluşturulduğunu; bu şey de her türlü yozluğu, lumpenleşmeyi, geriliği temsil ettiği, kültür-süzlüğü, kişiliksizliği geliştirdiği; tüm bunları ortadan kaldırmak için sömürgeci ekonomik yapının ve sömürgeci sistemin ortadan kaldırılmasını savunuyoruz. Sömürgeciliği temsil edenleri de söyleyelim. Türkiye’deki burjuva hakim sınıflar, yani Türk halkı değil. Türkler değil, Türk hakim sınıfları Kürdistan’da sömürgeciliği uyguluyorlar.”

Çizgimizin içte ve dışta yarattığı saygınlığı, prestiji yıkmak için onu çetecilikle itham eden sömürgecilere karşı, çizginin nasıl ortaya çıktığını ve geliştiğini Hayri yoldaş ise şöyle açıklıyordu.

“...Çete iddiası vardır, hareketimizin bir çete olduğu iddiası vardır. Bu iddia kesinlikle gülünçtür, bu iddiayı ben de redediyorum. ... Hareketimiz bir defa milis gücü olarak ortaya çıkmamıştır. Şu veya bu dağın başında bir eşkiya gurubu olarak türememiştir. Adam öldürüp de firar eden çeşitli silahlı unsurların bir araya gelip, soyguncu, gangster çeteleri biçiminde ortaya çıkmamıştır, böyle bir türeme yoktur.

... Mahkeme heyeti de daha doğrusu iddia makamı şunu çok iyi bilmektedir, elimdeki belgelerden, verilmiş ifadelerden, iftiralarından açıktır, bilgisi vardır. Ve nitekim hareketimiz önce ideolojik olarak ortaya çıkmıştır.

...1970’lerden sonra hareketimiz ideolojik olarak ortaya çıkmıştır. Marksizm-Leninizm kavranmıştır. Ülke koşullarına indirgenmiştir. Kürdistan toplumunun yapısı değerlendirilmiştir. Bu, senelerce daha doğrusu aylarca tartışma konusu edilmiştir, bu hususta seminerler verilmiştir. Daha sonra bir dizi toplantılar vardır. Bu toplantılarda hareketin durumu, devrim meseleleri tartışılmıştır, giderek son senelerde hareket silahlı mücadeleyi de vermek durumunda kalmıştır. Çeşitli şiddet olayları gelişmiştir. Ve hareketimiz bir yandan kendi örgütlenmesini geliştirip yayarken, politikleştirirken, örgütlenirken, öte yandan kendisini korumak için, kadrolarını korumak için, özellikle o aşamada çeşitli silahlı eylemlere de girişmiştir... Silahlı gruplar oluşmuştur, eylem konulmuştur, ama ön planda olan hareketimizin ideolojik olarak gelişmesidir, örgütlenmesidir, esas olan budur... Hareketimiz bir parti hareketidir. Partimizin adı da ‘Partiya Karkerên Kurdistan’dir.”

Onlar, savunmalarında da görüldüğü gibi, parti çizgisine yöneltilen tüm suçlamaları, karalamaları ve saldırıları hayatlarını ortaya koyarak boşa çıkardılar.

Sonuç olarak, eğer PKK, bugün Türk sömürgeciliğinin Kürdistan üzerindeki kanlı hakimiyetini açığa çıkarıp, onu bizat kendi mahkemelerinde siyasi yenilgisini itiraf etmek zorunda bırakmış, birçok küçük-burjuva bozuntusu örgütlerin karalama, dedikodu, iftira etmelerine rağmen, içte ve dışta halkımız ve halklar nezdinde büyük saygınlık kazanmışsa, bunu çizgisine borçludur.

Eğer, askeri siyasi çizgimiz bugün daha güçlü bir konuma ulaşmış, milyonları örgütlemeye başlamışsa, bu, yoldaşlarımızın anılarına duyulan büyük bağlılıktan, ne pahasına olursa olsun, çizginin zaferi uğruna verilen büyük savaştan kaynaklanmaktadır. Bundan sonraki süreç içerisinde de çizgimizi her türlü sapmaya karşı koruyarak, en küçük bir taviz vermeden güncel gelişmelere daha yetkin uygulayarak çizginin gereklerini yerine getireceğiz.

4- Devrimci Eylemi ve Yaşamı Partiye ve Halka Maletmede Hiçbir Engel Tanımadılar

Yoldaşlarımızın savunmalarında orta-

ya çıkan diğer bir sonuç ise, partinin hangi devrimci deneylere sahip çıktığını ve sahip çıkması gerektiğini ortaya koymuş olmalarıdır. İster silaha, ister yazıya, isterse söze dayalı olsun, hangi pratiği meşru gördüklerini açıklayarak devrimci partiye verdikleri büyük önemi ortaya koydular. Sömürgecilerin devrimci pratiği teröre dayalı bir çete hareketi olarak gösterme çabalarına, savunmalarında büyük cevaplar verdiler. Halka kimin zarar verdiğini, onu kimin yoketmek istediğini, baskı ve işkenceyi kimin yaptığını sömürgeci yargıların suratlarına haykırarak, sömürgeci terörü gözler önüne serdiler.

Silahlı propagandanın, silahlı birliklerin, gerillanın, halk savaşının Kürdistan için ne anlama geldiğini, PKK’nin bu konudaki anlayışını ve ortaya koyduğu pratiğini, hiçbir küçük-burjuva reformistinin çarpıtmasına, karalamasına yer vermeyecek şekilde güçlü bir izahla ortaya koydular, ve yöneltilen suçlamaları redettiler. Bu konuda Hayri yoldaş reformist-milliyetçileri de kahredecek şekilde şöyle diyordu.

“Gerek sınıfsal devrimlerin, gerekse ulusal kurtuluş hareketlerinin, uzun yıllar silahlı mücadelelerle sonuçlandığı, zafere ulaştığı bir gerçektir. Bu gerçeği bilen bizler, elbette Kürdistan’da bir ulusal kurtuluş hareketini örgütlerken silahlı mücadeleyi ve devrimci zoru rededecek değiliz. Ve bunu rededenleri şiddetle eleştiriyoruz. Silahlı mücadeleyi Kürdistan’da rededen, bu tür mücadelenin gereksizliğine ve reformlarla başarıya gidilebileceğine inananları, biz teslimiyetçilikle, pasiflikle suçlamaktayız. ...Bir ulusal kurtuluş hareketinin güçlü bir örgütlenme, güçlü bir cepheleşme ve bilhare; uzun dönemde yürütülecek bir silahlı mücadele ile gerçekleştirilebileceğini, zafere ulaşabileceğini belirtiyoruz; bu bizim bir ilke-mizdir.

... Ama şuna katılmıyoruz. Biz silahlı çatışmaya girerken ve bu yönde eylemler geliştirirken propaganda olsun diye yapmadık. ...Hareketimiz şimdiye kadar hedeflerine propaganda olsun diye saldırı yönelmiş değildir. Halk heyecana kapılınsın, hareketin etrafında yer alsın ... devlet taciz edilip halkın üzerine saldırtılsın biçimindeki anlayıştan hareket edilmemiştir. ... gerek duyulduğu için başvurulmuştur.

...Hareketimizde esas olarak ülkenin kaderini temelden değiştirmeye aday olduğu için, hatta ortaya çıktığı tarihlerden itibaren, aslında devletin istihbarat örgütleriyle birlikte çalıştığını iddia ettiğimiz çeşitli ajan örgütlerin, provakatör güçlerin, hatta yerli feodal kompradorlara bağlı çeşitli milis güçlerinin boy hedefi olmuştur...

...Hareketimiz kendi kadrolarını, kendi örgütsel yapısını muhafaza etmek için herşeyden önce, bunu yapabilmek için bazı tedbirler almıştır, silahlanmıştır. Ve bu şekilde bazı silahlı gruplar oluşmuştur, eylemler koymuştur. Ajan ve provakatör örgütlere karşı, özellikle halka zulüm eden ve halkın birliğini parçalamaya yönelik tavırlar içinde olan çeşitli çevrelere karşı silahlı eylemlere girişmiştir.”

PKK’nin devrimci şiddeti kendisine temel almasının nedeninin hiçbir zaman duygusal olmadığını, bunun Kürdistan koşullarının ve sömürgeciliğin özelliklerinin zorunlu bir dayatması olduğunu, onusuz devrimin gerçekleştirilemeyeceğini, bunu inkâr etmenin en büyük ulusal hain olma anlamına geleceğini, Marksizm-Leninizm davasından uzaklaşmak olacağını söyleyen yoldaşlarımız Partinin bütün pratiğine sahip çıktılar. Mazlum yoldaş savunmasında şöyle diyordu:

“Parti ille kan dökülmesine taraftar değildir. Biz, vampir değiliz ki, biz insanız. Ama eğer iktidar kavgası mutlaka zoru kullanmayı gerektiriyorsa, önüne iktidar olmayı görev koyan bir örgüt, bir organizasyonu bundan kaçamaz.”

Gerçek devrimciliğin en zor yanı, Marksizm-Leninizm bilimini ülke koşullarına uyarlayarak, egemen sınıfların düzeninin sonunu getirecek devrimci pratiği

yaratmaktır. Bu dönem zorlukların en çok olduğu bir dönem olması kadar, bu zorlukları yenecek fedakârlığın, cesaretin, bilincin de en çok gösterilmesi gereken bir dönemdir de. Onlar, bu konuda da, Kürdistan’da devrimci pratiğin yaratılmasının büyük zorluklarını kendi devrimci yaşıntılarıyla bütünleştirerek Leninist çalışma ve yaşam tarzının örneğini sergilediler. Dışarıdaki örnek yaşam ve çalışma biçimleri her an her dakika gözlerimizin önünde ve bilincimizde olarak kendimize örnek aldığımız Kemal Pir, mahkemelerde devrimci pratiğine sahip çıkarak şöyle diyordu:

“Biz kimseden ne zorla para istedik, ne de zorla şunu yap dedik, ne de zorla sen bu harekettten olacaksın dedik. Zorla bir insanı bizimle beraber çalıştırmak mümkün değil; ama biz ikna ettik, ikna etmeye çalıştık. Üç satte ikna ediyorsak üç saatte, üçyüz saatte ikna edilmesi gerekiyorsa bir insanın üçyüz saat uğraştık. Yani insanlarla uğraşıyorduk. İnsanların bizimle beraber hareket etmesi için uğraşıyorduk...”

Kürdistan’da en çok arzu edilen şey olan araştırma ve inceleme çalışmasında günde 500’ü aşkın sayfa okuyarak, bir insanı davaya kazanmak ve ikna etmek için saatlerce, günlerce konuşma ve tartışma sabrını göstermede inanılmaz bir kapasiteye ulaşan Mazlum yoldaş, bu konuda savunmasında şöyle diyordu.

“Ankara’da ya da İstanbul’da, bir yerde tanıdığım bir arkadaşım var. Diyarbakırlıdır, duyuyorum, ailesinden falan adresini araştırıyordum, yanına geliyordum, ona, hareketin görüşlerini anlatarak taraftar bulmaya çalışıyoruz. Yani tek tek kişilerle bile uğraşıyorduk. Bir adamı ben Batman’da tanıyorsam, onun peşinden gidip, mümkünse onu kazanmak, onun vasıtasıyla orada bir çevre edinmek çabası içine giriyordum.

...Duyuyordum, Ceylanpınar’da ne olacak, birisi faşizm konusunda bir seminer verecek, ben arabaya atlıyordum, Ceylanpınar’a gidiyordum, kahvede oturyordum, yahut TÖB-DER’de oturyordum. Bazı kişilerle bireysel ahbaplık, dostluk kurarak, mümkünse evinde yatmaya çalışıyordum. Ertesi gün seminere katılıyor, bildiğim görüşleri savunuyordum.

...Bazen dışarda kaldığım da oldu... yatacak ev bulamıyordum ... yemek de bulamıyordum...

...Biriyle diyelim bir yerden bir yere otobüsle yolculuk ediyor, kendisini şahsen tanıyorsak, nereli olduğunu öğreniyorsak, daha sonra peşini bırakmaz, gider onu arar bulur, onun vasıtasıyla orada iş yapmaya, bazı kişileri tanımaya, hareketin ideolojisini, görüşlerini götürmeye çalışıyorduk.”

Onlar en zor koşullarda yaşamaktan çekinmeyen devrimci militan tipinin bir örneği idiler. Onlar halka gerçekleri açıklamak için hiçbir engel tanımayan, her koşuldan yararlanarak, propagandanın her saat ve her saniye sürdürülmesi gerektiğini savunan ve bunu kendi yaşantılarında somutlaştıran militan, önder bir tiptiler. İncelemede ve propaganda da böyle olduğu gibi, örgütlenmede de böyle idiler. Örgütlenme alanında disiplinli ve örgütsel kurallara uygun çalışmanın en seçkin örnekleriydiler. Mücadele ve örgüt yaşamlarında halkın ve partinin çıkarlarını, mücadelenin gereklerini her şeyin üstünde tutan, en yakınlarındaki insanlar da dahil olmak üzere, çevresindekilere yoldaşlık ve mücadele bağları dışında herhangi bir bağla bağlı olmayı kesinlikle rededen, kişisel yaşamlarını yüksek parti yaşantısına bütünüyle uydurmuş, bu konuda ortaya çıkan zaafılara ise, kimden kaynaklanırsa kaynaklansın en kesin tutumu takınan, profesyonel devrimciliği şahıslarında berrak bir tarzda somutlaştıran en seçkin mücadele önderleriydiler.

En büyük özelliklerinden biri olarak söylediğini lafta bırakmayıp onu pratiğe geçiren PKK, teori ile pratiğin en çok birini tamamladığı ve birbirini geliştirdiği bir harekettir. Kürdistan ise, en çok lafta devrimciliğin yapıldığı, kimsenin devrimci pratiğe girmeye cesaret etmediği bir

ülkedir. Dolayısıyla PKK Kürdistan’da devrimci pratiğin tek temsilcisidir. Bundan sonraki süreçte de örgüt, cephe, ordu yaratarak pratik yanını daha da geliştirecek, pratiğini ileri teorisiyle aydınlatarak güçlendirecek ve pratiğini zaferle taçlandıracaktır.

Savunmalardan daha pek çok sonuç çıkarılabilir. Çıkardığımız bu sonuçlar son derece derslerle dolu, paha biçilmez sonuçlardır. Onların savunmaları sıradan bir savunma değildir, kendilerinin de belirttiği gibi, tarihi önemde savunmalardır. ONLAR, yaptıkları bu savunmalarla kendilerini PKK’nin en büyük değerleri olarak, PKK’nin, etrafında çelikleşeceği temel ruh, ulusal direnişçiliğin can ve kan bulacağı ana kaynak olduklarını kabul ettirdiler. Artık kurtuluşu başka yerde değil, devrimde aramak ve devrimde gerçekleştirmek şimdi daha da kesindir.

E- Direniş Şehitlerinin Anısına Bağlılık Devrimde Zaferin Yaratılmasıyla Mümkündür

Kürdistan halkını, dünyaya mücadeleci bir halk olarak tanıtmada, Türk sömürgecilerinin tarihsel barbar yüzünü açığa çıkarmada ve PKK’nin son yıllarda kendi varlığını yaşatmasında; esir alındıkları ceza evlerinde Partiye ve halka gösterdikleri bağlılığın, ortaya koydukları yaratıcılığın, bitmemişse olsa yaptıkları savunmaların ve yükselttikleri direnişin, belirleyici rolü olmasına rağmen, yoldaşlarımız diledikleri gibi bir parti mücadelesi verememelerinin ezikliği duymaktadırlar. Onlar, çok daha uzun süreli ve güçlü bir mücadele vermek istediklerini, ama zindanların bunu engellediğini söyleyerek herşeye rağmen, Partinin geleceğine büyük güven duyduklarını belirtmekteydiler. Enternasyonalist kahraman Kemal Pir yoldaş partiye nasıl katıldığını açıklarken, partinin geleceğine güvendiğini, şöyle ifade etmekteydi:

“Bu hareket toparlayıcılık vazifesi görüyordu, toparlayıcıydı. Ve geleceğinde zafer vardı, hâlâ da var, buna inanıyorum. Bu hareketin geleceği parlak, iktidar olacak. Böyle bir durum vardı. Bunun için ben bu harekete katıldım” (Savunmalar)

Onlar parti çizgisini güçlü bir şekilde savunmalarına rağmen, onu yeterince hayata geçiremedikleri için büyük acı duymaktadırlar. Komünist alçakgönüllülüğünün ve partiye bağlılığın en muhteşem örneğini sergileyen Hayri yoldaş, hem özeleştir, hem de bir vasiyet niteliği taşıyan son sözlerinde şöyle demektedir:

“Gerek tutuklanmadan önce ve gerekse tutuklandıktan sonra Partiye karşı görevimi tam olarak yerine getirmedim için kendimi suçlu hissediyorum. Mezar taşıma borçlu yazılınsın”

Tutsak olmaları nedeniyle çizgiyi kitleler arasında maddi bir güce dönüştüremeyeceklerini söyleyen yoldaşlarımız bu görevi bizlere bırakırken, Mazlum yoldaş, hazırlığın bir-iki yıl sürmesini, acele edilmemesi gerektiğini, Kemal yoldaş ise, Partinin yeni temelde daha güçlü örgütlenmesi zorunluluğunu ilettiler. Son ana kadar Partiyi güçlendirmek için, ne lazımsa onu yaptılar. Erkenden aramızdan ayrılmaları nedeniyle yerine getiremedikleri görevler ise, başta parti önderliği olmak üzere tüm militan, sempatizan ve halk yığınlarının omuzlarında bulunmaktadır. Bu görevler aynı zamanda onların anılarını yaşatmanın bir gereği olarak da yerine getirilmesi gereken görevlerdir. Bu nedenle, halkımıza ve dünya halklarına karşı yerine getirdiğimiz, daha da getireceğimiz görevlerimizi; yalnız insan olmanın bir gereği olarak değil, aynı zamanda bu değerlere, ve şehit yoldaşlarımızın anılarına bağlı kalma temelinde yerine getirdik ve getirmeye devam edeceğiz. Ayrıca onların anılarını, sadece yaşanması gereken anılar olarak değil, zafere ulaşması gereken değerler olarak kabul etmekteyiz. Onların anılarını yaşamamızın biricik anlamı olarak görmekte, ideolojik-politik-örgütsel ve pratik faaliyetle-

rimizi buna dayandırmakta; bu anıların ağır dayatıcılığı ve komutası altında yürümekteyiz. Onlara bağlılığın başka bir yolu da yoktur.

Biz onların sözleri ve yaşamlarıyla ortaya koydukları gerçekleri hayata geçirdiğimiz oranda, kendimiz de yaşama hakkını bulacağımıza inanıyoruz.

Tutuklu yoldaşlarımızın yaşamlarının böyle bir sonla biteceğini önceden bildiğimiz için biz, onların direnişinden güçlü pratik sonuçlar çıkardık. Son yıllarda yürüttüğümüz faaliyetler, bazı küçük-burjuva kaçkınlarının iddia ettiği gibi boş faaliyetler değildir. Halkımızın ve Partimizin acılarını direnişe, oradan da zafere dönüştürmek için yapılması gereken vazgeçilmez çalışmalardır. Yurtdışındaki hazineci çalışmaları onların yaşamlarına sahip çıkmamızın da bir kanıtıdır. Hiçbir zaman bu yılları soysuz reformist güçler gibi, dinlenme yılları olarak kabul etmedik, bölgedeki sıcak savaşın göbeğinde, mücadeleye hazırlanmanın uğraşı içindeydik.

Kürdistan, dürüst yaşamın çok az yaşadığı bir ülkedir. Ve böyle bir yaşam yeni yeni boy vermektedir. Bu nedenle, şehit yoldaşlarımızın yaşamlarını bütün özellikleriyle Partimizin çelikleşmiş bir yaşama haline getirmek, buradan kan almak, ve bunu, devrimde zaferi getirecek bir mücadeleye dönüştürmek en büyük görevimiz olarak teslim edilmelidir. Onlar, en zor anlarda, bizi, zorluklar dünyasından özgürlükler dünyasına, Kürdistan'ın bin yıllık alacakaranlık yaşamından aydınlıklı bir yaşama iletmek için kendilerini köprü yaptılar. Biz zafere, bu köprü üzerinde şimdi daha az bir zahmetle yürümekteyiz, her türlü engeli daha kolay aşmaktayız. Onlar, en karanlık, en korku verici anları cesaretle yıktıklarından, biz adeta cesaretin ve korkusuzluğun adı olduğumuzu iddia etmekteyiz.

Yoldaşlarımızın bu birinci ölüm yıldönülerinde, Partimiz, düşmanın uyguladığı amansız teröre karşı, halkımızın devrimci terörünü yaratmak için her zamankinden daha büyük bir azim, cesaret ve coşkuyla yeni mesafeler kaydetmektedir. Bazı zorunlu nedenlerden dolayı kendilerine karşı zamanında yerine getiremediği görevleri Partimiz, gecikmiş de olsa bugün misliyle yerine getirmeye çalışmaktadır. Eğer kötü bir mirasyedi olmak istemiyorsak, ne pahasına olursa olsun halkımızı çağdaş bir ulus, ve halk katına yükseltmek için kendilerini feda eden Hayri, Kemal, Akif yoldaşlarımızı andığımız bugün, bitiremedikleri savunmalarını, onların manevi otoritelerini maddi güce dönüştürerek, çizgimizin pratikte başarısını garanti altına alarak tamamlamak, ve bizlere emanet ettikleri ulusal kurtuluş ve Parti Bayrağını ülkemizin burçlarına dikerek, onları Kürdistan'ın zaferinde yaşatmak zorunluluğu ile karşı karşıyayız.

Onlar, bugün fiziki olarak aramızda değiller. Onların anılarına bağlılığın en anlamlı örneğini sunan Diyarbakır cezaevindeki 2 bine yakın yoldaşımız açlık grevine giderek, onların anılarını direnişlerinde yaşatmaktadırlar. Partimiz bu yeni direnişe, dışarda kazandığı yeni mevzileri güçlendirerek, direnişin kararlı sesini zafere dönüştürmenin büyük savaşımını yürüterek karşılık vermektedir. Esir yoldaşlarımız, onların anılarına bağlı kaldıklarını, onların ölmediklerini, yaşadıklarını, her zamankinden daha fazla kendi önderleri olduklarını böylece kanıtlamaktadırlar. Bizlerin en büyük kanıtımız ise, mevzilerimizin başında, ulusal kurtuluş cephesini yaratma yolunda ilerlemek olacaktır. Ne kadar gösterişli olursa olsun bunun dışındaki hiçbir söz ve davranış anılarına bağlılığın gereği olarak savunulamaz.

Tüm Partili Militan ve Sempatizanlara!

Büyük önderlerimiz Hayri, Kemal ve Akif yoldaşları 1. ölüm yıldönülerinde anarken, bitiremedikleri savunmaları tamamlamak, açık ki bizlere düşmektedir. Onların en vahşi koşullar içinde yükselttikleri direniş, bir militanın tek ölçütüdür. Onların direnişi, Kürdistan tarihinin en yüksek direnişi olarak tarihe geçecektir. Bu bakımdan, onların direnişini daha güçlü bir şekilde bilince çıkararak ve hayata geçirerek onlara layık olduğumuzu göstermenin zamanıdır.

Halkımızın sorunları, tarihin hiçbir döneminde çözümlenmemiş, ağır sorunlardır. Bu sorunların çözümü bugün bizlerin omuzlarındadır. Büyük ya da küçük olsun, sorunların çözümün de atılacak her büyük adım, sarfedilecek her güçlü çaba, zaferi yakınlaştırmak, sömürgeci egemenliği geriletecektir. Siyasal ve sosyal sorunlar ne denli ağır olursa olsun kararlı, bilinçli, sabırlı bir çalışma başarının garantisidir. Her dönemin koşullarına uygun taktik, örgüt ve mücadele biçimleri geliştirmek; bunun için de değişen koşulları doğru tahlil etmek, düşünce üretmek ve bilinçlenmek en büyük görevlerimiz arasındadır. Unutmayın ki büyük önderlerimiz Mazlum, Hayri ve Kemal yoldaşları, sömürgeci mahkemelerde, PKK'li olmanın ölçütü olarak Marksizm-Leninizmi savunmuş, araştırma ve incelemenin bir devrimci için ne denli gerekli olduğunu açıklamışlardır. Onların savunmalarını mücadelemizde bağlı kalmamız gereken ilkeler olarak kabul etmeli ve uygulamalıyız.

Hareketin içinden geçtiği dönem, hem Partimizin daha örgütlü, daha güçlü ve daha hazırlıklı pratiğe yöneldiği, hem de gerek içte ve gerekse dışta daha çok saldırıya uğradığı bir dönemdir. Militanlar tarihi rollerini yalnız Partiyi imha olmaktan kurtarmakla değil (bunu şehit yoldaşlarımız en anlamlı bir biçimde yerine getirmişlerdir), aynı zamanda düşmanı, yoldaşlarımızın anıları ve halkımızın acıları içinde boğarlarsa gerçekleştirebileceklerdir. Bunun için de düşmanın her türlü saldırı ve oyununu boşa çıkararak, Partiyi kitlelere götürüp, kitleleşmiş bir güç haline getirerek, çizgiyi en yaratıcı bir şekilde örgüt ve eylem alanına uygulamak zorundadırlar. Bugün Parti militan ve sempatizanları aynı zamanda küçük-burjuva reformist güçlerinden ve Parti içindeki devrimcileşmemiş unsurlardan gelebilecek her türlü tasfiyeci, teslimiyetçi, uzlaşıcı davranış, söz ve eylem karşı acımasız olmak, azami bir uyanıklık içinde bulunmak, böylelikle bu tip olumsuzlukları boşa çıkarmak göreviyle yükümlüdürler.

Bir dakika bile aklımızdan çıkarmamamız gerekir ki, direniş şehitlerimiz, tutuklanmadan önce Parti çizgisini "yeterince hayata geçiremediklerinden" dolayı büyük eziklik ve acı duyduklarını belirtmişlerdir.

O halde, bu kadar soylu düşüncelere sahip olan yoldaşlarımızın, bize yükledikleri bu borcu ödemek partiye ve halka karşı olan sorumluluklarımızı yerine getirmek için mevzilerimizi daha da güçlendirelim. Tarihimizin en şanlı direniş savaşını zaferle taçlandırarak olan Partimizi çelikleştirmek ve kitleleşleştirmek için; Partimizin önderliğindeki ulusal kurtuluş cephesini yaratmak için ileri atılalım.

Kahraman Halkımız!

Bu direniş, halk olarak sizin direnişinizdir. Çünkü direniş; yüzyıllardır yüreğinizde ve beyninizde gizlediğiniz, bağımsızlık ve özgürlük tutkusunun kaçınılmaz bir sonucu olarak ortaya çıktı. Yine sizin

bağrınızda ortaya çıkan direnişin bu mirasları, bunu her şeyden önce size ve davaya duydukları soylu bağlılıkla yaratabildiler. İnanıyoruz ki, Partimizin diriltici, aydınlatıcı, örgütleyici ve eyleme kaldırıci özellikleri aranızda yayıldıkça, en küçüğünden en yaşlısına kadar kadın-erkek tüm yurtseverler; sizin kutsal evlatlarınızın kaniyla büyümüş Partinize sahip olmanın gururuyla, sömürgecilere karşı tarihi kininizi konuşturacak ve zaferi kendi ellerinizle yaratacaksınız. Bunun için de diyoruz ki;

Sizi dünyaya mücadeleci bir halk olarak tanıtan ve böylece yeni bir döneme ulaştıran Partinize katılarak taze kan ve güç vermeli; geçmişte ister sizlerden, ister Partiden kaynaklansın tüm olumsuzlukları aşarak, Partinin önderliğindeki ulusal kurtuluş cephesinde geleceğe büyük bir güven duyarak örgütlenmelisiniz.

Biz, Kürdistan'da daha güçlü bir devrimcilik yapmak için, şehitlerimizin anılarından güç alarak kendimizi yenilemiş ve Partimizi, daha gelişmiş olanaklarla takviye etmiş durumdayız. Yoldaşlarımızın bu 1. ölüm yıldönülerinde şehitlerimiz, tutuklularımıza ve size verdiğimiz sözü tutmuş, böylesi adımlar atmış bir Parti olarak diyoruz ki; büyük gelişmelerle dolu olan önümüzdeki dönemde de, bizi yok etmek isteyen her türlü saldırıyı boşa çıkararak, sizden aldığımız güçle ulusal kurtuluşun zaferi yolunda daha da kararlı, bilinçli ve uyanık olarak yürüyeceğiz. Ta ki kurtuluşu ellerinize teslim edinceye kadar.

Türkiye Halkı ve İlerici İnsanlığa!

Kürdistan'ın sömürge statüsünde kalmasında çıkarları olan emperyalist güçler, bölge gericileri ve Türk sömürgecileri, Partimizin önderliğinde gelişen Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin sesinin size ulaşmasını engellemek ve onu boğmak için her zamankinden çok daha fazla ittifak içindedirler. Halkımız varlığına yönelen bu kanlı saldırılara karşı, şanlı önderi PKK'nin saflarında son yıllarda yaman bir savaşım içine girdi. Faşist generaller cuntasının yönetime el koymasıyla da ülkemiz, akıtılan kanlarla tam bir insan mezbahasına dönüştürüldü; ve buna karşı yoldaşlarımız büyük direnişler geliştirerek, halkımızı ve Partimizi yok olmaktan kurtardılar. Direnişçilerin bazıları kardeş Türk halkının en soylu evlatlarıydı. Onlar, aynı zamanda Kürdistan halkının da en kutsal ve ölümsüz enternasyonalist kahramanları ve ilerde halkımızla sizler arasında kurulacak karşılıklı güven temelindeki dayanışmanın da temeli oldular.

İşte emperyalizmin uşağı faşist generaller cuntası, bütün bu gelişmeleri siz

dünya ilerici insanlığından gizlemek istediler. Ama, ittifaklara, dayanışmalara en çok muhtaç olan bir halk olarak, kanımız pahasına sesimizi sizlere duyurmaya çalıştık. Çünkü, dünyada sahipsiz kalmış Kürt halkının sizin desteğinize her halktan çok daha fazla ihtiyacı vardır. Ayrıca ülkemizde yükselttiğimiz devrimci direniş mücadelesi, siz bölge ve dünya halklarının da çıkarınadır. Çünkü bağımsız bir Kürdistan'ın kurulması faşist Türk devletinin sonunu getirecek, emperyalizm ve bölge gericiliğini geriletecek, bunalımlarını daha da derinleştirecektir. O halde diyoruz ki;

Ortadoğu'da önemli değişiklikler yaratacak olan Kürt halkının PKK önderliğindeki ulusal kurtuluş mücadelesiyle ittifak kurun. Türk devletinin, emperyalizmin ve bölge gericiliğinin Partimize ve halkımıza yönelik tüm saldırılarını olanaklarınızı zorlayarak lanetleyin. Kürdistan halkı günümüze dek sizlerden tecrit olmuş bir vaziyette yaşamak zorunda bırakılmış olsa da, Partimiz derin bir enternasyonalist özelliğe sahiptir ve saflarında yer alan enternasyonalist kahramanlar aracılığıyla Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini çok güçlü olan enternasyonalist muhtevayla bütünleştireceğine inanmaktadır. Zaferinin, sizlerle arasına döşediği bu çelik köprülerden geçilerek ve bu temelde sizlerle oluşturulacak güçlü birliklerle mümkün olacağı kanısındadır. Bu nedenle Kürdistan halkının ulusal kurtuluş mücadelesine elinizden gelen desteği sunmak, kendi kurtuluşunuzun da zorunlu bir gereği olacaktır.

Ulusal Kurtuluş Mücadelemizin İsimsiz Komutanları, Ölümsüz Şehitlerimiz!

En sorumlumuzdan, en sıradan sempatizanımıza kadar, bize bıraktığınız kutsal mirasınızı devralıyor; yarıda kalan savunmalarınızı çizgimizin zaferini yaratarak tamamlayacağımıza; gerçekleştirmesi gereken borçlar olarak bizlere bıraktığınız tüm yükümlülükleri asli görevlerimiz olarak kabul edip, devrettiğiniz kutsal isyan bayrağını dıştan ve içten gelebilecek her türlü engellemeye karşı koruyacağımıza; sinsi küçük-burjuva tasfiyeciliğine, uzlaşmaya ve teslimiyete karşı, sizin bu konudaki kararlılığınızı ve tavizsizliğinizi örnek alarak acımasız olacağımıza; düşmanın her karşı hamlesinden Partiyi daha da güçlendirerek çıkaracağımıza; düşmanı yok edip zaferi yaratana dek mevzilerimizden hiç birisini terketmeyeceğimize devrimci onurumuz üzerine söz veriyoruz.

– PKK Direniş Şehitleri Ölümsüzdür!

– Mazlum, Hayri, Kemal Yoldaşlar ve Tüm Şehitlerimizin Anıları Yolumuzu Aydınlatan Sürekli Bir Meşaledir!

ÖLÜM ORUCUNUN AVRUPA'DAKİ YANKILARI

PKK'li savaş esirlerinden Celalettin Delibaş'ın 1 Eylül 1983 günü mahkemede yaptığı açıklama ile başlayan Ölüm Orucunun yankıları Avrupa'ya da yansımıştır. Kürdistanlı-Türkiyeli ve Alman devrimci-demokrat çevreler Ölüm Orucu haberinin Avrupa'ya ulaşmasının hemen ardından bir dizi ortak toplantı, gösteri düzenlerken, dağıttıkları bildirilerde ise savaş esirlerinin yanında olduklarını belirterek, sömürgeci cuntanın devrimci tutuklular üzerindeki imha politikasını, işkence ve idam kararlarını protesto ettiler.

Ancak, Kürdistan, Türkiye ve Alman devrimci-demokratik çevrelerinin tüm bu girişimlerine rağmen, Avrupa'da insan haklarının ve demokrasinin savunucusu olduğunu söyleyen bir çok kuruluş ve basın olay karşısındaki suskun tavrı anlaşılabilir bulunmuş ve ve tüm ilerici güçler tarafından öfkeyle karşılanmıştır.

Bunun da ötesinde, faşist sömürgeciliğin kanlı zindanlarında, işkenceci cellatların çizimleri altında, insan haklarının, en barbar ve vahşi bir şekilde çiğnenmesine karşın, bazı çevrelerin direnişe gölge düşürür maksatla yayın yapması bu konuda duyulan üzüntüyü ve tepkiyi daha da artırmıştır. Bir halkın kendi kurtuluşu uğruna acılara göğüs germedeki bu engin dayanma gücü, inanç ve davasındaki kararlılığın zirvedeki örneği olan zindanlardaki direniş olayı karşısında takınılan bu tutum, bu güçler tarafından da iza-ha muhtaçtır.

Avrupa'daki Kürdistanlı ve Türkiyeli devrimci-demokratik güçlerin Ölüm Orucuna ilişkin olarak yaptıkları bazı toplantı, gösteri ve basın açıklamalarıyla, küpürleri ise şöyledir.

11 Eylül 1983 günü Türkiye ve Kürdistanlı örgütlerden BİR-KOM (Serxwebün, Devrimci İşçi, İşçinin Sesi, Cephe, Emekçi, Birlik Yolu, Devrimci Savaş, Kıvılcım), ATİF, FİDEF, DİDF, İşçi Gerçeği, Proleter Dayanışma, KAWA, Av. Dev-Genç, KOMKAR, KKDK-Federasyon taftarlarının, KPD'nin (Alman Komünist Partisi) katıldığı bir toplantı yapıldı. Toplantıda, Diyarbakır Zindanlarındaki direnişi desteklemek, kamuoyuna duyurmak ve dayanışma eylemlerini örgütlemek için ortak kararlar alındı ve bu kararlar gereğince bir komite oluşturuldu.

"Diyarbakır Askeri Cezaevinde Ölüm Orucu ile Dayanışma Komitesi" adı altında oluşturulan komite, çalışmalarına başlayarak, dağıttığı bildiriler ve yaptığı basın açıklamalarıyla olayı dünya kamuoyuna duyurmaya çalıştı.

14 Eylül 1983 Çarşamba günü Bonn'da, Av. Hüseyin Yıldırım, Av. Şerafettin Kaya, Yeşiller milletvekillerinden Dick Schneider, Basın sözcüsü Görk'ün katıldığı bir basın toplantısı düzenlendi. PKK Diyarbakır davasına ait bir duruşma filminin de gösterildiği basın toplantısında DPA Haber Ajansı, WDR Radyosu ve diğer birçok gazeteci hazır bulundular.

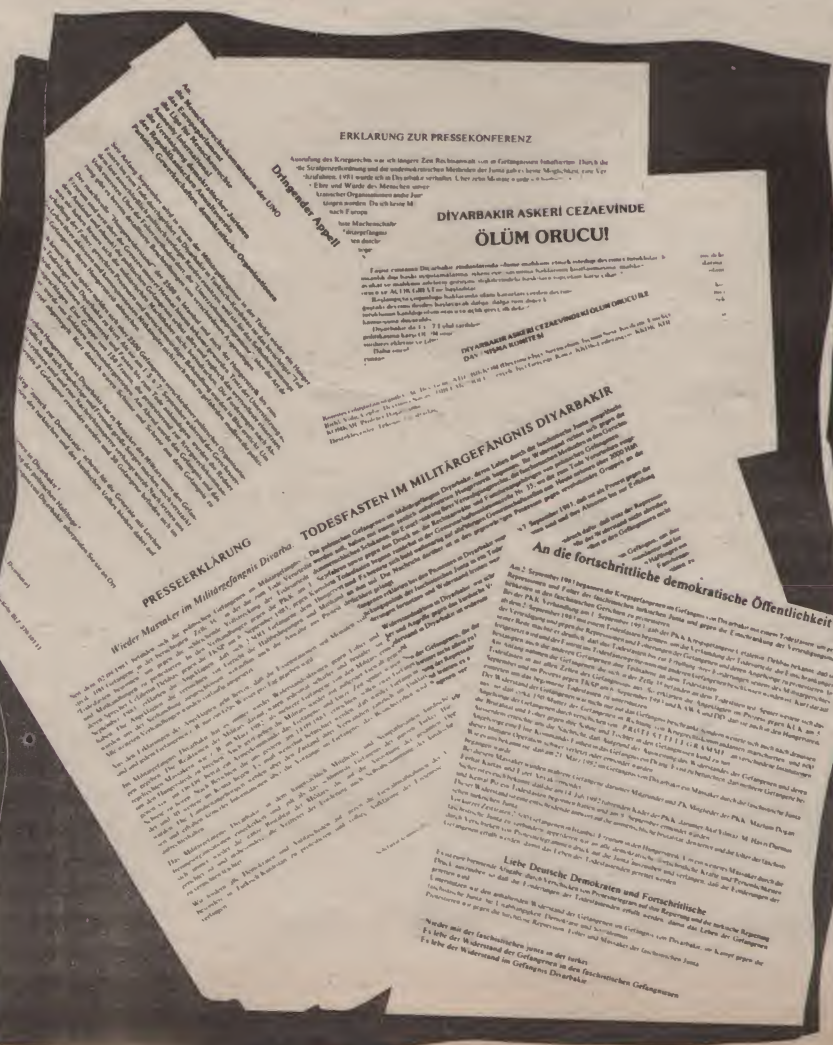
Hüseyin Yıldırım ve Şerafettin Kaya yaptıkları açıklamalarda, "1 Eylül'de yapılan PKK grubu duruşmasında söz alan tutuklu Celalettin Delibaş'ın idam kararlarını, işkenceleri, görüşme yasağını, mahkemenin faşist tutumunu protesto ederek, 2 Eylül'den itibaren Ölüm Orucuna başlayacaklarını açıkladığını" belirterek konuşmalarına devamla "daha sonra yapılan KUK, Özgürlük Yolu, DDKD davalarında yargılanan tutukluların da ölüm orucunu desteklemek amacıyla açlık grevine baş-

layacaklarını duyurduklarını" söylediler. Daha sonra Özetle: "Diyarbakır Zindanlarında uygulanan bunca baskı ve işkence karşısında dünya basınının suskunluğuna bir anlam veremediklerini, faşist cuntanın işlediği insanlık dışı suçları kamuoyuna aksettirmede ilerici-demokratik basına önemli görevler düşüğünü, tutukluların yeni bir katliamla karşı karşıya olduklarını, bunu engellemek için, Alman hükümetine ve Türk cuntasına baskı yapılarak tutukluların istemlerinin kabul edilmesinin sağlanması için, bir heyetin oluşumuna ağırlık verilmesini" istediler.

Yeşiller milletvekili ve basın sözcüsü ise, yaptıkları açıklamalarda, "tutukluların isteklerini destekliyoruz" diyerek, "Federal Alman Hükümetinin Türk cuntasına sağladığı ekonomik ve askeri yardımların derhal durdurulmasını" istediler.

Bonn'da yapılan basın toplantısı.

Göstericiler pankartı asarken.

Yine 16 Eylül 1983 günü Bonn'da Federal Meclis önünde 28 kişilik bir grubun katıldığı, Ölüm Orucu ile dayanışma ve Türk faşist cuntasını protesto mahiyetinde bir gösteri düzenlendi. Gösteriye Serxwebün, ATİF, FİDEF, CEPHE, ve KOMKAR taraftarları katıldı.

Yarısına yakın bir kısmının kadın olduğu göstericilerin boyunlarına "Diyarbakır'da Ölüm Orucu" ve "Politik Tutukluların Hayatlarını kurtaralım" ibarelerinin yazılı bulunduğu pankartları asarak başlattıkları eylem, kanunen yasak olan bölgede 5 dakika kadar sürdü.

20 Eylül 1983 tarihinde, Köln'de yapılan bir eylemde ise, Dom Kilisesi 3° saat süreyle işgal edildi. 30'un üzerinde kişinin katıldığı

eylemde 30 metrelik bir pankart Dom Kilisesinin kulesinden aşağıya sarkıtıldı. "Politik tutukluların yaşamını kurtaralım" yazısının yazılı olduğu pankart eylemin sonuna kadar asılı kaldı.

Eylemi gerçekleştiren örgütler şunlardır. Serxwebün, ATİF, İşçinin Sesi, D. Kurtuluş, CEPHE, Av. Dev-Genç ve P-Dayanışma. Olaya basının yanı sıra Alman Radyo ve Televizyonları da yer verdiler. WDR Televizyonu olayı saat 18⁰⁰ ve 19⁰³'te olmak üzere iki kez duyurdu. Die Tageszeitung, Kölnische Rundschau, Express, Kölnische Stadt Zeitung işgal eylemine yer verdiler. üç buçuk saat süren işgal eylemi, 200-250 kişinin katıldığı bir mitingle sona erdi.

Ölüm orucunu destekleyen sloganlar atılırken.

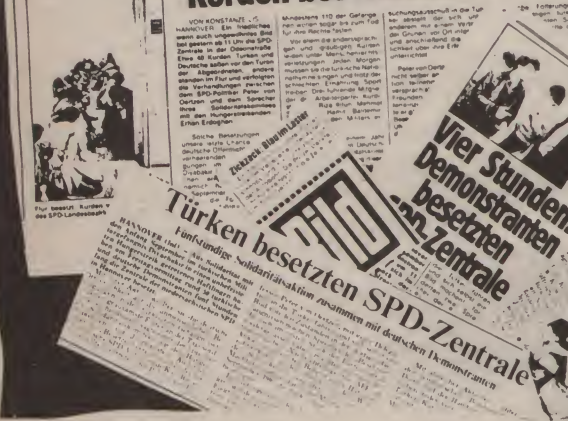
HANNOVER

HAMBURG

Neue Presse

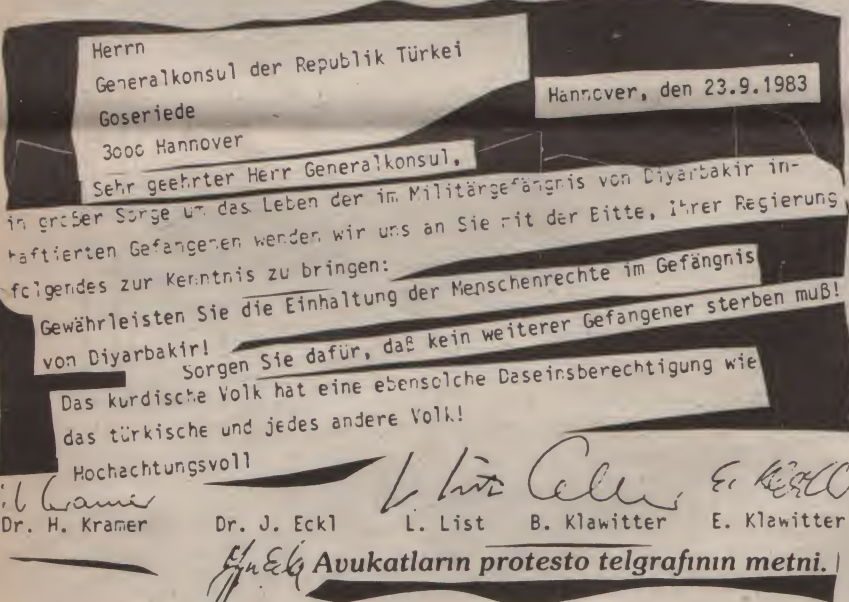
3000 Hannover 1. Post 49 Vertrieb Tel 51 51 Redaktion 5 10 11 12 25 September 1983 - Nr. 22338 Wo - 1 20 DM

Kurden besetzten SPD-Büro

23 Eylül 1983'de SPD Eyalet merkez binası 60 kişilik bir grupla 4 saate yakın bir süre işgal edildi. Türkiyeli ve Kürdistanlı örgütlerden Serxwebün, ATİF, FİDEF, Devrimci İşçi, Proleter Dayanışma, KKDK-Federasyon, KKDK'nin yanısıra ilerici, anti-faşist Almanlar da katıldı. Göstericilerin isteklerini kabul eden SPD yetkilileri, Türk cuntasını kınayarak, olayla ilgili olarak bir protesto mektubu gönderdiler. Basında da yer alan eylem Alman kamuoyu tarafından yakın ilgi gördü. Bu eylemden bir gün sonra da, 24 Eylül'de 300 kişinin katıldığı meşaleli bir yürüyüş yapıldı. Slo-

ganlar atılarak başlayan yürüyüş, ellerinde meşale olan göstericilerin, yürüyüş bitişi yerine varması ile sona erdi. Yine bir basın toplantısı düzenlenerek, kamuoyu Ölüm Orucundaki gelişmelere ilişkin olarak bilgilendirilip, Ölüm Orucundaki tutukluların yaşamından duyulan endişe dile getirilerek, tutukluların hayatlarının kurtarılması için çaba sarfedilmesi istendi. Bunların yanısıra, Dr.H. Kramer, Dr.J. Eckl, L. List, B. Klawitter, E. Klawitter imzalı bir protesto mektubu, Avukatlar tarafından Türk Konsolosluğuna verildi.

FRANKFURT

Diyarbakir Zindanlarında PKK'li savaş esirlerinin sürdürdüğü ölüm orucunu desteklemek amacıyla gerçekleştirilen toplantı, gösteri ve yürüyüşler F. Almanya'nın Frankfurt şehrinde de düzenlendi. 21 Eylül 1983 günü saat 10-12 arası süren iki saatlik bir kilise işgali düzenlendi. Eylemde BİR-KOM, Kürt Halk Evleri, Proleter Dayanışma ve FİDEF bulunmaktaydı. İki saat süren Frankfurt-Dom Kilisesi işgaliine Alman Komünist Partisi bir dayanışma mesajı gönderirken, DKP-Gençlik Kolu, Alman Posta Sendikası, Yeşiller ve

Demonstration im Frankfurter Kaiserdom

Frankfurt (lbe) - Aus Solidarität mit politischen Gefangenen in der Türkei protestierten gestern etwa 20 Türken und Kurden zwei Stunden lang im Vorraum des Frankfurter Kaiserdoms. Mit einer „symbolischen Besetzung“ wollten sie auf die Unterdrückung der Kurden in der Türkei aufmerksam machen. Auf Flugblätter und Plakaten nannten die „Besetzer“ als Grund für ihre Aktion „Empörung und Solidarität mit den Gefangenen im Mi-“

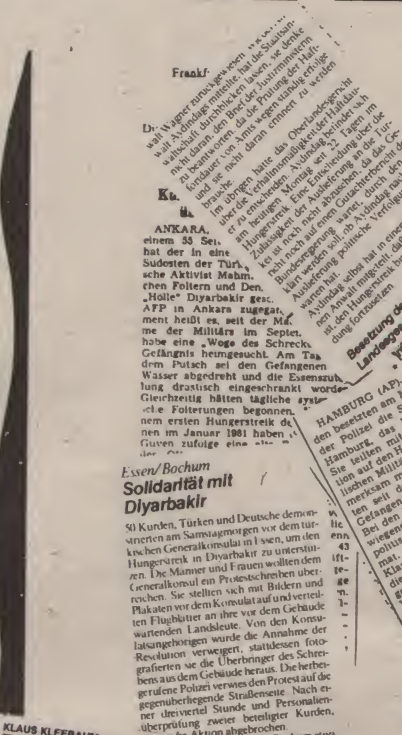
Anti-Faşistler Birliği de dayanışma içinde olduklarını belirten mesajlar ilettiler. Ayrıca Frankfurt'taki Kürdistanlı öğrenciler de dayanışma içinde olduklarını göstererek, işgal eylemine güç kattılar. Frankfurt çevresinde de çeşitli gösteri ve toplantılar düzenlendi. Aşağı-Hamburg bölgesinde 22 Eylül 1983 tarihinde Almanlarında katıldığı 100 kişilik bir topluluk gece meşaleler yakarak bir gösteri düzenledi. Bu gösteri ve eylemlerin yanısıra, Frankfurt ve çevresinde birçok toplantı ve gösteri daha düzenlendi.

Kürdistanlı ve Türkiyeli işçi kitlelerinin en yoğun olduğu F. Almanya kentlerinden Hamburg da, Diyarbakir zindanlarında PKK savaşçıların başlattıkları ölüm orucunun duyulması ardından bir dizi gösteri ve toplantıya tanık oldu.

Geçen yıl 14 Temmuz-8 Eylül tarihleri arasında ölüm orucunda şehit düşen M. Hayri DURMUŞ, Kemal PİR ve Akif YILMAZ yoldaşları ve diğer direniş şehitlerini, onlara layık olma mücadelesi vererek anmaya hazırlanan kitleler, 2 Eylül günü başlayan yeni ölüm orucuyla mücadeleye vermek zorunda oldukları desteğin önemini çok daha iyi gördüler. Yeni ölüm orucunun adeta bir emir olarak dayattığı bu zorunlulukla, devrimciler ve kitleler cezaevinden yükselen sese cevap verebilmek için, yoğun bir çaba içine girdiler.

Hamburg'da geliştirilen eylemler de, bu zorunluluğun bir gereği idi. Avrupa'nın diğer merkezlerinde olduğu gibi, Hamburg'da da bu anlayıştan hareketle gerçekleştirilen gösteri ve toplantılardan bazıları şöyle:

19 Eylül 1983 günü, Serxwebün, Devrimci İşçi, ATİF, Proleter Dayanışma, İşçinin Sesi, KOM-KAR, Av. Dev-Genç, Birlik Yolu ve 70 kadar Alman anti-faşistinden oluşan 150 kişilik bir topluluk, SPD'nin Hamburg binasını işgal ederek, Diyarbakir cezaevine bir heyetin gönderilmesi için çalışma yapmalarını ve Türk faşist cuntasına yapılan yardımların durdurulmasını istedi. Ayrıca, işgalin sürdüğü saatlerde bir basın toplantısı da düzenleyen göstericiler, isteklerini basına aktararak, ilerici dünya kamuoyuna zindanlardaki vahşet ve katliamların durdurulması yolunda çaba göstermelerini isteyen mesaj ilettiler. İşgal eylemi ve basın toplantısı, Alman radyo ve televizyonları ve basına da yansıdı. NDR ve ZDF televizyonları olayı ekranlara getirirken, Köln WDR radyosu da olayla ilgili bir yayın yaptı. Olay DPA ve diğer ajans haberlerinde de yer aldı. Die Zeitung, Frankfurter Rundschau, Allgemeiner Zeitung, Hamburger Rundschau, die Tageszeitung, Welt vd. gazeteler de olaya ilişkin çeşitli haber ve fotoğraflar yayınladılar.

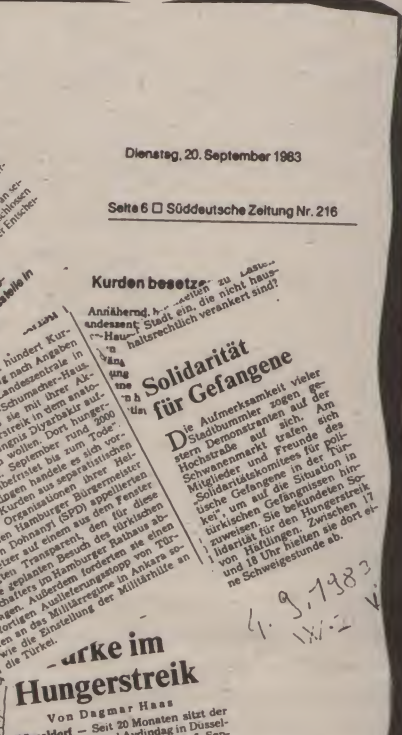

Türkische Demokraten

Am 6. November sollen in der Türkei Parlamentswahlen stattfinden. Doch je näher dieser Tag rückt, desto mehr muß sich fragen, ob diese Wahlen die Bezeichnung „Überhaupt verdient.“

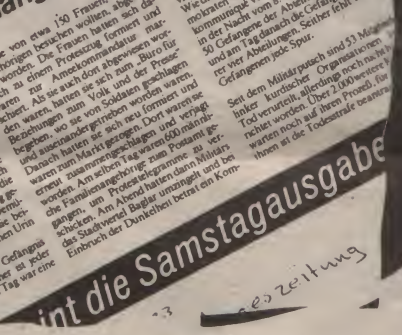

SPD yetkilileri, oluşacak komisyona destek vereceklerini belirterek, Türk devlet yetkililerine protesto telgrafları çektiler. 28 Eylül 1983 günü ise 150 kişilik bir topluluk, bir gösteri gösteri yürüyüşü düzenledi. Oramiral Nejat Tümer'in Hamburg'a gelişini de protesto eden göstericiler, Diyarbakir ölüm orucu ve açık grevini desteklediklerini belirten sloganlar atarak, cuntayı ve kanlı cinayetlerini lanetlediler. Hamburg'da ayrıca bir hafta süreli bir oturma grevi düzenlendi. Şehrin en işlek merkezinde bir çadır açarak eyleme başlayan göstericiler, bir hafta süreyle saat

Hungerstreik

Von Dagmar Haas
Düsseldorf - Seit 20 Monaten sitzt der 35-jährige Türke Zeynel Aydinoglu in Düsseldorf in Untersuchungshaft. Seit dem 5. September ist er „nicht mehr gewillt, aus der Haft heraus das Tauschen um sein Schicksal zu beobachten.“ Er ist in den unfehlbaren Hungerstreik getreten, erste Zeichen der Schwäche sind sichtbar. Der Fall ist beispiellos in der Bundesrepublik, das einzige Verfahren hat - nach dem Urteil des Bundesverfassungsgerichts - ein so viel Zeit in Anspruch

10 ile 18 arası, ölüm orucunu destekleyen ve cuntayı lanetleyen sloganların yazılı olduğu pankartlar altında eylemlerini sürdürdüler. Oturma grevinin yapıldığı alanda, standlar açılarak, eylem çeşitli biçimlerde destekleldi. Hamburg ve çevresinde, stand açma vb. faaliyetler düzenlenerek tüm bu süreç içinde, zindanlarla dayanışmanın çeşitli örnekleri sergilendi. Alman kamuoyu da gösteri ve toplantılara gösterdiği ilgi ile, zindanlardaki savaş esirlerinin vahşetin pençesinde tutulmasına ilerici insanlığın izin vermeyeceğini bir kez daha kanıtladı.

Turks leger schiet Koerden van dak af

Turquie: deux prisonniers kurdes morts en grève de la faim

Un millier de détenus kurdes - Diyarbakir jeûnent depuis 1er et les hur

Le 2 septembre dernier, une centaine de militants du Parti des Travailleurs militaires de Diyarbakir (Kurdistan turc), entament une grève de la faim illimitée pour protester contre les conditions « inhumaines » de détention. Quelques jours plus tard, 900 autres prisonniers se joignent au mouvement.

Les autorités pénitentiaires ont déclaré qu'au 22 septembre, 12 détenus étaient décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

Le 22 septembre, 12 détenus sont décédés de leur grève de la faim.

« Jusqu'à la mort »

TURQUIE : Les détenus de la prison militaire de Diyarbakir dans cet établissement carcéral, pour protester contre la torture, les mauvais traitements et les limitations de la nourriture.

Le groupe de prisonniers...

İSVİÇRE

22 Eylül'de Basel'de Basler Zeitung gazetesi önünde 100 kişinin katıldığı bir oturma grevi düzenlendi. Gösteride Diyarbakır zindanlarında devam eden Ölüm Orucuna ilişkin gelişmeler izah edilerek kamuoyu bu konuda bil-

arak, basın olay yerine çağrıldı. Radyo, Diyarbakır Ölüm Orucu ile ilgili olarak yapılan eyleme 2 kez yer verirken, Diyarbakır Zindanlarındaki gelişmelerle ilişkili haberler verdi.

26 Eylül'de Zürih'te Hüseyin

gilendirildi. Olaya geniş yer veren basın da, eylemin amacını kamuoyuna duyurdu.

Aynı gün Zürih'te yapılan bir başka gösteride ise, SP binası içerisine girilerek, bir basın toplantısı düzenlendi. Basına konuyla ilişkili olarak açıklamalarda bulunuldu.

Yine aynı gün Bern'de Radyo binası önünde 25 kişilik bir grupla yapılan gösteride açıklama yapı-

Yıldırım'ın da katıldığı bir basın toplantısı düzenlendi. Hüseyin Yıldırım, toplantıda Diyarbakır Zindanlarında başlayan Ölüm Orucu ile ilgili gelişmeleri aktardıktan sonra, cezaevi koşullarını ve tutukluların durumunu anlattı. Yine aynı gün Solothurn'da yapılan bir toplantıda da Hüseyin Yıldırım, aynı doğrultuda bir konuşma yaptı ve yöneltilen soruları cevaplandırdı.

HOLLANDA

19-9-1983 tarihinde, Amsterdam'da Serxwebün, Av. Dev-Genç, HTİP, CEPHE, İşçi Gerçeği, İşçinin Sesi, Partizan'ın katıldığı eylemde Kızıl Haç binası işgal edilerek, Kızıl Haç yetkililerinden bir heyetin Diyarbakır Cezaevine gönderilmesi talep edildi. Talebi olumlu karşılayan yetkililer, bu talebin yerine getirilmesi ve bir heyetin Diyarbakır'a gönderilmesi için çaba sarfedeceklerini, merkezleriyle bu konuda diyaloga geçerek, bir heyetin oluşturulmasını çabuklaştırmaya çalışacaklarını belirttiler. Ayrıca Türk büyükelçiliğine ve Türkiye Kızılay Kurumuna teleksle başvurarak bir heyetin gönderilmesinde koşulların sağlanması için yardımcı olmaları isteminde bulundular.

Hollanda kamuoyunda geniş yankı uyandıran eyleme, radyo ve gazeteler de yer verdiler.

Yine aynı örgütlerin katılımıyla 21-9-1983 tarihinde ikinci bir eylem daha gerçekleştirildi. Den Haag'ta 100 civarında bir kitlenin katılımı ile gerçekleşen eylemde, Türk Büyükelçiliği önünden geçilerek, parlamento önüne kadar devam eden bir yürüyüş yapıldı. Daha sonra kitle Parlamento önünde 4 saatlik bir oturma grevine başladı. Gazeteler ve radyo olaya yer vererek, gösterinin amacını açıkladılar.

Ayrıca Türkiye İnsan Hakları Komisyonu başkanı Van De Speake ile yapılan görüşmede, Van De Speake, Diyarbakır Askeri Cezaevinde başlayan Ölüm Orucu ile ilgili olarak hazırladığı bir soru önergesini Dışişleri Bakanına vereceğini belirtti.

Bunların yanı sıra, Uluslararası Af Örgütü Hollanda Bü-

rosu, çeşitli kuruluşlara başvurarak, Diyarbakır Askeri Cezaevinde 2 Eylül'den bu yana devam eden Ölüm Orucunda bulunan tutuklular üzerinde Türk cuntasının uyguladığı işkencelerin kınan-

masını ve hayatları tehlikede olan tutukluların yaşamlarının kurtarılması için çaba göstermelerini isteyerek, Türkiye devletine protestolarda bulunmaları gerektiğini belirtti.

Hollanda basınında gazetelerin gösterilere ilişkin verdiği haberler.

M.Hayri Durmuş: "Parça parça da olsak faşist uygulamalara karşı çıkıyor, söylediklerini yapmıyoruz"

Baştarafı S: 14'de

yük devrimci güç PKK'dır. PKK'ye geniş halk kitleleri büyük umutlar beslemekte, onun girişimlerini beklemektedir. Toplumun umut ve beklentileri askıda bırakılmamalı, esnek ve hoşgörülü bir politika izlenerek devrimci-yurtsever potansiyel hareketi geliştirilmelidir. Bu konuda çok çaba sarfedilmelidir.

Türkiye devrimci güçleri ve dünya devrimci-demokrat çevreleri ve örgütleriyle de ilişkiler ciddi olarak geliştirilmelidir. Cuntanın Türkiye'deki devrimci çevrelere gerçekte ne derece darbe vurduğunu, kimlerin hâlâ ayakta olduğunu ve doğru mücadele anlayışında olduğunu bilmiyoruz. Ama siz bu konuda muhakkak bilgi sahibisiniz. Bugünkü dönemde ayakta olan, cuntaya karşı doğru mücadele anlayışını savunan tüm Türkiye'de devrimci-demokrat akımlarla güç ve eylem birliği yapmaktan kaçınılmama-

lıdır. Yine Ortadoğu'daki gelişmeler oldukça ilginçtir. Bu gelişmelere Partinin seyirci kalmayacağına inanıyoruz. Irak ve İran'daki, Suriye'deki gelişmeler şüphesiz hareketimizi ve ülkemizi direkt etkilemektedir. Bu gelişmelerin dışında asla kalamayız. Bize yansıdığı kadaryla Irak ve Suriye'de tüm sosyalizm yanlısı güçler cepheleşmişlerdir. Hatta İran'da bile muhalefetin güçlendiğini sanıyoruz. Ortadoğu'da giderek tam bir saflaşma olmaktadır. Bu durumda ideolojik ve politik hususlarda bazı ayrılıklarımız olsa bile sosyalizm yanlısı güçlerle, cephelemlerle mutlaka iyi ilişkiler içine girilmeli, dayanışmalar oluşturulmalıdır. Hareketimizin son bir yılda Ortadoğu'da doğru bir politika uyguladığını biliyoruz. Bu yönde günün koşulları da gözönüne alınarak daha fazla çaba harcanmalıdır. (Biz İran-Irak savaş ve Ortadoğu üzerine bir yazı yap-

dışarı yollandık, bundan iki-üç ay önce, elinize geçip geçmediğini bilmiyoruz. O yazıda Irak yönetimini hedef almakta, İran yönetimini de devrimci güçlerle işbirliği yapmadığı için suçlamaktayız. Tüm devrimci güçlerin İran yönetiminin kaypak ve gerici tavırını teşhir etmelerini, Irak yönetimine de savaş açmalarını öneriyorduk. Bu konuda mümkünse en kısa zamanda Parti görüşünü bize bildiriniz.) Bir yandan cuntaya karşı mücadele sürdürülürken diğer yandan Kürdistan'ın diğer bölgeleri ve buralardaki yurtsever güçlerle kalıcı-olumlu ilişkiler geliştirilip güçlendirilmelidir. Türk cuntasının tüm uzun ve kısa vadeli çıkarları, hesapları, oyunları, Ortadoğu'da yaygın olarak teşhir edilmelidir. Bu görev PKK'ye düşmektedir.

Şu anda Hareketimizin örgütlülük düzeyini ve gücünü, ilişkilerini, iç ve dış şartları iyi bilmediğimiz için izlen-

mesi gereken taktikler hakkında, pratik mücadele hakkında bir görüş ileri sürmüyoruz. Ancak ne pahasına olursa olsun mücadele yaşıtmalıdır. Elbette kayıplar bundan sonra da olacaktır, fakat disiplinsizlik, ihmâl, gecikme, vb.den dolayı ciddi kayıplar artık vermemeliyiz. Son derece katı kurallar konulmalı ve yaşıtmalıdır.

Bizim için yapabileceğiniz şeyleri sık sık size belirtiyoruz. Kitlemiz hapishane içinde parçalanmış ve savunmasızdır. Türk cuntası nice esir kamplarında görülmeyen vahşeti uygulamaktadır. Bizimle ilgilenen yeterli avukat yoktur. Bir miktar dürüst avukat temin edilmesi gerekmektedir. Duruşmalarımız başlasın-başlamasın, yurtdışından hukukçu veya gazeteci heyetleri gönderilmesi ve bizimle görüştürülmeleri sağlanmalıdır. Cunta buna müsaade etmez, ama hiç olmazsa bu tür şeyler baskı unsuru ola-

caştır. Ülkede ve dünyada durumu ile ilgili geniş çaplı bildiriler dağıtılmalıdır. Diğer çeşitli gruplarla beraber bir takım girişimler de olabilir. (bildiri dağıtılır, vb.) Bizim için maddi bazı olanaklar yaratılmalıdır. Bir miktar para elde bulundurulursa bazen bizim ikazımız üzerine avukata verilir. Yine bu paralarla çok perişan olan tutuklu ailelerine yardım edilebilir. Mümkünse parça parça ziyaretçilerimize verilerek bize gönderilmelidir.

Selam eder, başarılar dileriz.

3.2.1981
Hayri

(Mehmet Hayri Durmuş'un 3.2.1981 tarihinde cezaevinde yazdığı ve dışarıya ulaştırdığı mektubunu yayınlıyoruz.)

M.Hayri DURMUŞ: “Parça parça da olsak faşist uygulamalara karşı çıkıyor, söylediklerini yapmıyoruz”

4.1.1981 tarihli notunuzu aldık. Bundan önce de 18 Kasım 1980 tarihli hem bir bildiri hem de talimat niteliğinde olan “Tutuklu Yoldaşlara” başlıklı yazınızı da aldık. Uzun süredir direkt yazışma olanağı olmadığı için, çeşitli düşüncelerimizi ve isteklerimizi bölgelere yazıyorduk. Dolaylı olarak yazdıklarımızın size ulaştığını öğrenmiş bulunuyoruz. Yalnız elinize geçen notların, yazıların hepsi bize ait olmayabilir. Şu anda diğer koşullarla ilişkilerimiz tamamen kesik olduğundan, onlar da isteklerini ve düşüncelerini iletmek için notlar gönderebilirler. Bu nedenle rumuzları karıştırmamanız gerekir.

İçinde bulunduğumuz çok ağır koşullara (hapisaneyi kast ediyorum) rağmen size bu defa da düşüncelerimizi, isteklerimizi, eleştiriyi ve önerilerimizi sunmayı uygun bulduk. İki kısımda ele alacağız. Birincisinde, öğrenmek istediğiniz noktalar ve genel durumumuz hakkında bilgi vereceğiz. İkincisi ise, dışardaki mücadeleye ilişkin bazı önerilerimizi ve kısa düşüncelerimizi belirtmeyeceğiz.

1- Öğrenmek İsteddiğiniz Noktalar, Genel Durumumuz:

a) Şu andaki genel durumumuz: Bundan 30-40 gün önce 700 dolayında olan kitlemiz 20-22 koşu kalıyordu. (Cezaevinde toplam 35 koşu var.) Zayıf da olsa aramızda ilişkiler vardı. Ancak daha önce size bahsettiğimiz baskıların yoğunlaştırılması ve bizim direnmemiz sonucu idare bize yönelik planlar tezgâhlamaya, bizi bölüp parçalamaya başladı. Şu anda tüm haberleşme olanaklarımız yok edilmiştir. Toplam 400 arkadaşımız bir ay aşkındır hücreye atılmıştır. (80 tane hücre vardır, yatak-ranza, vb. yoktur. Su akmamaktadır, kalorifer yanmamaktadır.) Beş-altı koşu topluca hücreye götürüldü. Diğer koşullarımızdan da ikiye-üçer arkadaş alınıp hücreye götürüldü. Ayrıca hemen her koşuştan arkadaş alınıp hücreye götürülmekte, sonra getirilmektedir. Gözaltından gelen yüzlerce tutuklu da hücrelere konulmaktadır. Şu anda bir kişilik seksen hücrede toplam 800 arkadaşımız vardır. Koşullarda kalan arkadaşlar da, ilişkisiz ve tüm haklarından mahrum bir şekilde her türlü şiddet ve psikolojik baskı altında tutulmaktadır.

b) Baskılar çok ve çeşitlidir. Size açık isim ve imzalı yazılar (bu konuda) fırsat bulursak yazıp göndereceğiz. Bu konuda idarenin niyetini, baskı türlerini falan daha önce bir-iki notla bildirmiştik. Yine de toparlamak istiyoruz: 1000'e yaklaşan kitlemiz aylarca hapishanede kaldığı halde en küçük bir yılgınlık, pişmanlık göstermiyordu. Kitle, giderek bilinçleniyor, kinleniyordu. Sömürgeciler bu yüksek azimli kitleyi -sizin de belirttiğiniz gibi- nasıl yargılayacağını bilmiyordu. Neticede cunta, diğer bazı hapishanelerde de başvurduğu gibi burada da kitleyi ezmek, yıldırmak, pişman ettirmek, ajanlaştırmak için tüm çabalarını sarfetmeye başladı. Önce Binbaş, Başçavuş ve Asteğmen tarafından bir faşist ve işkenceci yönetim atandı. Daha sonra bazı yeni faşist asteğmenlerle bu yönetim takviye edildi. Diyarbakır 7. Kolordunun çeşitli bölüklerinden seçme 40-50 faşist gardiyan getirildi. Bunlar dışında hapishanenin diso güvenliği ve iç kısmında görevli 150-200 asker-subay vardır. Ama tüm işkence, faşist oyunlar-provakasyonlar yukarıda adını verdiğimiz Binbaş, Başçavuş ve Asteğmen tarafından terfipleniyor, faşist gardiyanlarca uygulanıyor. Özellikle Havacı Başçavuş Mevlüt bizzat işkence yapmaktaki, direkt yönlendiricilik yapmaktadır. Binbaş ise Kıbrıs Esir Kampları Müdürü iken alınıp Türkiye'ye getirilmiş ve buraya tercihen atanmış sadist bir faşisttir. Daima Kolordu ile temas halinde olup üzerimizde yeni baskılar, yeni şiddet planları, vb. hazırlıyor. Hapishanede işkence yapan subay ve gardiyanlar açıkça “ülkücü” olduklarını,

MHP'li olduklarını söylüyorlar ve amaçlarını açıkça söylüyorlar. “Yapılan baskıların sonu gelmez, bizden insaf beklemeyin, söylediklerimiz her şeyi yapmanız bile size her fırsatta işkence yapacağız, Türk olduğunuzu kabul edip, Türk devletine ve ülkesine bağlı olduğunuzu belirtene kadar, pişmanlık gösterip devlete sığınana kadar bu şiddet ve bu işkence devam edecektir.” biçimindeki sözler hemen hemen her gardiyanın ve subayın ağzındadır. Artık amaç açıktır. Ağır cezalarla, idam kararları ile kitlemizi yıldırarmayacaklarını anladılar. Bu yöntemlerle sonuca gitmeye çalışıyorlar. Baskıları tek tek anlatmakla bitiremeyiz. Bazı noktaları şöyle sıralayabiliriz.

- Kaba dayak ve işkence: Bazan tüm koşu, bazan tek tek arkadaşlara tekme, tokat girilerek arkadaşlar dövülmektedir. Cezaevinin bazı karanlık ve kuytu odalarına götürülen bazı arkadaşlara saatlerce işkence yapılmaktadır. Falaka, çivili odunlarla dövme, vb. uygulamalar vardır.

- Ziyaret günleri hemen hemen ziyaretçisi gelen tüm arkadaşlar feci şekilde dayak yemektedir. Ziyaret yerine götürülürken askeri düzen içinde gitmemiz ve faşist marşları söylememiz istenmektedir. Buna uymadığımız için, ayrıca ziyaretçilerimizle Kürtçe konuşmada ısrar ettiğimiz için 40-50 asker topluca 5-10 kişilik tutuklu grubuna saldırmakta, ağır burun kırana dek dövmeaktadır. Bir hafta önce atılan bu dayaklardan dolayı -bizim haber aldığımız kadarıyla- 20-30 kadar arkadaşımız hâlâ yürüyemeyecek ve yemek yiyemeyecek kadar yara bere içinde, acıları içinde kıvrınmaktadır. Tüm ziyaret günleri böyle geçmektedir. Ayrıca görüşme diye bir şey yoktur. Ne Kürtçe ne de Türkçe bir tek kelime konuşmaya fırsat vermemektedirler. Bizi, ziyaretçileri geri çekmektedirler. Yani ziyaret günleri tam bir işkence günü olmuştur.

- Radyo ve televizyonlar bir aydan beri toplanmıştır. Daha önce her gün verdikleri 3-4 gazeteyi de vermemeye başladılar. Şimdilik iki günde bir veya 3-4 günde bir gazete getirmektedirler. Getirdikleri gazeteleri de 24 saat sonra toplayıp götürmektedirler. Daha önce yanımızda biriktirdiğimiz gazete yazıları, dergiler, ansiklopediler, ders kitapları vb. hepsi alındı. Velhasıl okunacak hiçbir şey bırakmamaktadırlar. Ayrıca günlük mektup kâğıdı dışında, fazla kâğıtları, defterleri toplayıp götürmektedirler.

- Havalandırma günde iki saattir. Fakat son zamanlarda gardiyanlar hapisane içinde işkence ve dayakla meşgul olduklarından havalandırma hakkı kaldırılmıştır. Bazen haftada bir saat, bazen 4-5 günde bir saat kadar havalandırmaya çıkarılmaktadır.

- Ziyaretçilerin getirdiği eşyalar genellikle kaybolmaktadır. Kıymetli giyim eşyaları gasp edilmekte veya sağa sola atılmaktadır. Pek çok arkadaş gönderdiği eşyasını bir daha bulamamaktadır.

- Hapishane tam bir sömürü yuvası haline getirilmiştir. Kantin fiyatları birkaç kat arttırılmakta, koşullardan hayali borçlar yazılarak, haraç alınmaktadır.

- İlaç verilmemekte, hatta arkadaşlar muayene edilmemektedir. Soğuktan kir-pastan, yapılan işkencelerden dolayı pek çok arkadaş acıları içindedir. Zaman zaman komaya düşenler bile olmaktadır. Bu arkadaşlar doktora çıkarılmamaktadır. Ayrıca ilaç istediğimiz halde içeri sokmamaktadırlar. İçeri aldıkları ilaçları da aramalar sırasında toplayıp götürmektedirler.

- Daha önce yıkanmamız ve elbise yıkamak için ısıtıcıları müsaade etmişlerdi. Bir ay önce tüm ısıtıcıları topladılar. 40 gündür kimse bir damla suya erişemedi. Hepimiz kir-pas içinde, bit ve benzeri haşerelerle boğuşmaktayız. Günde bir defa veya iki günde bir akan soğuk sularla bulaşıkları ve bazı elbiseleri yıkamak zorunda bırakılmışız.

- Yemek ve ekmek çok sınırlı verilmektedir. Kendi paramızla aldığımız (ki çoğu zaman almıyorlar) ekmek, helva, reçel, zeytin vb. olmazsa açlıktan kırılacağız.

- Avukatlarımız ile çoğu zaman görüştürülmüyoruz. Görüşmelerde de hiçbir şey öğrenemiyoruz, anlayamıyoruz.

- Son zamanlarda bir takım yüzleştirilmeler yapılmaktadır. Hilvan ve Siverek'ten getirilen bazı ajanlar, tırşikçılara bazı arkadaşlar gösterilmektedir. Bu yüzleştirmeler havacı Başçavuş Mevlüt'ün nezaretinde olmaktadır. Kendisi istediği arkadaşları gelen kişiye teşhis ettirmektedir. Gelen kişi “tanımıyorum” veya “bunlar değil” dediği zaman o kişiyi de çekip tehdit etmekte, gerekirse dövmekte ve istediği kişiyi teşhis ettirmektedir. Böylece kimlerin ne ceza yiyeceği cezaevi ve MIT'in tertibi ile belirlenmektedir. Bu tür teşhislere götürülen arkadaşlar ayrıca saatlerce dövülerek adeta komalık edilmektedirler.

- Hapishaneye yeni getirilen tutuklular gözdağı olsun diye feci şekilde dövülmektedirler. Bizzat havacının da katıldığı bu dövme olaylarında yeni gelen pekçok sempatizanın kaburgaları, omurgaları kırılmış, yüz-gözleri parçalanmıştır.

- Cezaevinde kalorifer tesisati olduğu ve bir kış geçtiği halde, hâlâ hiç yakılmamıştır. Koşullar buz gibidir. Hücreler ise tamamen açık ve yataksız olduğu için oradaki arkadaşların çoğu zatiyure olmuş durumdadır.

- Özet olarak burada belirttiğimiz baskılar gün geçtikçe arttırılmaktadır. Özellikle bizi dağıtma ve şiddet işleri azami noktaya çıkmıştır. Dayak ve işkence vahşice yapılmaktadır. Yüzgöz, mide, burun, kemik, kalp demeden zincirle, kalaslarla, sopa ve joplarla, demirlerle bayıltıncaya kadar vurmaktadırlar. İstedikleri sonuca ulaşamadıkları için kinleri artmakta ve işkence ve dayanın dozunu gün geçtikçe arttırmaktadırlar. Pek çok arkadaş ölümden dönmektedir. Aslında dayak o kadar vahşi ve barbarca atılmaktadır ki, her an bir veya birkaç arkadaş öldürülebilir. Yani hiç birimizin can güvenliği yoktur.

- Uygulanan yasaklara ve işkenceye karşılık direniyoruz. Parça parça da olsak faşist uygulamalara karşı çıkıyor, söylediklerini yapmıyoruz. Kitle olarak direnişimizi sürdüreceğiz. Şimdiye kadar tek tük bitmiş insan dışında fire vermemişiz. Bundan sonra da fazla fire vermemeye çalışacağız.

Diğer siyasetler özellikle DDKD ve Ö.Y. idarenin tüm uygulamalarına katılmaktadırlar. Tüm faşist kaidelere harfiyen uymaktadırlar. Bu nedenle kendilerine gazete, radyo verilmekte, ısıtıcı verilmekte, çeşitli ihtiyaçları karşılanmaktadır. Özgürlük Yolu ve DDKD dışındaki diğer bazı siyasetler şu veya bu şekilde bize uydukları halde, idare onlara fazla şiddet uygulamamaktadır. Hatta onlarla konuşarak bizden koparmaya çalışmaktadırlar. Yani idarenin tüm işkence ve şiddet planları tamamen bizim kitleye yöneliktir. Bu açıkça görüldüğü gibi, subaylar ve gardiyanlar tarafından da açıkça söylenmektedir.

c) Hapishanedeki genel vaziyeti ve baskıları belirttik. İlişkiler kesik ve dağınık olduğumuzdan kitleyi topyekûn denetlemek mümkün değildir. Fakat parça parça da olsa denetim sağlanmakta ve direniş sürdürülmektedir. Hapishaneye yeni gelenlere eskisi kadar yardımcı olamıyoruz. Ancak zamanla görebiliyoruz. Siz, yazdığınız notta diğer arkadaşlarla aramızda haberleşme sağlanabileceğini söylüyorsunuz. Bu gereksizdir. Çünkü oldukça risklidir. Sonra çok gecikmeli olur. Biz zaten beş-on günde bir çeşitli vesilelerle haberleşiyoruz.

d) Eskiden değişik bölgelere haberleşmek ve onlara yardımcı olmak imkânımız vardı. Şimdi bu yoktur. Buna yapamayız.

e) Orhan yoldaş hücrededir. Uzun süredir kendisinden herhangi bir me-

saj alamadık. Fakat yanında yüzlerce arkadaşımız diğer hücrelerde kalmaktadır ve bu arkadaşlarla kendisi haberleşmektedir. Sık sık kendisinin durumunu öğreniyoruz, moral durumu çok iyidir. Belirttiğiniz doğrultuda kendisine yardımcı olmaya devam edeceğiz.

f) Mahkeme durumuna gelince; bir hafta önce avukat geldi ve konuştuk. Kendisi iddianamelerin Ankara'ya gönderilip basıldığını ve buraya getirildiğini, on gün içinde bize gönderileceğini söyledi. İddianameleri savcının odasında gördüğünü de belirtti. 550 kişilik imiş. Avukatın söylediklerinden şunu çıkardık: bizim iddianameler eğer hazırlandıysa kesin Ankara'da hazırlanmış ve basılıp buraya gönderilmiştir. Böyle olunca tamamen polis ve MIT'in raporlarına göre hazırlanmıştır. İddianame hazırlanmış olsa bile bize ne zaman verecekleri belli olmaz. Buradaki mahkemenin elinde değildir. Öyle sanıyoruz ki, bizimle ilgili cuntaya bağlı bir komisyon oluşturulmuştur (Ankara'da) ve bu komisyon karar vermektedir. Buradan karar çıkmadan da davanın açılması sözkonusu değildir. Biz, avukatın söylediklerine bakarak önümüzdeki on gün içinde iddianame bekliyoruz. Eğer gelirse Şubat sonlarına doğru duruşmaya çıkarız. O zamana kadar gerekli çalışmalar yapılmalı, yurtdışından avukatlar, basın organları temsilcileri getirilebilirse getirilmelidir. Bundan sonra sizinle temasız kesilebile, avukatla ilişki kurup davanın ne safhada olduğunu öğrenebilir ve ona göre tavır takınabilirsiniz. Daha önce de belirttiğimiz gibi, duruşmalara çok önem verilmeli ve güçlü kamuoyu yaratılmalıdır.

g) .....

h) Savunma hazırlıklarımız sürekli aksamaktadır. Şartlar oldukça ağırlaştırmıştır. Hangi saatte nerede olacağımız belli değildir. Böyle olunca hiçbir çalışma yapamaktayız.

2- Mücadeleye ilişkin öneri ve düşüncelerimiz.

Biz daha önce cuntanın niteliği hakkında, bu dönemde nasıl hareket edilmesi gerektiği hakkında görüşlerimizi belirtmiştik. Daha sonra Partiden gelen durum değerlendirmesi bizim görüşlerimiz ile uyum içinde idi. Yalnız biz bazan yakınmalarda bulundu. Bu kadar kayıp verdiğimiz halde bundan ciddi dersler çıkaramadığımız ve gerekli tedbirleri almakta geciktirmediğimiz filan belirtmiştik. Şu anda vaziyeti pek iyi bilmiyoruz ama zaman zaman ciddi kayıplar verildiğini öğreniyoruz. Güvenilir, kararlı, önder kadroların özellikle korunmasını ısrarla belirtiyorduk; bu tür arkadaşların hâlâ yakalandığını veya öldürüldüğünü öğreniyoruz. Evet bu hususta yine görüş belirtiyoruz: eski arkadaşlıklar, disiplinsizlik, ihmâl, rastgele çalışma tümü ile kaldırılmalıdır. Bugünkü dönemde düşman asla afetmiyor. En küçük ipucunu değerlendirerek sonuca gitmeye çalışıyoruz. Bazen darbe vurdukları bölgeleri boşaltıp bir müddet pusuda bekliyorlar. Arkadaşlar da “bosluk”tan istifade edip rahatça do-laşmaya başlıyorlar. Tam bu sırada yeniden darbe yenilmektedir. Kesin bilinemelidir ki, cunta öldürücü, imha edici darbe vermeye çalışıyor. Onun için bir bölgenin kadrolarını toplamakla yetinmiyoruz. Hareketimizin dayanabileceği tüm çevreyi yoketmeye, dağıtmaya çalışıyor. Bir Hilvan örneği vardır. Çoluk-çocuk kadın-yaşlı ne varsa topuyor veya kovuyor. Bu nedenle gereğinden fazla itinalı olmak, faaliyetleri tam bir disiplin içinde yürütmek, işi asla tesadüflere bırakmamak gerekir.

Üzerinde durmak istediğimiz diğer bir nokta ise, cuntanın uzun vadeli planlarıdır. Cunta tam bir kurumsallaşma çabası içindedir. Esas olarak MHP, AP, CGP kitesine dayanmakla beraber, bu partilere bağlı bazı kadroları da kenara iterek yönetimi her alanda askerileştirmeye, militanlaştırmaya çalışıyor. Cuntanın gitmesi diye bir şey yoktur. İlân ettikleri Ku-

ruca Meclis açıkça bellidir ki, cuntanın emrinde bir danışma organı olacak ve kendi kadrolarından oluşacaktır. Ayrıca cunta, ABD'nin talimat ve planlarına uygun olarak, Ortadoğu'daki gelişmeleri adım adım izlemektedir. Irak-İran savaşı ile ilgili olarak ortaya çıkan durum yeni müdahaleler gerektirecektir. Emperyalizm Irak yönetimini korumak amacı ile Ürdün ve Suudi Arabistan'ın yanı sıra Türkiye'yi de devreye sokacaktır. Aslında Türkiye böyle bir fırsatı çoktan kollamaktadır. Kerkük ve Musul petrollerine inmek, pay sahibi olmak için böyle bir ortam kollamakta idi. Şayet Irak'taki devrimci muhalefet yönetimi çok zorlarsa Türkiye'nin müdahalesi (emperyalizmin onayı ile) kesin beklenmelidir. Zaten eğer takip edildiyse siz de biliyorsunuz ki, Kenan Evren'in son Adana konuşması ve ondan sonra Türk basınının tutumu tam bir savaş havası yaratmaktadır. Cunta, bölgede her an bir savaş olabileceğini ve kendilerinin ise “barış” için böyle bir savaşa gireceklerini açıkça söylemektedir. Basın ise, Türkiye'nin petrol ve döviz darboğazının kredi ile aşılamayacağını, kaynakların adil bir şekilde yeniden paylaşılması gerektiğini sık sık konu edinmekte, bu hususta ciddi yorumlar yapılmaktadır. Bu tutumlar ciddiye alınmalıdır, cunta rahat nefes almak için emperyalizmin de onayı ile bölgede saldırgan bir tavır içine girecektir.

Ancak cunta böyle bir maceraya atılmak için acele ile içte otoriteyi güçlendirmeye çalışmaktadır. Bu nedenle son dönemlerde Dev-Yol, TİKKO, Acil ve diğer örgütlere ciddi darbeler vurdular. Bu örgütlerin çoğu öyle sanıyoruz ki, iş yapamaz duruma getirildiler. Türkiye'de bu başarıyı elde eden cunta, kesinlikle tüm ağırlığını Kürdistan'a ve Hareketimize yükleyecektir. Operasyonlar, katliamlar birbirini kovalayacaktır. Bu durumun hassasiyetle değerlendirilmesi yeni ve sağlam tedbirler alınması gerekir. Aslında bizim yargılamaların uzaması, bir bakıma Hareketin çökertilmemiş olmasındandır. Bizim duruşmalar açılrsa bile, dışarda mücadele devam ettiği müddetçe karar veremezler, sonuçlandıramazlar. Bu nedenle cezaevindeki kitleyi yıldırma, ajanlaştırmaya çalışırken, dışarda Hareketi bitirmek için tüm çabalarını, imkânlarını harcayacaklardır. Yani cunta, Kürdistan'da savaş hali ilân etmiştir, ve bunu sürdürecektir. Bu durum da hassasiyetle değerlendirilmeli, yapılacak çalışmalar buna göre ayarlanmalıdır.

Bildiğiniz gibi böyle dönemlerde yurt içinde olsun, yurtdışında olsun dost çevrelerle dayanışma hayatı önem taşıyor. Bizim ittifak ve güçbirliği anlayışımız bellidir. Bu doğrultuda çaba yoğunlaştırılarak birleşilecek tüm güçlerle güç ve eylem birliğine gidilmelidir. Mücadele gücünden, devrimci anlayıştan, azimden yoksun çevrelerle uğraşıp boşuna vakit kaybetmek elbette yanlıştır. En kritik dönemlerde bile düşmanla birleşip bize saldıran güçler en ağır koşullarda bile teşhir edilmelidir. Bunların şu andaki durumlarını kesin bilmiyoruz. Ama hapishanede idare ile birleşip eylemlerimizi sabote etmek için her çareye başvuruyorlar. Tüm faşist uygulamalara uyuyorlar, faşist marşlar okuyorlar. Özgürlük Yolu'ndan ve DDKD'nin Merkez unsurları da buradadır ve tüm ısrarlarımıza rağmen bu yola başvuruyorlar. Dışarda da bu akımların cuntanın işini zorlaştırmayacaklarını tüm kural ve kanunlara harfiyen uyacaklarını tahmin ediyoruz. O halde, bu güçler bugün dahi teşhir edilmelidir. Ama sıcak çatışmalardan kaçınılmalıdır. Tüm yurtsever - ilerici akımlarla hızlı bir diyalog geliştirilmeli ve eylem birliği yapılmalıdır. Örgütlü-örgütsüz tüm mücadeleci güçler toparlanmalıdır. Çok büyük kayıplar vermesine rağmen ülkede toparlayıcı, mücadeleciler, azimli olan en bü-

Devamı S: 13'de

(PKK davası avukatlarından H. Yıldırım'ın, şehit oluşlarının yıldönümünde Hayri ve Kemal yoldaşların anısına yazdığı ve gazetemize ulaştırdığı yazıyı yayınlıyoruz.)

İKİ BÜYÜK ÖNDER

Mehmet Hayri ve Kemal Pir

Mehmet Hayri ile Kemal Pir'in isimlerini duymuş, ancak kendilerini tanıımıyordum. Mehmet Hayri'yi Kasım 1980 tarihinde Diyarbakır 2 Nolu Askeri Ceza ve Tutukevinde, Kemal Pir'i ise Nisan 1981'de başlayan toplu yargılamalardan sonra tanıdım.

Vekilleri olduğuma dair vekalet ibraz etmeme rağmen, Mazlum Doğan ve Mehmet Hayri ile bir türlü görüştürülmedim. Kolorodu Komutanlığına vaki başvuru ve bir haftalık bekleyişten sonra, Kolordunun talimatı ile Kasım 1980 tarihinde Mazlum Doğan ve Mehmet Hayri ile ilk defa görüştürüldüm. Mehmet Hayri ve Mazlum Doğan, görüşme yerine on kişilik eli sopalı işkence timi arasında getirildi. İkisinin de yüzleri sararmış, aşırı derecede zayıflamışlardı. 1.90 boyundaki Mehmet Hayri, işkencenin etkisiyle iki büklüm olmuş, belini doğrultamıyordu. İkisinin de burnundan sicim gibi su akıyordu. Sıkıyönetimin ilanından beri Elazığ, Erzurum, Adana, İstanbul ve Mamak'ta ağır uygulamaların olduğu dönemlerde sık sık ziyaret ve görüşmeler yapmıştım. Hiç birinde böyle bir uygulama ile karşılaşmamıştım. Çok yönlü bir görüşme ziyaretiyle gittiğim cezaevindeki bu manzara karşısında adeta şoke oldum. Mehmet Hayri, bana fırsat vermeden çok seri bir şekilde düşüncelerini sıraladı. "Sizi bildiğimiz ve tanıdığımız bir avukat olarak bu davada bulunmanızı istedik. Görüyorsunuz ağır bir işkence ve zulüm altındayız. Uygulamadan anlaşılıyor ki, bize savunma hakkı tanımayacaklar. Davayı, dünya kamuoyundan gizli oldu-bittiye getirmek isteyecekler. Bizim tarihi sorumluluğumuz vardır. Ne pahasına olursa olsun, bu tarihi görevimizi yerine getirmeye kararlıyız. Bizim alacağımız ceza ne olursa olsun, bunu hiç düşünmeyin. Bize savunma imkanı yaratmaya çalışın. Mahkemeyi bu konuda zorlayın. Biz usulü bilmiyoruz. Bu konuda bize yardımcı olun" dedi.

Mehmet Hayri konuşurken, belden yukarısını görebiliyordum. İkide bir sıçrayıp, yüzünü buruşturuyordu. Yana geçip baktığımda, çavuş rütbesinde bir askerin elindeki ağaç sopa ile Mehmet Hayri'nin dizine ve bacaklarına vurduğunu gördüm. Çavuş.. diye bağırdım. Görüşme kesildi. Onu götürdüler. Bağırmanın üzerine bir binbaşı bana doğru yürüdü. Binbaşıya hitaben; biz avukatız, gözümüzün önünde işkence yapıyor, bu durumu komutanlığa şikayet edeceğim dedim. Sonradan cezaevi müdürü olduğunu öğrendiğim Alaattin binbaşı, sırtarak merdivenlerden ikinci kata çıktı. Hüviyetimi idare odasından alırken, aynı çavuş bana da bir tekme savurdu.

Askeri Cezaevinde cereyan eden bu durumu, başka sıkıyönetim bölgelerinden tanıdığım ve o anda Diyarbakır'da görevli askeri savcı ve hakimlere anlattım. Kendilerinin bu konuda yetkili olmadıklarını, komutanlığa baş-

● *Dünyada birçok ulusal kurtuluş mücadelesinde ağır ve uzun işkence dönemleri yaşanmıştır. İşkencelere rağmen inançlarından taviz vermeyen, direnen ve bugün hala saygı duyulan önderler görülmüştür. Ama hiç birisinde, sömürgeci Türk devletinin dünyaca bilinen barbarlığını simgeleyen Diyarbakır zulmünün yaşandığını tahmin etmiyorum. Hele insan haysiyet ve onurundan uzak böyle ağır ve uzun süren zulümden sonra, karşısındaki hakim gücü böyle eşsiz bir direniş ve savunmaları ile korkutan, onları paniğe sevkeden mücadele her öndere nasip olmamıştır. Diyarbakır Direniş Mücadelesinin en büyük özelliğini burada aramak gerekir.*

● *Diyarbakır direnişine önderlik eden, damgasını vuran Hayri ve Kemal'in şehit edilişi, bütün gizleme çabalarına rağmen halk tarafından duyuldu. Kürdistan halkı, iki büyük önderini kaybetmenin üzüntüsünü yaşadı. Kederleri yüzlerinde okunuyordu. Ama bu keder, sömürgecilere karşı büyük bir öfkeyi de beraberinde taşıyordu.*

● *Onların mücadelesi, Kürdistan kurtuluş mücadelesinin simgesi olmuştur. Onlar, Kürdistan mücadele tarihinde en büyük değer olarak yaşayacaklardır. Şehit edilişlerinin birinci yıldönümünde, zulüm altında yarattıkları şanlı direniş ve mücadeleleri karşısında bütün benliğimle saygı ile eğilirim.*

vurmamı söylediler. Durumu bir dilekçe ile komutanlığa bildirdim. Durum gittikçe ağırlaştığı gibi, dilekçeme de bir cevap alamadım. Uzun bekleyiş ve zorlamalar sonucudur ki, iki kez daha ağır şartlar altında görüşebildim. Daha sonra ise bütün gayretlerime rağmen toplu yargılamaya kadar görüştürülmedim. Sonradan öğrendiğime göre, ilk görüşmem sırasında Mazlum Doğan ile Mehmet Hayri görüşmeye lağımlı hücrelerden çıkarılıp getirilmişlerdi.

Mehmet Hayri ve Kemal Pir'i anlatmak, kişiliklerini, mücadelelerini ve bu mücadele uğruna katlandıkları fedakarlıkları ifade etmek, onları tanıyan ve mücadelelerine tanık olan güçlü bir yazarın işidir. Sömürgeci Türk mahkemelerinde, askeri zindanlarda onlara reva görülen zulme, bu zulüm karşısında onların kararlı ve eşsiz direnişlerine çok yakinen tanık oldum. Onbir aydan beri Batı Avrupa ülkelerinin televizyonlarında, basınında ve kitle toplantılarında, Diyarbakır zindanlarındaki zulmü, onların şanlı mücadelelerini anlattım. Anlatılanlar karşısında ağlayan ve hastalanan gazeteciler gördüm. Kitle toplantılarında duydukları karşısında fenalık geçirip, hıçkırıklarla ağlayan insanlara tanık oldum. Buna rağmen ben, hafızalara sığmayacak o bü-

yük mücadeleyi tam olarak anlamamanın ezikliğini taşıyorum.

Birçok ülkenin televizyon merkezlerinde, Latin Amerika, Afrika ve Uzak Doğu ülkelerinde uygulanan işkencelerin filimlerini izledim. İtiraf edeyim ki, hiç biri Diyarbakır zulmüyle mukayese edilemez. Çeşitli ülke parlamenterlerine anlatılanlar, basında geniş olarak yansıyanlar Diyarbakır sömürgeci zindanlarında bizzat yaşadığım ve tanık olduğum gerçeklerin sadece bir bölümü idi. Buna rağmen Diyarbakır zindanında uygulanan zulmün Avrupa kamuoyunda bilinmesinden endişe duyan sömürgeci Türk devletinin Büyük Elçilikleri, Konsoloslukları "Bay Yıldırım'ın anlattıkları ortaçağ korkulu işkence metodlarına inanılmayacağını ümit ederiz." diye gerçekleri tezip etmeye çalıştılar. Şunu kesinlikle söyleyeyim ki, Diyarbakır'da yaşanan işkence ölümden daha beterdir. Günlük işkence bir ölüme bedeldir. Bunun içindir ki, dünya kamuoyu, işkenceyi insanlığa karşı işlenen en büyük suç olarak kabul etmiştir.

Dünyada birçok ulusal kurtuluş mücadelesinde ağır ve uzun işkence dönemleri yaşanmıştır. İşkencelere rağmen inançlarından taviz vermeyen, direnen ve bugün

hala saygı duyulan önderler görülmüştür. Ama hiç birisinde, sömürgeci Türk devletinin dünyaca bilinen barbarlığını simgeleyen Diyarbakır zulmünün yaşandığını tahmin etmiyorum. Hele insan haysiyet ve onurundan uzak böyle ağır ve uzun süren zulümden sonra, karşısındaki hakim gücü böyle eşsiz bir direniş ve savunmaları ile korkutan, onları paniğe sevkeden mücadele her öndere nasip olmamıştır. Diyarbakır Direniş Mücadelesinin en büyük özelliğini burada aramak gerekir.

Hayri ile Kemal'in ne yapabilecekleri, sömürgeciler tarafından hiç bir zaman önceden tahmin edilemedi. Bilinen tek şey, Hayri ile Kemal'in söylediklerini yapan kişiler olmaları idi. Buna mukabil sömürgecilerin ne yapmak istedikleri, Kemal ve Hayri tarafından önceden çok iyi tahmin ediliyordu. Gerek avukatları olarak cezaevindeki görüşmelerimde bana söyledikleri, gerekse onlarla beraber ölüm hücrelerinde olduğum dönemde bana ulaştıran pusulalarında yazılanlar aynen uygulandı. Hiç bir tahminde yanılmamışlardı.

Mehmet Hayri'nin ailesine yazdığı Kasım 1980 tarihli mektubu Serxwebun'un 20. sayısında

yayınlandı. Mektubu çok dikkatli okudum. Sömürgeci mahkeme ve zindanlardaki Mehmet Hayri, mektupdaki Mehmet Hayri'nin ta kendisi idi. Hatta daha inançlı, daha kararlı ve daha hırslı olarak.

Sömürgeciler uyguladıkları zulüm ve işkencelerle onları teslim alacaklarını sandıkları bir anda, onlar büyük mücadele önderlerine yakışır eda ile sömürgecilerin çirkeflerini teşhir ettiler. Kürdistan'ın haklı davasını, sömürgecilerin mahkeme salonlarında, zindanlarında savundular. Onların anlamlı ve ümit dolu sözleri hala kulaklarımda çınlanıyor. "Sen Türksün burada ne işin var" diyen şövenist duygulara karşı Kemal Pir en sert ve kararlı tutumu takınıyordu. "Kürdistan ulusu çok ezilen bir ulustur. Kürt ulusunun sömürülmesinde ve ezilmesinde Türk emekçi sınıfının bir yararı yoktur. Aksine zararı vardır. Bu mücadelede yer almak, benim için hem tarihi bir görev hem de büyük bir şereftir." diyordu. Mehmet Hayri, işkenceci yüzbaşının emri ile üzerine çullanıran gözü dönmüş işkence timinin sopaları altında, "Biz her zaman ve her yerde siyasi inançlarımıza ve halkımızın kutsal davasına bağlı olduğumuzu haykırdık. Bundan sonra da haykıracağız. Biz ölümden korkan insanlar değiliz. Hiç bir engel, hiçbir yöntem bizi bu haklı mücadeleden alıkoyamaz. Sizin bu zulüm yöntemleriniz korkak insanlar için geçerlidir" diye haykırıyordu.

Hiç şüphe yok ki, Diyarbakır zulmü ve direnişi gün geçtikçe bütün ayrıntıları ile anlaşılıyor ve bu direniş daha da yüceleşiyor. Onların bu şanlı direnişleri sonucudur ki, Kürdistan halkı, direnen bu yiğit evlatları ile övünüyor. Az da olsa teslim olan ve ihanet edenlerin ana ve babaları, ölümden bin beter oluyorlardı. adeta utanç duyuyorlardı. Bu üzüntü ve duygularını gizleyemiyorlardı. Bunun dışı yansıtılması ise, "keşke ölselerdi" deyişleriydi. "Ölselerdi biz daha da sevinirdik, hiç değilse başımız dik olurdu" diye yakınıyorlardı.

Diyarbakır direnişine önderlik eden, damgasını vuran Hayri ve Kemal'in şehit edilişi, bütün gizleme çabalarına rağmen halk tarafından duyuldu. Kürdistan halkı, iki büyük önderini kaybetmenin üzüntüsünü yaşadı. Kederleri yüzlerinde okunuyordu. Ama bu keder, sömürgecilere karşı büyük bir öfkeyi de beraberinde taşıyordu.

Onların mücadelesi, Kürdistan kurtuluş mücadelesinin simgesi olmuştur. Onlar, Kürdistan mücadele tarihinde en büyük değer olarak yaşayacaklardır. Şehit edilişlerinin birinci yıldönümünde, zulüm altında yarattıkları şanlı direniş ve mücadeleleri karşısında bütün benliğimle saygı ile eğilirim.

Av. Hüseyin YILDIRIM
Eylül 1983

(14 Temmuz-8 Eylül 1982 Ölüm Orucunun yıldönümü ve bu yıl 2 Eylül'de başlayan yeni Ölüm Orucu dolayısıyla yazılarak, en geniş şekilde dağıtımı yapılan ve bize de ulaşan PKK-MK imzalı bildiriyi yayınlıyoruz.)

DEVRİMCİLERE, DEMOKRATLARA, YURTSEVERLERE! YİĞİT KÜRDİSTAN HALKINA!

Diyarbakır zindanları yeni bir direnişle sarsılıyor. Zulmün kaleleri, direniş kaleleri haline getirilerek, düşmanın elindeki bu en son mevziler de bir bir koparılıp alınıyor.

Diyarbakır zindanlarındaki 2,000'ni aşkın devrimci ve yurtsever, PKK kadro ve savaşçıların önderliğinde, Eylül ayına girerken, üzerlerindeki baskı, işkence ve idam uygulamalarını protesto etmek, Mazlum, Kemal ve Hayri yoldaşlar başta olmak üzere direniş şehitlerinin anısını yaşatmak, düşmanın teslimiyet oyunlarını boşa çıkarmak ve iktidara el ko-yuşunun üçüncü yıldönümünde cuntayı lanetlemek için yeni ve güçlü bir direniş eylemi daha başlattılar.

1 Eylül 1983 günü PKK savaşçısı CELAETTİN DELİBAŞ, Diyarbakır'daki PKK duruşmasında tecrit hücreesindeki 53 idam mahkûmu PKK kadro ve savaşçısının ölüm orucuna başladıklarını, 2,000'ne yakın PKK sempatisini ve yurtseverin de bu eylemi desteklemek üzere yine aynı tarihte açlık grevine girdiklerini açıkladı. Diğer cezaevlerinde dalga dalga yayılmaya başlıyan bu direniş, Erzurum cezaevindeki 1,000'ne yakın devrimci ve yurtsever tutuklu da sürdürdükleri açlık grevi eylemiyle katıldılar.

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketinde yeni bir dönem başlatan PKK direniş mücadelesi, sömürgeci-faşist güçlerin her türlü teslimiyet ve imha planlarını, en çıplak bir biçimde uygulamaya koydukları 12 Eylül 1980'den sonra özellikle de zindanlarda doruğuna ulaştı. Yüzlerce yıldır uyguladıkları sömürgeci egemenliği, T.C. döneminde ulus ve halk olarak varlığımıza yön vererek noktalamak isteyen Türk sömürgecileri, Kürdistan halkını sayısız katliamlardan ve yoğun asimilasyonlardan geçirdiler. Bu temelde oluşturdukları yeni ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel yapıyla, Kürdistan ve Kürt toplumunu kendi ulusal ve toplumsal varlıklarının bir uzantısı haline getirmeye çalışan sömürgeciler, oluşturdukları bu eşi görülmemiş sömürgecilik yöntemini ayakta tutmak için de, askeri zor uygulamalarını had safhaya çıkardılar.

Ancak tüm bu politika ve uygulamalar para etmedi. Türk sömürgecilerinin "artık toprağa gömdük ve T.C.'nin ilanı ile de üzerine kalın bir beton döktük" dedikleri Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketi, bu beton-da meydana gelen ilk çatlaklardan boy vermekte gecikmedi.

Sömürgeci kapitalizmin yolaçtığı modern ekonomik ve sosyal gelişmenin bir ürünü olarak ortaya çıkan ulusal uyanış ve direniş mücadelemiz, yüz yıllardan beridir teslimiyet ve ihanetin egemen kılındığı Kürdistan'da, Türk burjuvazisinin beklemediği tarihsel bir gelişmeydi. Bu gelişmenin verdiği ürküntü ile düşman kokuşmuş varlığını yaşatmak için gündeminin baş sırasına daha tohum halindeki Hareketimizi imha etmeyi koydu.

Ancak düşmanın mücadelemizin gelişmesini durdurmak için başvurduğu imha ve dağıtma çabalarına cevabı, Hareketimiz, PKK'nin resmen kuruluşunun ilanı ve bu temelde ülkemizin her yanında sömürgeciliğe ve işbirlikçiliğe karşı mücadeleyi yükselterek verdi. Sömürgeciliği ve yerli gericiyi meşrulaştırmaktan bir türlü kurtulamayan sosyal-şoven ve reformist yerel akımlara karşı da zorlu bir mücadele yürüten Hareketimiz, bu akımlarla elele yürütülen tüm saldırı ve karalama kampanyalarına rağmen onların ülkemizdeki etkinliklerini kırarak ulusal kurtuluş mücadelemiz önüne engin ufuklar açtı. Kürdistan tarihinde ilk defa bu dönemde proletarya hareketi önderliğinde kitlesel bir güce kavuşan Ulusal Kurtuluş Hareketimiz, bölge ve dünya çapında çağdaş bir ulusal kurtuluş hareketinin rolünü üstlenebilecek bir nitelik kazandı.

Bu gelişmeleri önleyebilmek için düşman, dünya karşı-devrim cephesinin bagajında ne varsa hepsini ortaya koydu. Tek tek cinayetler, komplolar, provakasyonlar ve kargaşa ortamı ile fazla sonuç alamayacağını anlayan sömürgeci güçler, şanlı ulusal kurtuluş hareketlerinin hemen hepsine uygulanmış olan pasifikasyon yöntemlerini 1979'da gündeme koyarak, onbinlerce insanımızı zindanlara doldurmaya başladılar. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketi ve onun önder gücü PKK'ye karşı bu temelde sistemli bir imha planı uygulamaya başlayan sömürgeci faşistler, Partimize yönelik ilk toplu tutuklamayı bu dönemde gerçekleştirdiler.

Partimiz ve Ulusal Kurtuluş Hareketimizin henüz gelişmesinin başında bulunmasını fırsat bilen sömürgeciler, tarihte başarıyla sonuçlanmış imha yöntemlerini izleyerek Hareketimizin imhasını kafalarına koydular. Sömürgeci güçler, bu karşı-devrim saldırısını 12 Eylül 1980'de halklarımızın başına diktiği askeri-faşist bir diktatörlükle zirveye ulaştırdılar.

Aynı zamanda tarihindeki en bunalımlı dönemlerinden birini yaşayan emperyalizmin, bölge çapında uygulamaya koyduğu yeni karşı-devrim stratejisinin de önemli bir parçası olan askeri-faşist cuntanın iktidarı ele geçirmesi, gerek Türkiye Devrimci Demokratik Hareketi ve gerekse Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketi açısından yeni bir dönemi başlattı.

Tüm politikalarının temeline devrimin imhasını koyan faşist generaller çetesi, 12 Eylül 1980'den bu yana Türkiye ve Kürdistan halklarını görülmemiş bir zulüm ve sömürüye maruz bıraktı. Ölüm ve işkence tez-

gâhlarından geçirdiği yüzlerce devrimci ve yurtseveri katlederken, binlercesini de yaralı ve sakat vaziyette hücrelere kapattı. Tüm bu canice uygulamalarına rağmen bir türlü geleceğinden emin olamayan faşist Türk burjuvazisi, emperyalizme uşaklığı efendilerine bile parmak ısırtacak boyutlara vardırdı. 12 Eylül 1980'den sonra Kürdistan ve Türkiye emperyalist üs ve müdahale birlikleriyle donatılarak, bölge ve hatta dünyanın en önemli karşı-devrim karargâhı haline getirildi.

Tüm bu politika ve uygulamalarıyla; devrimci ve demokratik güçler açısından güç toparlama ve nihaî mücadele için hazırlık dönemi olan bu dönemin sözkonusu güçleri imha ederek bölgede emperyalizm lehine bir statüko kurmayı amaçlayan sömürgeci-faşist güçler, 12 Eylül 1980'den sonra açık katliam uygulamalarına girişmeye başladılar.

Özellikle Kürdistan'da devrimci ve yurtsever güçlerin şahsında tüm topluma egemen kılınmaya çalışılan terör ve vahşetle Kürdistan ve Kürtlük, devrimcilik ve yurtseverlik adına ayakta kalan herşey teslim alınmak istenmekte, ihanet ve teslimiyet tek kurtuluş yolu olarak gösterilmektedir. Kürdistan Bağımsızlık ve Özgürlük Hareketine karşı başlatılan bu yoketme hareketi, esas olarak onun önder gücü olan PKK'nin şahsında somutlaşmaktadır.

Ancak PKK'nin gerek 12 Eylül öncesi ve gerekse sonrasında maruz kaldığı tüm imha planlarını boşa çıkarması, düşmanın elindeki tüm imha araçlarını kullanarak zindanlardaki savaş esirlerinin üzerine yüklenmesine yol açmış ve planlarını bu alanda gerçekleştirmeye yöneltmiştir.

Ama PKK'nin tutuklu önder ve kadroları tarihin kendilerine yüklediği düşmanı bu zeminde kahredici bir yenilgiye uğratma görevine tüm sorumluluklarıyla sahip çıkarak, Parti üzerindeki yok etme ve tasfiye çabalarını bu alanda da boşa çıkardılar.

Gerek cezaevlerindeki yoldaşlarımızın yaşamlarını ortaya koyarak gösterdikleri eşsiz direniş ve mahkemelerdeki devrimci tutumları ve gerekse Partimizin dışarda gerçekleştirdiği hazırlıklarıyla bunu ülke sathında maddi bir güce dönüştürme girişimleri düşmanı daha başından ağır bir bunalıma mahkûm etti. Ve çözümsüzlüğünü daha da derinleştirdi.

Bu gerçeği iliklerine kadar duyan sömürgeci-faşist cunta, ölüme mahkûm bir canavarın azgınlığıyla Hareketimize verebileceği en fazla zararı vermeye ve vurabileceği en büyük darbeyi vurmaya çalışmaktadır. Bu amaçla son bir yıldır Diyarbakır zindanlarındaki PKK önder ve kadrolarını peşpeşe ve sistemli bir biçimde katliama tabi tutan sömürgeci caniler, yine yaklaşık bir yıl önce PKK önderlerinin başlattığı yeni bir direniş eylemiyle, ölümü bir koz olarak kullanma olanağından bile mahrum hale geldiler.

1982 Temmuz'unda PKK Merkez Komitesi üyesi KEMAL PİR ve HAYRİ DURMUŞ yoldaşlar tarafından başlatılan ölüm orucu, düşmanın teslimiyete karşılık bir ödül olarak ortaya koyduğu şerefsiz hayatı red ederek, onurlu yaşam uğruna ölümü ulaşılması gereken yüce bir değer haline getirdi.

Ruhlarını beş meteliğe satmış birkaç hainin, içerde ve dışarda çevremizde dolanan sefil ruhlarının bu gerçeğe gölge düşürmesi bir yana, anlamını daha da büyüttüştür.

Değerli yoldaşlarımızın şehit düşmelerinin 1. yıldönümünde bugün Diyarbakır zindanlarında yükselen yeni direniş sesleri, ölümsüz direniş şehitlerimizin bıraktığı mirasın büyüklüğünü kanıtladığı gibi, düşmanın her türlü alçakça uygulamaya ve katliamlarına rağmen PKK direnişçiliğinin her koşul altında yeniden boy verecek güç ve yetenekte olduğunu da kanıtlanmasındır.

Faşist Türk burjuvazisinin en son sığınağı olan askeri-faşist diktatörlüğün üçüncü yıldönümünde, gerek Türkiye ve gerekse Kürdistan'da direniş sesleri daha da yükseliyor ve bu sesler teslimiyetin kararttığı ruhları bile uyarıyorsa, bu, ne kadar azgın olursa olsun bu diktatörlüğün, sonunun yaklaştığının bir kanıtıdır.

Eğer devrimci-demokratik güçler üzerlerine düşeni yapar, yoldaşlarımızın zindanlarda en zor koşullarda yükselttikleri direnişe örgütlü devrimci-demokratik halk muhalefetine direnişle karşılık verilirse, ne emperyalist güçler ve ne de bölge gericiğinin hiçbir destek ve çabası faşist Türk sömürgeciliğini kaçınılmaz akibetine uğramaktan kurtaramayacaktır.

Tarihte eşine ender rastlanan zorluklar ve işkenceler ortamında, yine eşine ender rastlanan bir direnişi gerçekleştiren bu büyük şehitlerimiz ve kahramanlarımıza karşı görev, devrimci ulusal demokratik halk muhalefetine örgütlenilip yükseltmektir.

Eğer devrimci ve demokratik güçler üzerlerine düşen bu görevi lâıyıkı ile yaparlarsa dünyanın tüm emperyalist ve gerici güçlerinin hiçbir desteği faşist Türk sömürgeciliğini içine girmiş olduğu bunalımdan kurtaramıyacaktır.

Zafer, Devrimci Direniş Temelinde Birleşen Halklarımızın Olacaktır!

* KAHROLSUN FAŞİST TÜRK SÖMÜRGEÇİLİĞİ!

* YAŞASIN KÜRDİSTAN VE TÜRKİYE HALKLARININ
BİRLEŞİK DİRENİŞ MÜCADELESİ!

PKK-MK